

Leto XVIII. Stev. 290
 DIREKTOR BORBE
 VELJKO VLABOVIČ
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 IVAN SIBL
 UREJA UREDNIŠKI ODBOR
 List izhaja vsak dan razen
 petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

• LJUDSKA PRAVICA
 USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
 1944 • MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 16-DNEVNIK IN
 TEDNIK, OD OSVOBODITVE
 DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
 NIK, NATO PA KOT TEDNIK
 • OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
 KOT BORBA ZA SLOVENIJO

Zaščititi hočemo življenjske pravice slovenskega življa v Trstu in coni A

Je dejal Moša Pijade na včerajšnjem velikem volilnem zborovanju na Trgu revolucije v Ljubljani

Ljubljana, 18. novembra
 Na velikem Trgu revolucije, povsem napolnjenem s tisoči ljubljanskih meščanov, je danes popoldne bilo zadnje veličastno volilno zborovanje v Ljubljani, na katerega je kot gost prišel tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Moša Pijade.

Zborovanje je ob navzočnosti članov Izvršnega sveta Slovenije in članov Glavnega odbora SZDL Slovenije začel Vlado Krivic.

Tovariš Krivic je najprej pozdravil dragega gosta, zatem pa ugotovil, da je današnji čas pokazal vsem prijateljem, pa tudi sovražnikom na svetu, da Jugoslavija še nikdar ni bila tako močna, in da so propadle vse intrige naših nasprotnikov. Zatem je dal besedo Moši Pijadi.

Tovariš Moša Pijade je med drugim dejal:

»V tej volilni kampanji je bila zelo dobra misel, da gredo kandidati, ki jih bomo volili v eni republiki, tudi malo v druge republike in da tam govorijo. Navsezadnje gre za Zvezno skupščino in nobenega razloga ni, da bi se ti kandidati omejili samo na zborovanja v svoji republiki. Mislim celo, da ta omejitev nima smisla niti za kandidate za republiške skupščine. Čeprav smo federacija šestih republik in

prav zato, ker smo takšna bratska federacija, nas ne ločijo nobeni zidovi, mi smo eno, mi smo FLRJ, bratska skupnost svobodnih in enakopravnih narodov in moramo se bolj pomešati. Moramo se še bolj zanimati drug za drugega, ker lahko samo tako, da stopimo iz ozkih okvirov svojega kraja in svoje republike, koristimo ne le vsej naši skupnosti, temveč vsakemu našemu narodu posebej in vsaki republiki posebej (ploskanje). Zdej Jugoslovani, iz katere-

koli republike je doma, ni mogoče, da se ne bi nenehoma zanimal za to, kako napredujejo stvari v ostalih republikah ne pa samo v njegovi. Litostroj, Zenica, Mavrovo itd., to niso samo slovenska, hrvatska, makedonska ali bosenska podjetja, to so hkrati naša jugoslovanska podjetja. To so naše jugoslovanske pridobitve, to je temelj napredka vseh nas in vse naše jugoslovanske skupnosti (ploskanje).

Odkar smo ustanovili to našo skupno državo, ustanovili pa smo jo na podlagi samoodločbe vsakega naroda, na načelu popolne enakopravnosti, se prav zato zdej tudi poraja in razvija jugoslovanski socialistični patriotizem. Upostavili smo bazo, da se lahko vsak naš narod nemoteno gospodarsko, socialno in kulturno razvija. In vedno smo se zavdali, da mora razvoj vseh naših narodov in vseh naših republik voditi skupna misel in enaka osnovna načela. Res, radio Moskva je oni dan pravil, da smo odpravili načelo enakopravnosti narodov, češ da smo opustili Svet narodov v Zvezni ljudski skupščini. Mi zelo dobro vemo, da tam Sovjeta narodnosti niso opustili, mi pa tudi zelo dobro vemo, da po Leninovi smrti ta Sovjet narodnosti ni noben Sovjet narodnosti in da nikakor ni odjadje enakopravnosti tam živečih narodov.

Mi zelo dobro vemo, da so tam tudi federacijo kot načelo že zdavnaj odpravili in da tam noben narod ne uživa svoje narodne svobode, da ni enakopravnosti med narodi, marveč samo kruta centralna oblast, velikoruska, ki je zbrisala vsa socialistična načela, kar jih je skušala uresničiti oktobrska revolucija.

Mi Sveta narodov nismo odpravili. Mi smo samo spremenili njegovo obliko, toda tako, da je ostalo vse tisto, zaradi česar smo Svet narodov upostavili in zaradi česar smo ga doslej imeli. Ostal je kot orodje, čeprav sestavni del Zveznega sveta v Zvezni ljudski skupščini, ostal je kot poročilo in kot kontrolor praktičnega uveljavljanja in zaščite enakopravnosti naših narodov. Začeni s federacijo in prvimi načeli naše oblasti smo vsa ta leta nenehoma napredovali, zlasti zadnja leta gradimo naš novi socialistični gospodarski sistem in čedalje bolj razvijamo socialistično demokracijo, ker

smo prišli do prepričanja, da brez demokratične osnove ni socializma in da nikjer na svetu in nikoli socializma ne bo moč zgraditi, če nima v osnovi socialistične demokracije.

Potem je tov. Moša Pijade govoril o decentralizaciji ljudske oblasti in poudaril, da še bolj razvija zavest državljanov o potrebah velike naše države in družbene skupnosti.

Zadeve posameznih republik so stvar vseh naših narodov

»Seveda,« je nadaljeval Pijade, »je v tem tudi nevarnost lokalizmov, tiste lokalne ozkosti, pa naj se pojavlja v okviru občine, mesta, kraja ali podjetja, pa naj se pojavlja v okviru vse republike kot nekakšen partikularizem. Toda, tovariši, poglejte leto 1948, ko smo se morali upreti agresivnim imperialističnim težnjam Moskve in poglejte zdej, ko smo po krivič-

nem in nesrečnem sklepu z dne 8. oktobra stali pred odgovorom na ta sklep o tržaškem vprašanju. Mar se v teh trenutkih skupne nevarnosti ni pokazala od ene meje do druge, od severa do juga, od zahoda do vzhoda naše dežele taista misel, taisto čustvo, jugoslovansko in socialistično čustvo patriotizma (ploskanje). Tovariši, mar je kdorkoli v Jugoslaviji, ki je vprašanje Trsta čutil kot nekakšno slovensko vprašanje, kot vprašanje nekakšnega slovenskega nacionalizma, ali pa ga je čutil kot eno izmed življenjskih vprašanj velike socialistične federativne skupnosti vseh jugoslovanskih narodov (ploskanje).

Vendar pa, tovariši, se mi zdi, da tega naravnega procesa razvijanja novega socialističnega jugoslovanskega patriotizma ne podpiramo dovolj od zgoraj. Da morda k temu ne prispevamo toliko, kolikor bi morali. Mislim, da ni dobro, da zdej še nimamo splošne jugoslovanske revije, pa

(Nadaljevanje na 2 strani)

Narodnostni sestav v coni A nadalje nasilno spreminjajo

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Trst, 18. novembra

Conski upravni odbor je izdal na zadnji seji sklep, s katerim potrjuje prodajo 34.600 m² zemlje na področju Opčin, ki jo je tržaška občina, katero vodijo italijanski iredentisti, prodala proitalijanski ustanovi »Ente morale e assistenza profughi Giuliani e Dalmati«. Na tem zemljišču bodo zgradili za italijanske priseljence novo naselje, s čimer bodo še bolj spremenili narodni sestav tega nekoč čisto slovenskega kraja.

Po dosedanjih podatkih so na področju današnje angloameriške cone v čisto slovenskih krajih doslej odkupili obsežna zemljišča. Po vojni so odkupili na področjih, kjer živijo Slovenci, veliko več zemlje kakor za italijanske fašistične okupacije. Medtem ko so takrat na področju sedanje angloameriške cone odkupili okrog 53.000 m² slovenske zemlje, so po drugi svetovni vojni, se pravi, ko je to ozemlje prišlo pod nadzorstvo Anglo-amerikancev, odkupili 6.159.958 m² zemlje, torej skoraj 616 ha, na kateri živijo Slovenci. Največ zemlje so odkupili zasebni lastniki, in sicer 4.809.383 m².

Težišče celotne italijanske akcije za razlastitev Slovencev je bilo v povojnih letih na krajih vzdolž morske obale, da bi tako umetno ustvarili neprekinjeno italijansko etnično črto, in sicer od meje jugoslovanske cone STO prek vse obale angloameriške cone tja do Gorice. Od tod je izviral tudi množični prisilni odkup zemljišča v slovenskem kraju Zavelje med jugoslovansko cono STO in Trstom ter odkup zemljišča v Proseku in Stivanu med Trstom in italijansko mejo.

Samo na področju Zavelje so razlastili 364 posestnikov. Tu so zgradili že 10, zdej pa grade še 13 podjetij in tovarn, ki jih investira italijanski kapital. Italijanska vlada daje tudi pomembne, znatne olajšave davčnega značaja tistim italijanskim tvežnikom, ki v Zaveljah grade industrijske naprave.

Na razlašeni slovenski zemlji pri Devinu, med Trstom in italijansko mejo, so zgradili ribiško naselje, toda ne za Slovence, marveč za priseljence italijanske ribiše. V slovenskem kraju Opčine so na pobudo italijanskih iredentistov zgradili »Villaggio del funciullo« — italijansko otroško naselje.

Novembra 1950 je italijansko podjetje »Italcementos«, ki je prav tako »zainteresirano« za gradnjo svojih naprav na slovenski zemlji, poslalo pismo posameznim zemljiškim posestnikom v slovenskem kraju Lonjeru ter jih obvestilo, da namerava odkupiti njihovo zemljo. V pismu so jih tudi opozorili, da bo omenjeno podjetje, kolikor neposredna pogajanja ne bodo obrodila sadov, uveljavilo zakon o prisilni razlastitvi in slovenskim kmetom ponudilo sramotno nizko ceno 25 do 120 lir za kvadratni meter. Kasneje pa je privolilo, da jim plača 360 do 430 lir, ko se mu je posrečilo z grožnjami prisiliti slovenske kmete na prodajo.

Slovensko prebivalstvo cone A je brez moči spričo uveljavljanja tega raznarodovanja, ki je dobilo popolnoma zakonit značaj in ki ga še nadaljujejo.

M. Petrinč

IZJAVA VLADIMIRA POPOVIČA V AMERIŠKI RADIJSKI DRUŽBI CBS

Italija ima še vedno svoje stare aspiracije

New York, 18. nov. (Tanjug). Radijska mreža ameriške radijske družbe CBS (Columbia Broadcasting Sistem) je prenašala razpravo med jugoslovanskim veleposlanikom v ZDA Vladimirjem Popovićem in italijanskim delegatom v OZN Vidottijem. Veleposlanik Popović je v odgovoru italijanskemu delegatu opozoril, da se Italija od rimske dobe do sedaj še ni odrekla svojim aspiracijam nasproti Balkanu.

S tem, da sedaj zahteva, naj bi bil uresničen sklep z dne 8. oktobra pred konferenco petih sil, izpripuje, da noče sporazuma, kar potrjuje, da Italija še vedno goji svoje stare aspiracije, je pripomnil veleposlanik Popović v odgovoru na trditve Vidottija, da morajo Jugoslovani in Italijani priti v enakopraven položaj.

S svojo zahtevo, da bi Italija dobila cono A STO, je nadaljeval Popović, »je italijanski predstavnik dokazal samo to, da Rim ne želi sporazuma.« »To vprašanje je mogoče rešiti,« je poudaril jugoslovanski veleposlanik, »če se bo Italija odrekla nepravilnim zahtevam do jugoslovanskega ozemlja.« Popović je dalje poudaril, da je Jugoslavija za miroljubno ureditev spora, nikakor pa ne na temelju uveljavljanja enostranskega sklepa z dne 8. oktobra, pri čemer je opozoril, da so neutemeljeni dokazi Vidottija, češ da je bil Trst rimska kolonija. Tudi Beograd je bil rimska kolonija, je pristavil

veleposlanik Popović, toda noben razumen človek ne bi mogel sedaj zahtevati, da bi moral zaradi tega priti tudi ta pod Italijo.

V resnici je Rim prvokrat uradno zahteval Trst zase pred londonskim paktom, ki ga je skušal kasneje ameriški predsednik Wilson vsaj nekoliko spremeniti. Veleposlanik Popović je zatem opozoril, da si je Italija vselej prizadevala dobiti tuja ozemlja. Dejaj je tudi, da bi Jugoslovani radi pozabili, kar je Italija storila v drugi svetovni vojni, da pa le-ta noče prenehati s svojo staro imperialistično politiko.

Spričo te razprave v New Yorku opozarjajo na stališče Italije tudi do drugih vprašanj. Rimska vlada n. pr. zavzema razen tržaškega vprašanja tudi popolnoma negativno stališče do naporov treh balkanskih držav, da bi v okviru načel Ustanovne listine OZN vskladile svoje obrambne napore. Italija postavlja kot prvi pogoj za reševanje vseh vprašanj, naj bi naprej re-

šili tržaški spor. Če tega ne bi rešili, česar si Italija, kaže, ne želi, tedaj ni moč doseči sporazuma o ničemer.

V tem pogledu navajajo kot primer italijansko-jugoslovanski sporazum o ribolovu, ki ga je Rim razveljavil, ter nedavno prepoved izdajanja izvoznih dovoljenj iz Italije v Jugoslavijo. To stališče se nanaša tudi na balkanski pakt, proti kateremu nastopa Italija uradno in neuradno, čeprav ve, da le-ta varuje tudi dohode od njenega ozemlja.

Indijski veleposlanik bo kmalu imenovan

New Delhi, 18. nov. (Tanjug). Politični urednik dobro obveščene »Statesmana« je zvedel, da bo po sklepu o upostavitvi indijskega veleposlanstva v Beogradu kmalu imenovan tudi prvi indijski veleposlanik v Jugoslaviji s sedežem v Beogradu. Casnik ugotavlja, da so jugoslovanski diplomatski krogi z zadovoljstvom sprejeli to vest, in piše:

»Odsotnost indijskega veleposlanika vzlic temu, da ima Jugoslavija svojega predstavnika v Delhiju že tri leta, so mnogo komentirali tako v Beogradu kot tudi v Delhiju. Ta položaj je bilo težko pojasniti, če upoštevamo prijateljstvo med obema državama. Ureditev tega vprašanja so ovirale upravne in finančne težave.«

Prihod argentinskega poslanika v Beograd

Beograd, 18. nov. (Tanjug). Danes popoldne je prispel z letalom v Beograd novi izredni poslanik in pooblaščen minister republike Argentine g. Carlos R. Pineiro. Novega argentinskega poslanika je sprejel na letališču načelnik protokola državnega tajništva za zunanje zadeve pooblaščen minister dr. Smoldaka.

Pri vseh ukrepih moramo imeti pred očmi bodoči razvoj našega gospodarstva

V Novi Gorici je govoril dr. Marijan Breclj

Na zaključnem volilnem zborovanju v Murski Soboti je pred več kot 3000 volivci govoril predsednik Izvršnega sveta Slovenije Miha Marinko

Murska Sobotica, 18. nov. Danes je bilo na Glavnem trgu v Murski Soboti predvolilno zborovanje, na katerem je govoril kandidat za Zvezno skupščino v murskosoboškem okraju Miha Marinko. Ker je bilo da-

Nov način glasovanja

V ponedeljek smo v naši volilni praksi prvič uporabili nov način glasovanja. Po novem volilnem zakonu so vojniki in vojaški obvezniki na orožnih vajah, naši državljani v tujini, posadke in potniki na naših ladajah, ki se mu- de zunaj naših teritorialnih voda, glasovali za poslanske kandidate v svojih volilnih okrajih. Tako je bilo zaščiteno načelo, da na volitvah zveznega ljudskega poslanc- ca v njihovem okraju sodelujejo tudi državljani, ki se začasno mu- de zunaj svojega stalnega bivališča. To ustreza tudi novi vlogi in nalogam ljudskih poslancev, ki v skupščini zastopajo volivce svo- jega volilnega okraja.

Novi način glasovanja je zla- sti važen za vojnake. V posamez- nih krajih, kjer so večje vojaške enote, bi bili izidji volitev odvisni izključno od glasov vojakov, ki služijo vojaški rok, čeprav ne poznajo kandidatov, za katere bi glasovali. Vojaki so mnogo bolj zainteresirani na izvolitvi ljudi v svojem kraju, v krajih, kjer bodo po vrnitvi iz vojske stalno živeli. Novi način glasovanja je bolj de- mokratičen in ustreza želji naših ljudi, ki služijo vojaški rok ali ki se mu- de v tujini.

Volitve v vojski in tujini v Zvezno ljudsko skupščino je bilo treba opraviti nekoliko prej, da bi lahko volilne komisije pravo- časno dobile glasovnice, ki jih bodo upoštevale, ko bodo v nedo- lgo šteje glasove.

Obvestilo odbora za proslavo v Jajcu

Prvega dne proslave bo ob 19. uri svečana seja Zveznega izvršnega sveta.

Drugega dne proslave, 29. no- vembra ob 9. uri bo svečana otvoritev muzeja drugega zasa- danja AVNOJ, ob 11. uri pa bo miting v Jajcu.

V zvezi s proslavo bodo ob- javili spominsko knjigo o II. zasa- danju AVNOJ.

našnje zborovanje zadnje pred- nedeljskimi volitvami, se je zbra- lo v Murski Soboti več kot 3000 ljudi, ki so prihili iz raznih krajev Prekmurja. Mesto je bilo slavno okraшено z zastavami, pionirji Kajuhovega odreda pa so pred zborovanjem poklonili tovarišu Mihi Marinku šopek cvetja. Prekmurci so govor svo- jega kandidata spremljali z na- vdušenim odobravanjem in vzkl- kanjem.

V prvem delu govora je to- variš Marinko obrazložil zuna- njepolitični položaj, predvsem vprašanje Trsta, v drugem delu pa je obravnaval lokalne pro- bleme Prekmurja, med temi tudi vprašanje sezonskih delavcev. Med drugim je dejal, da moramo imeti pred očmi bodoči razvoj našega gospodarstva in dobro moramo pretehtati, kaj bomo na- redili jutri, kaj letos, kaj pri- hodnje leto. V naših podjetjih

moramo skrbeti za višjo proiz- vodnost, da bomo z večjimi do- hodki lahko reševali prosvetna, socialna in druga vprašanja. Okrajni zbor proizvajalcev in okrajna skupščina bosta morala resno pretresti vprašanje sezo- nskih delavcev. Stevilo sezoncev je v Prekmurju namreč izredno visoko ter predstavlja socialno politični problem vse naše skup- nosti. Je pa to tudi naš moralni problem, saj povzroča sezonsko delo odvajanje družin, pomanj- ljivo vzgojo otrok, nespoštovanje otrok do staršev, skratka pre- prečuje normalno družinsko živ- ljenje. Tega vprašanja ne mo- rimo obravnavati na splošno, stanja pa tudi ni mogoče rešiti s kakšnim dekretom. Stvari se morajo lotiti gospodarski in po- litični organi. Predvsem zbor proizvajalcev bo moral skrbeti za sistematično zaposlovanje teh ljudi in jim omogočiti, da se de- loma vključijo v industrijo, tako da bi mož, ki odhaja v mesto, vzel s seboj družino. K reševa- nju sezonskega dela bo pripomo- gel tudi razvoj domače industri- je. V kmetijstvu bo treba osvoti- jati modernejšo mehanizacijo, v industriji pa stremeti za bolj- šim izkoriščanjem industrijskih stro-jev.

URADNO OPOZORILO

Državnega sekretariata za gospodarstvo LRS

Republika gradbena in finan- čna inspekcija sta izvedli kon- cec junija t. l. splošno kontrolo investicij na teritoriju Ljudske republike Slovenije in ugotovili, da investitorji naročajo gradbena dela in razno opremo brez za- dostnih in vnaprej zagotovljenih finančnih sredstev.

Izvršena je bila revizija vseh gradbenih dovoljenj z namenom, da se odpravijo napake in pre- veri, če so potrebna finančna sredstva zagotovljena ter tako zaščititi podjetja, ustanove in ljudske odbore pred neprilicami, ki v takih pogojih morajo na- stati.

Kljub tem ukrepom še vedno nekateri investitorji nadaljujejo gradbena dela in naročajo opre- mo, čeprav nimajo za plačilo tako nastalih obveznosti potre- nih finančnih sredstev. S svojimi zahtevami za dodelitev sredstev za pokritje tako nastalih obvez- nosti postavljajo državne organe pred izvršena dejstva.

Državni sekretariat za gospo- darstvo zaradi tega ponovno opo- zarja:

1. Državni sekretariat za go- spodarstvo ne bo upošteval no-

benih prošelj podjetij, ustanov ali ljudskih odborov za dodelitev kreditov odnosno plačilo obvez- nosti, ki so nastale brez vnaprej zagotovljenega finančnega kritja.

2. Državni sekretariat za go- spodarstvo ne bo reševal finančne situacije podjetij, ki so prevze- mala naročila za gradbena dela in investicijsko opremo, preden so se prepričala o finančni spo- sobnosti naročnikov.

Državni sekretariat za gospodarstvo LRS

Neposredne vojne nevarnosti ni več toda pred to nevarnostjo moramo biti vedno budni

je rekel Boris Kraigher na zborovanju v Ajdovščini

Ajdovščina, 18. nov.

Danes ob 14. se je začelo na Titovem trgu v Ajdovščini volil- no zborovanje, katerega se je udeležilo okrog 1500 ljudi. Zbo- rovanje je otvoril predsednik mestnega občinskega odbora Jan- ko Fišer, ki je pozdravil tovariša Borisa Kraigherja, člana Izvrš- nega sveta LRS, in predsednika Socialistične zveze za goriški okraj tovariša Martina Greifa.

Prvi je govoril tovariš Martin Greif, ki je med drugim poudaril napredek goriškega okraja po osvoboditvi in opozoril na važno vlogo delavskega upravljanja v nadaljnjem razvoju socializma. Nedeljske volitve v republiški in zvezni zbor skupščine so izraz našega hotenja, da nadaljujemo to pot, poslanci, ki jih bomo vo- lili, pa bodo lahko delali za sploš-

ni blagor le, če jih bodo podprli vsi naši ljudje, če bodo od njih v zborih proizvajalcev in v drugih telesih delavske samouprave zahtevali, da bodo polagali račun o svojem delu.

Drugi je spregovoril tovariš Boris Kraigher, ki je dober del svojega govora posvetil tržaške- mu vprašanju. Med drugim je dejal, da so naši narodi z odloč- nostjo dosegli stanje, ki je mnogo boljše od stanja po tristranski deklaraciji, ali od stanja, kakršno je bilo glede tržaškega vprašanja kdajkoli. »Čeprav se zmerom ču- vamo našo mejo proti Italiji,« je rekel tov. Kraigher, »ni več ne- posredne nevarnosti vojne, toda to nevarnost moramo imeti ne- nehoma pred očmi. Nekateri krogi na Zahodu in v Italiji trdijo, da je prišel diktat z dne 8. oktobra ob nepravem času, to se pravi, v dneh naše predvolilne kampanje, kakor da bo po volit- vah naš odpor ponehal. Toda naši nasprotniki so se znova

zmotili, ker se ne zavedajo, da bodo volitve v republiško in zvezno skupščino to nedeljo našo odprmo moč kvečkemu utrdile. S temi volitvami,« je poudaril tov. Kraigher, »bomo zadali mo- čan udarec italijanskemu imperi- alizmu in prepričali, da bi kdor- koli še mislil, da bi se italijanski imperializem lahko izživil na način naših nacionalnih pravic.«

N. Z.

KAJ MORAJO VEDETI VOLIVCI

GLASOVANJE S POTRDILO

Volivcem, ki se iz opravičenih raz- logov na dan volitev ne mu- de v kraju, kjer so vpisani v volilni imenik, je po členu 111 volilnega zakona do- voljeno glasovati v kraju, kjer se mu- de na dan volitev ne glede na to, ali so vpisani v volilni imenik. Pod opravičenimi razlogi je razumeti pri- mere, ko volivci res ne morejo gla- sovati v svojem kraju. Če n. pr. vo- livci po razpisu volitev spremenijo stalno bivališče in se ne more več vpisati v volilni imenik v svojem kraju, bo lahko kljub temu glasoval. Isto velja za vse uradne opravke, vezane s spremembo bivališča na dan volitev ali za službena potovanja. To velja zlasti za osebe železniškega, letalskega, pomorskega, rečnega in cestnega prometa, dalje za potnike, ki so na službenih potovanjih in za vse podobne primere. Za opravičen razlog glasovanja v drugem kraju velja, če volivci po potrebi solanja ali združenja zapusti svoje stalno bivališče. Na voliščih, kjer niso vpisani v volilne imenike, lahko glasu- jejo člani volilnih odborov in drugih volilnih organov, kakor tudi pred- stavniki, ki jih lahko kandidati po- stavijo na voliščih.

Te primere glasovanja na drugem volišču smo vzeli bolj za primerjavo. Glede na načelo našega volilnega si- stema, po katerem ima vsak volivec pravico glasovati, je treba smisel opravičenih razlogov tolažiti kar najbolj široko, da bi čim večjemu številu volivcev omogočili uporabi volilno pravico.

Edini dokument, na podlagi ka- terega lahko volivec glasuje na drugem volišču, je potrdilo o volilni pravici. Takšno potrdilo izdaja pristojni ljudski odbor občine oziroma mesta, v katerem je volivec vpisan v volilni imenik. Potrdila izdajajo najdlje tri dni pred volitvami, in sicer ljudski odbor, ki izda potrdilo, zabeleži to v volilnem imeniku, da se onemogoči glasovanje istega volivca na dveh krajih. Če pa bi volivec, ki je vzel potrdilo, iz kateregakoli razloga kljub temu glasoval na svojem volišču, mu bo glasovanje dovoljeno, tako da bo volilnemu odboru vrnil izdano potrdi- lo v dokaz, da ni glasoval. Na dan volitev se volivci s potrdilom obrne na volilni odbor, ki mu po izročitvi glasovnice potrdilo vrne.

Za volitve vsakega predstavnika- tega telesa izda ljudski odbor po eno potrdilo. To pomeni, da je treba na potrdilo zabeležiti, za katero pred- stavnika telesa je izdano. Za Zvezno ali republiško ljudsko skupščino. — Vsak volivec je torej dolžan priskr-

predsednik Izvršnega sveta Slo- venije dr. Marijan Breclj. Po- udaril je, da bomo po izvolitvi novih republiških in Zvezne skup- ščine prešli na nov način politič- nega in gospodarskega življenja.

Ko je govoril o gospodarskem napredku v zadnjih osmih letih, je naglasil, da se je naša gospo- darska moč povečala za okoli trikrat v primerjavi z letom 1939. Predvolilno zborovanje je bilo danes tudi v občini Miren. Tu je prebivalcem obmejnih krajev go- voril kandidat za Zvezno skup- Franco Bevk. Kandidat za repu- bliško skupščino tov. Tine Rem- škar pa je govoril v partizanski vasi Lokovec, kjer se je zbralo veliko število ljudi iz Cepovana, Grgarja in Kala nad Kanalom.

K. M.

Pred volitvami v Ljubljani nad 240 večjih in na stotine manjših zborovanj

Ljubljana, 18. novembra

Se nikdar ni bilo politično življenje v Ljubljani tako razgi- bano kot pred sedanjimi volitva- mi. Ze več kot mesec dni se vo- livci dan za dnem zbirajo na po- litična zborovanja. Samo večjih takih zborovanj je bilo v Ljub- ljani okrog 240, manjših po po- detjih, terenih, v mladinski orga- nizaciji in ženskih društvih pa več sto. Ker je bila povprečna udeležba na večjih zborovanjih okrog tisoč volivcev, na manjših pa 50 do 200, lahko rečemo, da se je zborovanj udeležilo skupno 300.000 ljudi.

Kandidati, ki so prišli med volivce, so vzpostavili z njimi žive stike, kar bo izvoljenim po- slancem prav gotovo dobro slu- žilo pri njihovem bodočem delu. Sedaj po volitvah pa čaka orga- nizacije SZDL pomembna naloga. Rastočo politično zavest ljudskih množic, ki je dobila v predvo- ltilni agitaciji izredno manifesta- tiven značaj, bodo morale usmeri- ti v nadaljnje neprekinjeno po- litično delo v družbenih organi- zacijah in pri ljudskih kontrolah.

N. M.

MOŠA PIJADE V LJUBLJANI

(Nadaljevanje s 1. strani)

čepač bi izhajala dva- ali tri- krat na leto, iz katere bi mi sami in ostali svet lahko videli mani- festacijo naše kulture, naše zna- nosti in umetnosti kot celoto. Mi še nimamo redne jugoslovanske umetniške razstave itd. Da, vsak narod se razvija svobodno, nacionalno, kajti šele zdaj ima pravzaprav vsak naš narod svobo- do, da se lahko nemoteno razvija. Mi pa moramo tudi za- vestno gojiti tisto, kar je jugo- slovansko in zavestno delati za zblizanje naših duhov in naših kultur.

Jaz pa mislim, da greše mno- gi, mnogi Srbi, mnogi Makedon- ci in Hrvati, zlasti pa kulturni delavci, da se ne usposab- ljajo za dobro poznavanje naših jezikov, da bi govorili in da bi znali v njih tudi pisati. Rekel bi celo, tovariši, da je žalostno dejstvo, da vidimo prav med kul- turnimi delavci, med umetniki, zlasti med gledališkimi in film- ski, da, na, se ozkosrčnosti in če

hočete tudi šovinizma. A prav ti ljudje bi morali biti tisti, ki bi morali največ delati za zblizanje duhov in za kulturno sodelovanje.

Potem je Moša Pijade govo- ril o volilni kampanji in pouda- ril, da pomeni zmago načela na- še socialistične demokracije. V tej volilni kampanji je sodelo- valo več milijonov volivcev, naših državljanov na nešte- tih taksnih zborovanjih in mitingih. Naša dežela, ki šteje pičlih 17 milijonov prebivalcev, ima 10 in pol milijona volivcev. Članov delavskih svetov po po- detjih imamo nad 100.000, odbor- nikov v ljudskih odborih kakih 110.000, na desetisoče državlja- nov sodeluje v svetih državlja- nov kot ljudski odborniki. Zbori volivcev postajajo čedalje bolj zbirališče zavestnih državljanov, ki izpričujejo svojo voljo, ki na zborih volivcev kritizirajo delo svojega odbora ali posameznega odbornika, ki nastopajo s pred- logi v dobro svojega razvoja, razvoja svojega kraja ali okraja.

naj bi predsednik vlade g. Pella odgovoril na vsa poslanska vpra- šanja. Nobenega govornika ni bi- lo, ki ne bi zahteval, naj se sklep z dne 8. oktobra uresniči kot po- goj za vsak razgovor. Mi pa ve- mo, da v ta pogoj nikoli ne bomo privolili. Nam gre za življenjske pravice našega življa v coni A in to hočemo zaščititi. Nam ne bodo zadostovale samo garancije ita- lijanske države in italijanske vlade.

Tovariš Moša Pijade v razgovoru z Vido Tomšičem in Vladom Krivicem

Mi se hočemo zavarovati tudi pred tako imenovanimi ilegalnimi elementi, za katerimi zelo pogosto spet stoji vlada. Mi danes ne ve- mo, na kakšno stališče se bo no- voj postavil Pella, toda v tem za- strupljenem vzdušju šovinizma in neofašizma je težko pričakovati od njega, da bi iznenada sprego- vorila v njem pamet, skromnost in razsodnost. Toda nekaj mi ve- mo. Zavedamo se naših koristi, zavedamo se naših pravic, in za- vedamo se naše moči, da te bra- nimo in čuvamo.

Mislil, tovariši, je dejal Moša Pijade na koncu, naj se tam v Rimu sučejo kakor hočejo, mi mirno in z zaupanjem gledamo v nadaljnji razvoj v tem vprašanju, zahodni zavezniki pa vedo, kaj pomeni Jugoslavija, kaj hoče in kaj more.

Razpečavanje blokov volil- nega sklada je v prvi vrsti naloga članov odborov po- litičnih in družbenih orga- nizacij ter politično najbolj razgledanih ljudi

Zaključno posvetovanje Združenja plinarn in koksarn

Maribor, 18. novembra. Danes zvečer je bilo zaključno po- svetovanje Združenja plinarn in koksarn Jugoslavije. Iz ugotovitev in zaključkov, ki so jih sprejeli ob koncu posvetovanja, povzemamo, da je naša plinska industrija zastala na mrtvi točki. Za plinarne se posamezni ljud- ski odbori niso dovolj zavzemali. Ko so začele plinarne uporabljati naš do- mači premog, so začle v večje te- žave, zaradi visoke cene, deloma pa tudi zato, ker vsebuje naš plin veliko žvepla, ki kvari naprave, katere so bile že prej v slabem stanju. Po re- valorizaciji osnovnih sredstev bi stro- ški za amortizacijo znašali več kot 30 % prodajne cene. Tako bi praktič- no to onemogočilo delo industrije plina v F.R.G. Da bi to preprečili, je posvetovanje sprejelo resolucijo, v kateri so predlagali pocenitev pre- moga za 20 % ter odpis amortizacije, kar bi omogočilo pocenitev plina za okoli 20 %.

Prav tako bi bilo treba plinarnam

nuditi investicijsko pomoč pri nabav- ljanju šarmatnega materiala v inozem- stvu, dalje pri reparaciji obstoječih peči, obnovi dosedanjih plinske mre- že, nabavi plinometrov in ostalih naprav.

Vabimo

vse prebivalstvo terenov Tabor, Stari Vodmat, Novi Vodmat, Moste in Poljane II (spodnji del)

na predvolilno zborovanje

ki bo v četrtek 19. novembra ob 16.30 v dvorani na Taboru. Na zborovanju bo govoril kandidat tovariš dr. Heli Modič, predsednik MLO Ljubljana.

ČEMU POTREBUJEMO VEČ STRANK?

»Vendar pa,« je nadaljeval Moša Pijade, »nam ljudje, celo nekateri naši socialistični prijatelji z Zahoda, pravijo, da smo diktatorska država, da je pri nas diktatura, avtoritativni sistem, policijska država itd. Tovariši, to ni res! Ti ljudje pozabljajo na policije v svojih deželah. Nikakor jim ne gre v glavo naš tako imenovani eno- strankarski sistem. Kar naprej nekako upajo, da bo razvoj na- še demokracije lepega dne pri- vedel do tega, da bomo imeli več strank. Mar naj delavcem vzame- mo pravico do samoupravljanja v podjetjih? Mar naj našim proizvajalcem vzamemo pravico, da prek svetov proizvajalcev od- ločajo o tem, kako bomo v drža- vi trošili vrednote, ki jih ustvar- jajo? L. bi namreč morali stori- ti, da bi odprli pot k ustano- vitvi več strank. Mar potrebujemo morda več strank zato, da bi

nekega dne na nekakšnih vol- litvah kaka druga stranka pri- šla na krmilo in sprejela zakone o ukinitvi pravice delavcev da upravljajo podjetja, da bi raz- prodala tovarne privatnim kapi- talistom, domačim ali tujim?

Glejte, tovariši, kaj se dogaja v Angliji, kjer imajo tako imeno- vani dvostrankarski sistem. Ko so bili na krmilo laburisti, so na- cionalizirali nekatere panoge in- dustrije. In zdaj, tovariši, ponu- jajo napredaj največje podjetje jeklarske industrije v Angliji, ne- ko delniško družbo, ki je vredna 33 milijonov funtov in ki je samo lani vrgla državi 9 milijonov fun- tov dohodkov. Zdej jo prodajajo privatnim kapitalistom.

Mirno in z zaupanjem gledamo na razvoj tržaškega vprašanja

Zatem je tov. Moša Pijade spregovoril še o tržaškem vpra- šanju in med drugim rekel: »Debata v rimskem parlamentu se je danes nadaljevala in nocjo

Prispevke za volilni sklad nakazujte na tekoči račun pri NB št. 601-T-290

PERECE NEMŠKE TEME

Evropska vojska in reforma evropske plačilne unije

(Od posebnega dopisnika Borbe)

Bonn, novembra. Če natanko presodimo, na sestanku ministrov držav članic Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC), ki je bil konec oktobra v Parizu, niso razpravljali o evropski vojski, marveč o »tragičnem položaju evropske plačilne unije«. Pohudnik načrta o reformi plačilne unije je bil nemški minister za gospodarstvo Erhardt. Pri tem mu je vsestransko pomagal angleški minister Buttler. Francoski predstavnik pa se je nasprotno upiral. Dejansko je slednji govoril v imenu evropskih držav — dolžnic. Vso zadevo so odložili do 1. aprila 1954. Erhardt se je v začetku novembra očitno nezadovoljen vrnil v Bonn. Toda razprava, čeprav je potekala ta razprava, čeprav je potekala na gospodarskem torišču, bo imela v bližnji bodočnosti resen vpliv na usodo »Male Evrope«, ki ima že svojo zastavo, celo model vojske čelade, nima pa še svoje vojske.

Evropska integracija je najpogosteje uporabljena beseda v nemškem političnem življenju. Zšla je tudi v besedišče nemških preprostih ljudi, bodisi da se navdušujejo za evropsko vojsko ali pa da nasprotujejo njeni ustanovitvi. Pristaši »evropske družinice« pa govore o njej s posebnim navdušenjem. Nemški gospodarstveniki pa imajo spet posebno izrazoslovje: »Jeklo je v evropski družini prvi gospod.« Dekle Ruhr, »na evropskem trgu moramo napraviti red«, »kaj je za Združeno Evropo dva milijona novih stanovanj letno« in jona novih stanovanj letno« in podobno. Nekaj profesor kölnske univerze je razpravo o evropski gospodarski integraciji začel s Heinovim stihom: »To je, prava beseda.« Hkrati pa v tisku često naletite na uvodnike na temo: narodne meje so prežvela stvar. Ne moremo reči, da nimajo ti slavospevi o evropski integraciji

v Nemčiji sami tudi druge plati. Ne samo socialdemokratska opozicija, ki z malo nižjim tonom zastopa tezo o »veliki Evropi«, postavljeni na povsem drugačne

Mnogi ljudje se plaše, zlasti tako imenovani mali ljudje, da bo ta oborožena »Mala Evropa« spet privabila roje bombnikov na nemško nebo in kaj bo potem?

Tako-le si je karikaturist »Stuttgarter Zeitung« zamislil angleško politiko do evropske armade

temelje (enakopravnost, demokratični odnosi itd.), marveč tudi izvrst nemških gospodarstvenikov je slišati želje, da bi tok nemškega industrijskega blaga usmerili proti vzhodnim državam, ki so že tradicionalni nemški trg.

Stari ruhrski rudarji in kovinarji zanimivo proučajo: »Kadarkoli smo imeli mi v Ruhru polne roke dela, je bilo to znamenje, da se bliža vojna. Tako je

(Nadaljevanje na 4. strani)

Predavanje veleposlanika Ivekoviča v Münchenu

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 18. nov. V ponedeljek zvečer je veleposlanik FLRJ v Zahodni Nemčiji dr. Mladen Iveković predaval v Inštitutu za proučevanje tujine o Jugoslaviji. Predavanju je prisostvovalo mnogo političnih delavcev, publicistov, profesorjev in javnih delavcev.

Veleposlanik Iveković je opisal značilnosti našega povojnega razvoja in se zlasti pomudil na tržaškem vprašanju, za katerega se prav v teh južnih krajih Nemčije resno zanimajo, saj je Trst njihovo najbližje pomorsko pristanišče.

»Da bi prisilila zahodne velesile na nadaljnje popuščanje njenim zahtevam po jugoslovanskem ozemlju, je Italija zagrozila, da ne bo ratificirala sporazuma o evropski obrambni skupnosti. Potemtakem italijanski pritisk in izsiljevanje nista bila naperjena zgolj proti balkanskemu paktu, marveč tudi zoper zahodnoevropsko in atlantsko skupnost.« je poudaril veleposlanik Iveković.

V zaključku svojega predavanja je dr. Iveković očitno negativne politične posledice enostranskega in krivičnega anglo-ameriškega sklepa z dne 8. oktobra, poudarjajoč dejstvo, da lahko Trst živi samo v skupnosti s svojimi daljnim in bližjim zaledjem. »Njegovo širše zaledje ni Italija, temveč Jugoslavija, Avstrija, Bavarska, Podonavsko področje. Zato je Jugoslavija predlagala

kot najrazumnejšo rešitev internacionalizacijo Trsta.«

Veleposlanik Iveković je po predavanju odgovarjal na vprašanja o Jugoslaviji.

Opoldne je v njegovo čast Trgovinska zbornica priredila kosilo.

R. V.

Turški list »Ulus« o nedeljskem govoru predsednika Tita

Istanbul, 19. nov. — Turški časniki še nadalje komentirajo zadnji govor predsednika Tita. Opozicijski »Ulus« piše, da je bila s tem govorom nakazana nova pot, po kateri bi lahko prišli iz tržaške zagate in da je Tito z iskrenim občutkom za mir predlagal rešitev, ki je logična za ves svet. Glede Pellovega predloga o plebiscitu piše časnik, da skuša s njim »uloviti v tržaškimi italijanskim prebivalstvom tisto, kar ni italijansko v coni A«.

Današnji tisk objavlja tudi vest o odmevu govora predsednika Tita v Italiji in poudarja, da italijanski tisk kritizira ta govor z ostrimi in neumirjenimi besedami.

Iredentisti napadajo nadzorstvo na meji

Trst, 18. novembra (Tanjug). Iredentistični tisk napada nadzorstvo potovanja ljudi iz Italije v cono A, ki jo opravlja tržaška policija. To kontrolo so nedavno upostavili, kot poudarjajo krogi angloameriške vojaške uprave, iz varnostnih razlogov. Toda iredentistična propaganda trdi, da je nepotrebna, ker jo opravljajo že karabinjerji na italijanski meji.

Iredentistična propaganda tudi stalno zahteva, naj izpuste fašiste, ki so jih aretirali po nedavnih neredih. Vsak dan objavljajo tržaški iredentistični časniki protestne resolucije številnih organizacij, sekcij in podružnic raznih italijanskih in protitalijanskih združenj, ki zahtevajo izpustitev fašistov.

Darila Tržačanov enotam JLA

Trst, 18. nov. Protianeksionistično razpoloženo prebivalstvo Trsta in ostalega dela angloameriške cone, ki je pozdravilo prihod enot JLA na mejo cone A, da bi preprečile vstop italijanskih čet v cono, se s tem ne zadovolji. Posamezniki in skupine obiskujejo delegacijo FLRJ v Trstu, ji prinašajo darila za jugoslovanske vojske in jo prosijo, naj bi ta darila poslala na položaje.

SV. KRIŽ PRI TRSTU. Taka so dvorišča te ribiške vasi, katere prebivalci si služijo svoj kruh z barkami na morju, še več pa jih dela v tržaških tovarnah. Italijanske oblasti razvlaščajo zemljo in tod ustanovljajo ezulsko italijansko kolonijo.

DANES PO SVETU

RAZOROŽITEV

V političnem odboru Generalne skupščine ZN so imeli te dni dokaj obširno razpravo o razorožitvi. Eno v vrsti podobnih v zadnjih 7 letih in skoraj nobenega upanja ni, da bi mogla doživeti drugace usodo, kakor so jo doživete druge. Druge razprave pa so v zvezi lepo zvečenega evolucijulubja v govorih in sprejetih resolucijah ostale jalove, vsaj kar se tiče konkretne razorožitve.

Zato se človeku samo po sebi vsiljuje vprašanje: zakaj pa so porabili toliko časa in energije za delo, ki se je vsaj glavnim udeležencem, dobro vedočim, kaj hočejo in česa nehoče, že v začetku zdelo jalovo. Odgovor na to vprašanje je skrit prav v dejstvu, da so se predstavniki veseli zavestno lotevali tega dela. To dejstvo nam namreč odkriva več stvari. Najprej splošno željo po miru v vseh deželah, ki je sili la vesle, da so govorile o razorožitvi tudi kadar niso zamo misle, manjor dale potreba, da bi v težnji za največje propagandno koristjo odgovornost za napetost na svetu s takšno razpravo prevzeli na drugo stran. Naposled je nujno potrebno, da ta pogajanja izkoristijo, da popravijo in izboljšajo lasten položaj v trenutku, ko se začne stvari za tisto stran razvijati negodno.

In vedar razprave v ZN niso ostale brez nekaterih, čeprav le manj po-

mebnih sadov. V teh razpravah se je pokazala moč svetovnega javnega mnenja. Pokazalo se je, da so ZN koristna in nujna podlaga, na kateri se tudi v tem važnem mednarodnem problemu čutijo volja in koristi malih dežel. Naposled, zaradi obširnih razprav se narodi po svetu začneli zavestno, da oba glavna nasprotnika v sedanjem svetovnem sporu zavoljo svojih posebnih koristi ne želita razorožitve, razen s pogojem, da bi svetsprejel njune naraze.

Ta zavest je prišla do veljave tudi v zahtevi, ki jo je med razpravo izrekel francoski delegat, podpril pa so ga predstavniki več drugih dežel, da se je treba lotevati tega dela postopoma in s prizadevanjem, da bi našli takšen način, ki bi bil v danem trenutku splošno sprejemljiv, čeprav ne bi bil idealen.

Oborožitev je v nekem smislu hkrati tudi vzrok in posledica sedanje napetosti na svetu. Razprava v ZN je pokazala, da bi lahko prišlo do razorožitve šele med obravnava-njem vprašanj, ki povzročajo to napetost. Napredovanje tega procesa bo ugodno vplivalo na delo za razorožitev in nasprotno. Zato pa je potrebno, da je pri tisk svetovnega javnega mnenja, zlasti tako imenovanih malih dežel, močnejši, če želimo ta proces pospešiti.

Karachi-Washington

Ze kakih deset dni krožijo vesti o sklenitvi vojaške pogodbe med ZDA in Pakistanom. Dules je večer je v vesti zame misle, manjor dale potreba, da bi v težnji za največje propagandno koristjo odgovornost za napetost na svetu s takšno razpravo prevzeli na drugo stran. Naposled je nujno potrebno, da ta pogajanja izkoristijo, da popravijo in izboljšajo lasten položaj v trenutku, ko se začne stvari za tisto stran razvijati negodno.

za vso Azijo in Indijo, ker sodi v pristojnost Indije in azijskega kontinenta.« Hindustan Standards vidi v takšni pogodbi razen posledice za Južno Azijo tudi element, ki bi povzročil zmede v vsej koncepciji Britanske skupnosti narodov in bi jo miniral.

Ves tisk je izrazil skrajno nerazpoloženje proti morebitnemu vojaškemu zblizanju med ZDA in Pakistanom tako zaradi spora med Indijo in Pakistanom zaradi Kasmira, kakor tudi zaradi indijske politike v Južni Aziji, ki je nagnjena povezovanju tega področja z usodo in politiko nobenega izmed svetovnih blokov.

Poročevalske agencije so v ponedeljek poročale, da bo indijski veleposlanik uradno zahteval od ZDA informacije o vojaški pomoči Pakistanu. Amerikanci so v tej zvezi vnaprej izjavili, da skrbljenost Indije ni upravičena in da je doslej vse ostalo pri »neuradnih razgovorih«. Če pa bi nekega dne prišlo do ustanovitve obrambne organizacije na Bliznjem vzhodu, v katero bi se seveda vključili tudi Pakistan, kemur bi se nevratna Indija vsakekor uprla, da bi pomenilo »nedovoljeno vmešavanje v zadeve neodvisne dežele«.

Na takšne izjave in članke v New Delhiju iz Karachi odgovorili zelo kratko: Pakistan je suverodna država in uveljavljati bo zunanjo politiko tako kakor mu najbolj ustreza. Čeprav je za zdaj vojaška pogodba med ZDA in Pakistanom stvar ugibanja, je vendar sedanj položaj v zvezi s to možnostjo zelo zapleten. Nastalo je lahko prav zaradi tega, ker si ameriška in indijska koncepcija v zadevi vse Azije, zlasti za Južno Azijo, močno nasprotujeta. Obe državi si nasprotujeta na vsakem azijskem področju in zato so vesti o vojaški pogodbi sprožile v Indiji tako vzharno ogorčenje. Indija je zelo ogledljiva za govornik gesla: »Azija — Azija«. Zato Karachi vidi skrajno vmešavanje tujine v azijska vprašanja in iz Azije prihajajoče postupe, da bi se katera-koli azijska dežela povezala z nezajskijskimi.

V NEW YORKU DVOMIJO V KONSTRUKTIVNE NAMENE ZAHODNIH SIL ZARADI QDKRITEGA PROTITALIJANSKEGA STALIŠČA

New York, 18. nov. (Tanjug). Med newyorškimi opazovalci se pojavljajo novi dvomi o dejanskih namenih zahodnih sil za ureditev tržaškega vprašanja. Postavljajo vprašanja, ali sta Washington in London v resnici pripravljena poiskati mirno rešitev spora in ali si iskreno prizadevata, da bi bila sklicana konferenca na pametni podlagi. Ti dvomi so sad nekaterih novih napovedi iz krogov, ki so po navadi dobro poučeni, pa tudi iz tiska, ki prav tako po navadi zvesto prenaša mnenja uradnih predstavnikov State Departmenta.

sile hotele in mislile, da bodo lahko uresničile svoj enostranski sklep in da bo le-ta temelj za konferenco. »Cemu naj bi bila torej sklicana konferenca,« se sprašujejo.

Saragatovci skušajo dobiti podporo za italijanske zahteve glede Trsta

Rim, 18. nov. (Tanjug). Vodstvo socialno demokratske stranke je ponovno poslalo v London odposlanca Trevesa, naj bi pri laburistih in Socialistični internacionali skušal dobiti podporo glede italijanskih zahtev do Trsta. Izvršni komite Socialistične internacionale se bo jutri sestel v Londonu. Treveso bo skušal doseči, da bo izglasoval sklep, s katerim bi Internationalna podprla Pellov predlog o plebiscitu na STO.

Značilno je, da tisk poročilih iz Beograda ali Rima prenaša istovestne pohvalne ocene italijanskih spietek in graja realistično stališče Jugoslavije.

Spričo tega se opazovalci upravičeno sprašujejo, ali naj to pomeni, da so zahodne velj-

Hkrati je tajnik socialno demokratske stranke Saragat izjavil, da bi Italija ne smela sodelovati na konferenci petih o Trstu, dokler ne bi dosegla sprejema pogojev glede uveljavljanja sklepa z dne 8. oktobra in plebiscita.

Dvojno merilo anglo-ameriškega vojaškega sodišča

Trst, 18. novembra (Tanjug). Anglo-ameriško vojaško sodišče je obsodilo večerj sedem oseb na po deset dni zapore. Obtožili so jih, da so pisali protianeksionistična gesla in širili protianeksionistične letake po Trstu in coni A. V obrazložitvi obsodbe je tudi rečeno, da so omenjeni ljudje »ilegalno« prišli v cono A iz jugoslovanske cone STO.

Ravnanje anglo-ameriškega vojaškega sodišča je povzročilo začudenje, kajti noben zakon ne prepoveduje protianeksionističnih gesel in letakov. Nasprotno pa sodišče ničesar ni ukrenilo zoper tiste, ki so pisali iredentistična gesla po Trstu in širili iredentistične letake. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da ne gre za osebe, ki bi prišle iz cone B, marveč, da so le-ti večinoma rojeni v Trstu.

Velika Britanija ima pod orožjem okoli 864.000 mož

London, 18. nov. (AFP). Po statistikah, ki jih je objavilo britansko obrambno ministrstvo, je Velika Britanija imela 1. oktobra pod orožjem 863.900 oficirjev in vojakov.

Delovni program Generalne skupščine OZN

New York, 18. nov. (AFP). — V političnem odboru Generalne skupščine OZN bo danes glasovanje v zvezi z vprašanjem razorožitve, če bo Sovjetska zveza pripravljena zavzeti svoje stališče do zadnjih predlogov zahodnih sil, s katerimi skušajo le-te ponovno pospešiti delo tega odbora.

Varnostni svet bo vnovič proučeval sirsko pritožbo proti delom, ki jih je Izrael začel na reki Jordanu, nato pa opustil. Odbor za administrativna in proračunska vprašanja bo obravnaval stališče osebja Generalnega tajništva. Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld je že pred tem zahteval, naj bi se njegova pooblastila razširila, da bi lahko odpuštil nameščence iz administrativnih razlogov in da bi prepovedal osebje sleherni politični dejavnost. Združenje osebja tajništva je stavilo resne pripombe k tej zahtevi.

Francija ni bila obveščena o pripravah na bermudsko konferenco

Pariz, 18. nov. (Reuter). Francoski zunanji minister Georges Bidault je nocoj izjavil, da je britanskemu zunanjemu ministru Edenu poslal poslanico, v kateri izraža obžalovanje, ker se s Francijo niso posvetovali, preden so izdali sklep o sklicanju bermudske konference. Pripomnil je, da je ministrski svet na zadnjem sestanku izrazil obžalovanje, ker so Francijo o tej konferenci šele zadnji hip obvestili.

Iz dobro obveščenih virov se je razvedelo, da je predsednik francoske republike Auriol izjavil, da je za bermudsko konferenco zvedel šele iz časopisnih poročil.

Sojenje Mosadiku »zaradi boleznih državnega tožilca« preloženo

Teheran, 18. nov. (UP). Sodna obravnava proti bivšemu predsedniku iranske vlade Mohamedu Mosadiku je bila na zahtevo državnega tožilca preložena. Državni tožilec je obrazložil to zahtevo s svojo boleznijo. Ni bilo sporno, ali gre za preložitev današnje obravnave na jutrišnji dan, oziroma ali se bo razprava nadaljevala čez nekaj dni. Obtoženi Mosadik ni hotel danes poslušati državnega tožilca ter je demonstrativno zamašil ušesa, brž ko je le-ta začel govoriti. Medtem je predstavnik vojaškega sodišča sporočil, da je neznanec po telefonu zagrozil predsedniku senata, da bo ubit, če nadaljuje proces.

ZAHODNA NEMCIJA

Izjava podpredsednika Schmidta

Dortmund, 18. nov. (AFP). Podpredsednik Bundestaga Karl Schmidt je sinoči izjavil, da je nemško vprašanje možno rešiti samo, če ga bodo gledali z vidika varnostnih ukrepov štirih okupacijskih sil. »Edina trajna rešitev bi bila možna samo po razgovorih med Moskvo in Washingtonom.« je pripomnil Schmidt.

VZHODNA NEMCIJA

Gibanje »poštenih« Nemcev iz cone v cono bi dovolili

Berlin, 18. nov. (AFP). Vzhodnonemška vlada je objavila sinoči uradno sporočilo, v katerem obtožuje zahodnonemško vlado, da želi ukiniti medicinske vizume, da bi lahko pošiljala vojne in saboterje v Vzhodno Nemčijo. Izrazila pa je pripravljenost, da dovoli gibanje »poštenih« Nemcev iz cone v cono.

Visok funkcionar pobegnil na Zahod

Berlin, 18. nov. Zahodnonemška agencija DPA poroča, da je načelnik oddelka v vzhodnonemškem pravosodnem ministrstvu Rudolf Reinartz pobegnil nedavno v Zahodni Berlin. Po prihodu v Berlin je izjavil, da ni hotel sestaviti poročila o »škodljivem delovanju« bivšega pravosodnega ministra Fehnerja, ki so ga od njega zahtevale oblasti v sovjetski coni.

ZDA

Še devet profesorjev noče odgovorjati na vprašanje anknetne podkomisije

Philadelphia, 18. nov. (AFP). Večraj je devet izmed desetih profesorjev filadelfijskih šol odklonilo odgovore

na vprašanja anknetne podkomisije

Predstavnika doma, ali so bili in ali so še vedno člani Komunistične partije. Doslej je že 14 profesorjev odklonilo takšne odgovore.

Najmočnejša radijska postaja na svetu

Seattle, 18. nov. (AFP). Najmočnejša radijska postaja na svetu je pričela danes obratovati v dolini Jim Creek v državi Washington. Izdelala jo je in montirala radiotelegrafska služba ameriške vojne mornarice. Ne-katere njene antene so dolge nad dva in pol kilometra. Radijska postaja je veljala 14 milijonov dolarjev.

Letalska nesreča terjala 15 žrtev

Fort Bragg (Sev. Karolina), 18. novembra (AFP). Letalska nesreča v bližini Fort Bragg je terjala 15 žrtev. Dvomotorno vojaško transportno letalo, ki je vozilo okrog 40 vojakov, je spričo okvare motorja naglo izgubilo hitrost in pobilo sedem padalcev, ki so skočili iz letala. Ostalih pet vojakov, ki se niso utegnili rešiti s padali, je bilo ubitih pri padcu letala.

JAPONSKA

Bankirji bodo obiskali podpredsednika ZDA

Tokio, 18. nov. (Reuter). Osem japonskih vodilnih bankirjev bo obiskalo jutri predsednika ZDA Nixona, ki se trenutno mudi na Japonskem, da bi ga zaprosili za ameriško pomoč glede obnove japonske vojne industrije.

ARGENTINA

Ameriški senatorji pri Peron

Buenos Aires, 18. nov. (AFP). Argentinski predsednik Peron je sprejel večerj delegacijo članov ameriške

ga Senata in strokovnjake za bančna

vprašanja, ki potujejo po Južni Ameriki. Razgovorjali so se o trgovinski izmenjavi med Argentino in ZDA, pa tudi o vprašanjih v zvezi z nedavnim argentinskim zakonom, ki daje prednost investicijam tujega kapitala v industriji.

EGIPT

Faruku bodo sodili v odsotnosti

Kairo, 18. nov. (Reuter). Egiptovsko revolucionarno sodišče bo v odsotnosti sodilo bivšemu kralju Faruku. Obravnava se bo kmalu začela. Egiptovska vlada dvomi o možnosti, da bi italijanska vlada Faruka izročila egiptovskim oblastem.

BOLGARILJA

Predsednik uprave za gozdarsko industrijo razrešen

Dunaj, 18. nov. (AFP). Bolgarski uradni list je objavil odkol prezidija bolgarske skupščine o razrešitvi Djordija Popova, dosedanjega predsednika uprave za gozdno industrijo bolgarske vlade. Popov je imel ministrsko zvanje in je bil eden izmed štirih ministrov bolgarske vlade, ki niso člani informbirojske bolgarske partije.

FORMOZA

Kuomintanška vlada odstopila

Taipeh, 18. nov. (UP). Kuomintanška vlada na Formozu je danes odstopila. O tem popolnoma nepričakovanem ukrepu niso izdali nobenega uradnega poročila. To je prvi znak političnih hesoglasij v kuomintanški vladi, odkar je bila prisiljena umakniti se na Formozo. Neuradni krogi sodijo, da je odstop vlade sledil ostrim nesoglasjem med Čangkajškom in njegovimi najvišjimi funkcionarji glede zunanje politike.

KOREJA

Dean se vedno proti udeležbi nevtralnih držav

Pan Mun Jom, 18. nov. (AFP). Dopoldne sta se v Pan Mun Jom sestali obe komisiji v okviru preliminarnih razgovorov za politično konferenco. V prvi podkomisiji, ki razpravlja o sestavi in kraju politične konference, so kitajsko-severnokorejski predstavniki odločno zavrnili večerjnj predlog Združenega poveljstva, da bi nevtralne države lahko sodelovale na konferenci šele po njenem začetku in pod določenimi pogoji. Po današnjem sestaku je Arthur Dean izjavil, da ne more razumeti kitajsko-severnokorejskega predloga o udeležbi nevtralnih držav na konferenci dveh vojskujedih se strank.

Sing Man Rijeva izjava

Seul, 18. nov. (AFP). Predsednik Južne Koreje Sing Man Ri, je izjavil, da so Amerikanci iz Združenih narodov vprašanje miru na Koreji brez potrebe zapletli. Poudaril je, da bo »družitev Koreje dosežena brž, ko bodo Kitajci odšli. Če pa sovrzniki Koreje ne bo zapustili, je izjavil Sing man Ri, se bomo znova borili do zadnjega človeka.«

FINSKA

Nova ljudska vlada na šibkih temeljih

Stockholm, 18. nov. Zahodnonemška časopisna agencija sporoča, da je predsednik nove finske vlade Tuomioja izjavil, da njegovi vladi manjka osnova glede izboljšanja gospodarskega položaja Finske. Tuomioja sodi, da lahko reši to vprašanje samo takšna vlada, ki bo oprta na večino v finskiem parlamentu. Nova vlada pomeni dejansko sredino med uradnim kabinetom in parlamentarno vlado. Parlamentu se oprta na tri frakcije meščanskega bloka. Lahko računata samo na 33 izmed skupno 200 glasov.

Evropska vojska in reforma evropske plačilne unije

(Nadaljevanje s 3. strani)

bilo pred obema svetovnjima vojnama. In izhajaje iz tega tako nainnega kot zanimivega izkustva, so me često vpraševali, kako dolgo bo še mir. Toda glavno besedo v nemškem protislovnem javnem mnenju imajo restavrirani veliki kapitalisti. Mi mislim, da v dvajsetih milijonih evrov, o katerih piše sindikalni tisk, marveč o starem, z borbeno tradicijo ovcenem industrijskem in finančnem kapitalu, ki je pred kakimi desetimi leti do mala oboževal meje. Tretjega Reicha, danes pa čedalje bolj odkrito zanika meje, tako svoje, kot svojih zahodnih sosedov. Tesnijo ga.

Prav o tem priča po svoje zadnji sestanek ministrov v Parizu, s katerega se je nemški predstavnik minister Erhardt svinil s praznim kovčkom, kot duhovito in zajedljivo piše uvodničar »Handelsblatta«.

Evropsko plačilno unijo so sprva ustanovili kot običajno obračunsko mesto med državami članicami pri medsebojni trgovini. Vsaka država je imela svojo tako imenovano kvoto, se pravi znesek, do katerega se je lahko zadolžila. Toda plačilna unija, kot tudi vse tovrstne ustanove, se razveta in odmirja v skladu s tem, kakšen je odnos med silami, ki so jo ustanovile. V tem grmu tudi tiče zajec.

Tridesetega oktobra je nemški aktivni saldo (terjatve od drugih držav, partnerjev v evropski plačilni uniji) prekorčal 700 milijonov dolarjev. Kaj sedaj?

V začetku je nemška kvota v evropski plačilni uniji znašala 500 milijonov dolarjev (kar presega to vsoto, ima pravico upnik izterjati v dolarjih). Spričo stalnega porasta nemških terjatev do 17 evropskih držav so to kvoto povečali na 650 milijonov. Na preplah, ki ga je povzročilo tako visok nemški saldo v zahodno-evropskih državah, je nemški tisk septembra zavijal to veliko vsoto v stanilo, nemška banka pa je obljubila, da vlada ne bo izkori-

stila svojih pravic do dolžnikov. Pripečilo pa se je nasprotno. Minister Erhardt je zahteval povečanje te kvote na 800 milijonov dolarjev, toda pod pogojem, da se dosedanja odnos med kritji (polovico v zlatu, polovico pa v vrednostnih papirjih) spremeni v prid Nemčije in sicer 65 % v zlatu, 35 % pa v devizah. Toda bistvo stvari ne tiče v tem, marveč v dejstvu, da se je evropska plačilna unija spremenila v nezno breme za Nemčijo, tako v gospodarskem kot v političnem pogledu. »Ekonomska plačilna zveza«, je izjavil Erhardt, »kot zaprt sestav ni več življenjska sposobna. Dejansko je v tragičnem položaju.« Zato je tudi zahteval reformo plačilne unije, pravzaprav liberalizacijo (»ukinitve« subvencij, protekcionizma in nacionalne trgovinske politike) glede trgovine med evropskimi državami in konvertibilnost valut (prost nakup valut po tekočih tečajih). Takšna reforma, če jo prevedemo na preprost jezik, pomeni ukinitve evropske plačilne unije in odstranitev z evropskega trga raznih državnih omejitev, ki zavirajo konkurenčni boj, v katerem zmaga močnejši. Zato tudi zagovarjajo liberalizma v Nemčiji razpredajo teorijo, da so izvozne subvencije in omejitve nedemokratski in umetni ukrep, ki evropski skupnosti ne pristojijo.

Ukinitve EPU bi prisilila posamezne evropske države, ki dolgujejo Nemčiji, da bi morale vrniti svoje dolgove. Prav zato pa ne bi bile več sposobne še nadalje trgovati z Nemčijo. Z eno besedo, evropski trg bi se tako z nemškega stališča zožil. Nemčija pa si želi nekaj prav nasprotnega. Zato so zasnovali razne kombinacije, kako bi se upnik pogodil z dolžniki, da bi kupčije lahko dalje teklo (sprememba aktivnega salda v dolgoročne dolgove in podobno).

Erhardtovo zahtevo po konvertibilnosti (prosti izmenjavi valut) je podprl tudi angleški predstavnik. Ta zamisel, ki jo Erhardt sam imenuje »smeli skok v mrzlo vodo«, ima navdušene pristaše in resne nasprotnike v Nemčiji sami. Zanj se morajo ogreti samo tiste države, ki imajo velike zaloge zlata in gotove gospodarske zmogljivosti, tako da jih lahko od kopanja v mrzli vodi spreletijo samo srh in nič več. Francoski frank tej družbi ni dorasel in zato se vztrajno izmotava in upira.

V nemških gospodarskih krogih in v tisku govore, da naj bi ZDA podprle prizadevanje Anglije in Nemčije glede uveljavljanja konvertibilnosti svojih valut. V ta namen naj bi ustanovili pomožni rezervni sklad zlata, ki bi imel tudi svojo upravo, iz njega bi imeli po potrebi in se tako izognili vsem močnejšim pretresom, ki bi lahko nastali kot posledica te sila velike gospodarske in politične akcije. Računajo, da bi se tudi Benelux najbrž kasneje pridružil tej akciji. V tem je smisel »tragičnega položaja EPU« in »operacije«, ki jo je Erhardt zahteval v Parizu.

Francija bi se v takšnih pogojih znašla v posebnem položaju. Bila bi gospodarsko precej osamljena, kar bi še bolj zaostrojlo njene notranje gospodarske težave, ki jim je že sedaj komaj komaj kos. Francoski parlament bi potem malo drugače odločil o priključitvi k evropski vojski. Nemški krogi sicer menijo, da bi uved-

ljavljenje Erhardtovih zahtev zelo izboljšalo možnosti glede evropske vojske in seveda tudi Nemčije. Vendar je vsem jasno, da se bo v tej »miroljubni evropski družini« začelo takšno »priateljstvo ruvanje« kakor pri Tarasu Buljbi, kjer šibkejšemu kaj radi polomijo tudi kosti.

Rade Vujovič

UMIK FRANCOSKIH ČET IZ AVSTRRIJE

Dunaj, 17. nov. (Tanjug). Te dni so pričele francoske čete, ki so bile razmeštene Vorarlbergu, zapuščati zgradbe, v katerih so bile nastanjene in jih vračati avstrijskim oblastem. Tako so se danes umaknile iz grada Schattensburga.

V političnih krogih napovedujejo, da bosta Anglija in Francija v prihodnjih 6 tednih toliko zmanjšali svoje orožne sile v Avstriji, da bo njih okupacija le še »simbolična«.

Hude eksplozije streliva v Alzaciji

Strasbourg, 17. nov. (Reuter). V velikem skladišču streliva v Vosu blizu Strassbourga so nastale eksplozije. Eksplozirala je vsa pehotna municija. Nastala je nevarnost, da se eksplozije razširijo na topniško strelivo. Eksplozije, ki so se pričele v dopoldanskih urah, so se popoldne nadaljevale. Zaradi tega gasilci in reševalci niso mogli na pomoč skladišču. Eksplozije so zahtevale več človeških žrtev. Njih število pa še ni ugotovljeno.

JOHN FOSTER DULLES »STRELJA NAZAJ«

KAJ JE S KONFERENCO?

Čemu »New York Times« ribari v kalnem

Washington, 17. nov. (UP). Na svojem današnjem sestanku z novinarji se je John Foster Dulles dotaknil tudi tržaškega vprašanja. Izjavil je, da si zahodne sile še nadalje prizadevajo, da bi našle bazo za konferenco pet zainteresiranih sil, ki naj bi rešile tržaško vprašanje. O pripravah za tako konferenco se še nadalje posvetujejo z Beogradom in Rimom. Doslej pa še ni bil dosežen nikakršen dokončni rezultat.

New York, 17. nov. (Tanjug). Med newyorškimi diplomatskimi opazovalci se pojavljajo novi dvomi o stvarnih namerah zahodnih sil, kar se tiče ureditve tržaškega vprašanja. Pri tem se vprašujejo, ali je Washington in Londonu res do tega, da bi se spor zaradi Trsta mirno rešil, in ali si iskreno prizadevata, da bi prišlo do konference petih zainteresiranih držav na podlagi, ki bi bila sprejemljiva za Beograd in Rim. Ti dvomi izhajajo iz nekkih novih znamenj, ki jih je bilo opaziti v krogih blizu ameriškega zunanjega ministrstva, kakor tudi iz poročil ameriškega tiska.

Značilno je, da listi v svojih poročilih iz Beograda kakor iz Rima skoraj vsi na enak način hvalijo italijanske izsiljevalne manevre in kritizirajo realistično stališče Jugoslavije. Tako poroča danes »New York Times«, da je »Borba« zavzela »drugačno stališče«, kakor predsednik Tito v svojem zadnjem govoru. »New York Herald Tribune« beleži v svojem poročilu iz Rima, da so »jugoslovanske zahteve zmanjšale optimizem za ureditev tržaškega vprašanja v bližnji bodočnosti«. Tako prvo kakor drugo mnenje naj bi se opiralo na »analizo« jugoslovanske zahteve, da se Italiji na osnovi sklepa z dne 8. oktobra ne priznajo nikake posebne pravice ter da ta sklep ne sme prejudicirati konference o Trstu. V tej zvezi se v Washingtonu vprašujejo, ali sta nemara obe anglo-saški velesili mislili, da bosta izpolnili svojo enostransko odločitev, tako da bi služila za temelj konferenci.

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 17. nov. V poslanski zbornici se je davi pričela velika zunanje-politična debata. Čeprav se ne bo končala le z zaključno besedo Francije o evropski integraciji, oziroma konkretnije o evropski vojski, vendar se vsa politična javnost te dni ozira na parlament. Debata bo trajala nemara štiri dni.

Ni težko razumeti razloge za tako zanimanje. Od zadnje zunanje-politične razprave, ki se je prav tako v glavnem nanašala na evropsko vojsko, sta potekali skoraj dve leti. To ne pomeni, da se je francoski parlament ves ta čas bavil zgolj z notranje-političnimi problemi, toda važno je, da se znatni del francoske politične javnosti nič kaj ne zavzema za ratifikacijo Evropske obrambne skupnosti. To bi moralo nujno vplivati tudi na razpoloženje v parlamentu. Francija je danes edina ovira za realizacijo zamisli o evropski vojski.

Toda potekli so jesenski roki, do katerih bi se bila morala Francija odločiti, Washington in Bonn

sta nestrpna. A to bi Francozi še razumeli, toda zdaj se jim je pridružil še London s »priateljskim pritiskom«, da je Francozom stisnilo srce.

Pred duri sta končno dva važna sestanka sil. Čim se bo zaključila konferenca šestih v Haagu, kjer bodo še enkrat prestrelji Schumanov načrt o Evropski politični skupnosti, se bodo že odprla vrata trem velikim in Bermudih, kjer bodo za Francijo tla posebno vroča. Zakaj? Ker se bosta tam Lanier in Bidault neizbežno znašla pred dvojnimi »priateljskimi pristankom«.

Sedanja razprava v parlamentu ne bo dokončno. Pogodba o Evropski obrambni skupnosti mu pred prihodnjo pomladjo skoraj ne bo predložena. Zato ima sedanja razprava značaj generalke. Pokazala bo, ali se je sploh in v koliki meri se je spremenilo razmerje sil med pristaši Evropske obrambne skupnosti in njenimi nasprotniki. Značilno je, da so se prav zdaj degaullovcem razvili v najodločnejše nasprotnike nemške oboževalce. V Lanier-

lovi vladi je pet njihovih zastopnikov. Ni sicer pričakovati, da bo vlada zaradi njihove opozicije padla, toda spričo volitev novega predsednika republike, ki bodo prihodnji mesec, so njeni dnevi šteči.

V vladi naj bi socialisti nadomestili degaullovoce

Osnovno pa je za sedanjo razpravo, da mora parlament pokazati perspektive nove parlamentarne oziroma vladne večine, ki ji, kakor kaže, degaullovcem ne bodo več pripadali. Kdo naj jih zamenja? Socialisti? Marsikdo se možnosti ne izključuje, ker se je večina socialistične stranke načelno izrekla za Evropsko obrambno skupnost. Tak preokret bi imel nujno notranjepolitične posledice, poleg tega pa bi tudi še vplival na razvoj v sami socialistični stranki. Manjšina v njej je proti evropski reintegraciji. In ta bi lahko zahtevala od strankinega vodstva, da da socialističnim parlamentarcem proste roke, kakor se je to že zgodilo pri belgijskih socialistih.

Pretežna večina francoskih socialistov, ki so za ponovno nemško oboževanje, je proti takemu ravnanju in vztraja pri strogi disciplini v stranki. Zato bo moral o tem vprašanju posebej odločiti nacionalni svet francoske socialistične stranke, ki se bo moral potemtakem sestati še pred ratifikacijo pogodbe.

V okviru sedanje debate v parlamentu je pričakovati, da bo večina socialistov spet potrdila svoje znano pogojno stališče, po katerem so v načelu za Evropsko obrambno skupnost, a mora z njo tesneje sodelovati ali se celo vključiti vanjo še Velika Britanija.

K debati v zbornici se je priglasiilo okrog 30 govornikov. Ze to kaže na njen pomen. In ni izključeno, da bo njihovo število še naraslo.

René Pleven v gosteh pri našem veleposlaniku v Parizu

Pariz, 17. nov. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Parizu Srđan Prica je nocoj privedel večerjo v čast francoskemu ministru narodne obrambe René Plevenu. Večerje so se udeležili tudi državni tajnik za oborožene sile na kopnem Pierre de Chevigne ter nekateri višji funkcionarji francoskega zunanjega ministrstva kakor tudi člani jugoslovanskega veleposlanstva v Parizu.

Še en odmev iz Londona

London, 17. nov. (Tanjug). Konservativni »Daily Express« se danes v uvodniku znova vrača k poslednjemu govoru maršala Tita in pravi med drugim:

Tito je dejal, da se Jugoslavija ne bo vojskovala zaradi tržaškega mesta, ki je po svojem prebivalstvu pretežno italijansko. Prav tako pa je trdno odločena, da ne privoli v italijansko okupacijo okoliških vasi s slovenskim prebivalstvom. Ta politična izjava je vsekakor v diametralnem nasprotju s slabimi navadam italijanskega tiska in divjastvom fašističnih tolp.

List sodi, da je bila dosedanja politika ZDA in Velike Britanije pavlina, ter poziva obe vladi, naj nadaljujeta svojo pot. »Po njej morata s prepričanostjo in pričakovanjem, da bo zdravi razum v času, ko bodo anglo-ameriške čete zapustile Trst prešel iz Beograda v Rim.

IMPERIALISTIČNE TIRADE V RIMSKI ZBORNICI

Rim, 17. nov. (Tanjug). V italijanski poslanski zbornici se je danes popoldne pričela debata o tržaškem vprašanju. Vloženih je bilo toliko interpelacij, ki so jih posamezni govorniki utemeljevali, da ministrski predsednik Pella, ki naj bi debato zaključil s svojim poročilom in odgovori na vprašanja, danes ni prišel na vrsto. Zato se bo jutri razprava o Trstu v parlamentu nadaljevala. Splošno pa je mogoče današnje razpravo označiti na eni-

strani kot skrajna zaostritev italijanskih pretenzij, na drugi strani za izrazito protiangloško demonstracijo posameznih parlamentarnih skupin. Edina izjema je bil v nekem smislu zastopnik vladne demokrščanske stranke Mancini.

Najostreje so nastopili Pellovi zavezniški monarhisti, v katerih imenu je govoril Delcroix, ki je debato začel že kar z ugotovitvijo, da Italija ne bi bila smela podpisati mirovne pogodbe. Plebiscit bi se bil moral izvesti že takoj po vojni in ne le na Tržaškem ozemlju, marveč v vseh italijanskih pokrajinah, Dalmaciji, Istri in Zadru.

Monarhista Cantalupo in Viola sta ostro napadla Veliko Britanijo. Italija od Atlantskega pakta nima nobene koristi. Zavezniški Grčija in Turčija sta vezani na Jugoslavijo s Balkanskim paktom, Avstrija grozi s plebiscitom v južni Tirolski. Nemčija se je postavila na neprijateljsko stališče, Velika Britanija pa je največji sovražnik Italije. Tržaško vprašanje je anglo-italijansko vprašanje, enako kakor vprašanje Eritreje, Libije, Dodekaneza itd.

Fašist Roberti je govoril v istem smislu. Prav tako je liberalce Cortese napadel zahodne sile zaradi dogodkov v Trstu.

Demokristijan Mancini se je postavil na stališče, da odnosi med dvema narodoma nikoli niso nepravilni. To velja tudi za italijanske odnose z Jugoslavijo in Veliko Britanijo. Če se Italija umakne iz Atlantskega pakta, ji Trsta nihče ne bo mogel vrniti. Treba se je zato ravnati po danih možnostih in položaju.

Nadaljnji govorniki so spet pritrdili italijanske zahteve do ekstremnih postavk. Politični krogi zato z zanimanjem pričakujejo jutrišnji Pellov govor.

Volitve v Italiji

Rim, 17. nov. (Tanjug). Včeraj so bile volitve v 14 italijanskih občinah. Demokristijani so zmagali v sedmih občinah, neodvisne liste v treh, KP Italije in Nennijeva socialistična stranka pa v štirih volilnih okrožjih. Razen v eni občini, ki so jo demokristijani prevzeli od neodvisnih, so druge občine ostale v rokah strank, ki so doslej tam vladale.

Raab terja avstrijsko pogodbo

Dunaj, 17. nov. (Tanjug). V okviru »tedna avstrijsko-sovjetskega prijateljstva« se je na Dunaju mudila sovjetska »delegacija prijateljstva«, ki je bila danes na poslovnem obisku pri kancelarju Raabu. Ob tej priložnosti je kancelar »s posebnim ogorčenjem« ugotovil, da avstrijski narod še vse do danes ni dosegel svoje svobode. Na žalost je dejal, je Avstrija še vedno predmet sporov med velesilami. Po sovjetski delegaciji je poslal vladi SZ nujno zahtevo, naj pripomore k skle-

nitvi avstrijske državne pogodbe. Avstrijski narod ne more razumeti neskončnih diskusij o oblikah, dnevnem redu, prestizu na konferenci, ki naj bi sklenila avstrijsko pogodbo. Zato ni čuda, če je avstrijska javnost zmeraj bolj prepričana, da velesile Avstriji svobode nečesto priznati in jo hočejo izkoristiti za predmet svojih sporov. Avstrija ve da bi že bila dosegla svojo suverenost in neodvisnost ko bi bilo na strani velikih sil le količička dobre volje.

Razorožitvena razprava

v angleški spodnji zbornici

London, 17. nov. (Tanjug). V spodnji zbornici se je danes popoldne razprava zasukala na vprašanja o razorožitvi in kontroli nad atomskim orožjem. Zunanji minister Eden je odgovoril na vrsto vprašanj in je splošno naglasil, da je angleška vlada slej ko prej pripravljena razpravljati v razorožitveni komisiji OZN o slehernem konstruktivnem predlogu za mednarodno kontrolo nad atomskim orožjem.

Poudaril je, da je angleška vlada podprla in da še podpira predloge o tej kontroli, kakor jih je sprejela Generalna skupščina OZN že pred petimi leti. Pripravljena je proučiti tudi še druge učinkovite predloge. SZ pa medtem nikoli ni pokazala dobre volje, da bi resno proučila mednarodno kontrolo nad atomskim orožjem ali kakršnekoli druge predloge, ki bi pripomogli k razorožitvi, kakor se zanjo zavzema velika večina članice OZN. Spričo takega stanja ne kaže, da bo kateri izmed doslej stavljenih predlogov tudi realiziran.

Laburistični poslanci so mu

Ljudske odbore, gospodarska podjetja, zavode, urade, ustanove in posameznike opozorjamo na dve pomembni knjigi, ki ju bo izdal Zavod za statistiko in evidenco LRS v založbi »Uradnega lista LRS«, Ljubljana, in sicer:

LEKSIKON KRAJEV, MEST IN NASELJU LRS

Slovenci smo pred letom 1918 imeli le repertoarje za posamezne razkosane pokrajine našega narodnostnega ozemlja. V stari Jugoslaviji je sicer izšel leta 1939 splošni pregled bivše dravske banovine, ni pa bilo v njem velikega dela naše domovine, Slovenskega Primorja. Zato bo ta leksikon temeljni pomemben, ker bo tako rekoč po skoraj polstoletju nudil vpogled v gospodarsko in socialno strukturo velikega dela prebivalstva Slovenije. Med drugim bodo v leksikonu, po popisu prebivalstva iz leta 1948, za vsak kraj, občino oziroma okraj podatki o površini, številu in socialni strukturi prebivalstva, o upravi, šolstvu, železniških postajah in pošti, o nadmorski višini itd. To bo naš prvi poročnik po vojni, ki bo združeval praktične podatke za vsakodajno rabo o vseh naših velikega dela slovenskega narodnostnega ozemlja. Na kraju bodo splošnega dela leksikona dodani še statistični podatki o šolah in učencih, o zdravstvenih ustanovah, železniških postajah, poštah, planinskih postojankah itd. Knjigo bodo poizvile tudi lepe pokrajinske slike in slike naših razvijajočih se industrijskih podjetij. Obsegala bo nad 600 strani. Kdor vplača znesek do 30. novembra 1953 prejme knjigo v prednaročilo za 250 din. Ta izredno nizka cena v prednaročilo je določena zato, da si lahko leksikon nabavijo čimširši stoji, zlasti še šole in podobno, na kar še posebej opozarjamo.

UVOD V KMETIJSTVO

Krog delavcev, ki se zanimajo za kmetijska vprašanja se je z ustanovitvijo agronomsko fakultete v Ljubljani še povečal. Kmetijstvo je pomembna panoga gospodarstva in naša država pripravljena za nadaljnjih 10 let velkopotezno akcijo za dvig poljedelstva v čimbolj napredno in donosno obdelovanje. Zato je naravno, da so nam strokovne knjige z najnaprednejšimi izsledki umnega kmetovanja tembolj potrebne. To delo bo omogočilo vsem, ki imajo opravka s kmetijstvom, enostaven, pa zelo učinkovit vpogled v eno prvih panog narodnega gospodarstva. Tudi praktičen gospodar bo našel v njem mnogo napotkov za obogatitev svojih izkušenj. V besedi in sliki bodo delu prikazane vse lastnosti obdelovalne zemlje in podnebja, življenja rastlin, vseh vrst žita in krmne, travništvo in pašništvo, sadjarstvo, vinogradništvo, dalje reja konj, goved, prašičev, ovc, perutnine, čebelarstvo itd. Knjiga bo obsegala nad 400 strani, s slikami, razpredelnimi in diagrami. Kdor vplača knjižico do 30. novembra 1953, jo dobi po ceni prednaročila — 420 din.

Predplačila za obe knjigi sprejema uprava »Uradnega lista LRS«, Ljubljana, Erjavčeva 11a, poštali predal 336, ček, račun št. 601-T-157.

Amerikanec v Parizu

Nagraben z Oscarjem, kot najboljši film v letu 1951. in opremljen s posebnimi nagradami, je priložen tudi k nam barvni film »Amerikanec v Parizu«. Blesteča barvna filmska komedija, ki je sprožila v svetu val navdušenja — po drugi strani pa zajedljive kritike na račun Oscarja in podeljevanja nagrad — je prav zanimivo delo, zanimivo

po svojih dobrih in slabih lastnostih, ki so v tem delu tako očitne. Vsebinska in tematska vrednost, saj je vse skupaj za lase privlačeno in le okvir za baletne točke, prirejene po Gershwinovi glasbi; toda vse to je tako lahko, vedro in spretno ustvarjeno, da je prav optimistično nastrojenje celotnega filma skrivnost velikega uspeha tega hrupnega barvnega »spek-

takla». Kraljestvo barv, domiselna — sicer nekoliko ameriška — koreografija baleta, virtuozna režija, bogastvo scenografije in naravnost, nepriljena igra so odlike tega filma, ki pa — kljub vsemu uspehu — ne zasluži toliko nagrad!

Režiser Vincente Minnelli je mojster glasbenih komedij, v katerih pa vse prerad z ekstravagancami preseneča, toda le redkokdaj »avduši«. Kljub temu, da se loti vseh mogočih filmskih zvrsti, je le strokovnjak za lahkotne, vesele komedije, kakršna je tudi »Amerikanec v Parizu«, ki jo je »navdihnili«

glasba Georga Gershwina, predvsem pa njegovo daljšo delo »Amerikanec v Parizu«. Delo in življenje tega ameriškega skladatelja moderne glasbe poznamo že iz slabega »biografskega« filma »Rapsodija oločnosti«; nedvomno so glasba in baletne točke

koreografa Gene Kellyja odlike tega filma. Zanimiva in presenetljiva je Kellyjeva »filmska koreografija« v ambientu izvrtnih del velikih slikarjev Utrilla, Dufyja, Lautreca in Renoira, kjer pride do veljave barvno bogastvo kostumov in celotne scene in seveda tudi velike možnosti ameriškega tehnicolorja. Poleg Gene Kellyja, ki nastopa v filmu tudi kot slikar-Amerikanec in baletnik, nastopajo v filmu še:

Leslie Caron, Oscar Levant in Georges Guetary. Leslie Caron, ki jo je Kelly odkril za ta film, se nam je predstavila kot dobra igralka in izvrstna plesalka, Oscar Levant kot pianist-virtuoz s ciničnim humorjem, Georges Guetary pa kot pariški pevec popevk.

V filmu vidimo Pariz v barvah, Place de la Concorde, Elizejske poljane, Montmartre in veselo brezskrbne Parižane — toda vse z ameriški očmi, na ameriški način. Pariza s svojimi prebivalci, ki nam ga je upodobil Rene Clair, pa ne boste našli!

Naša nagradna slika

Trinajsto pismo

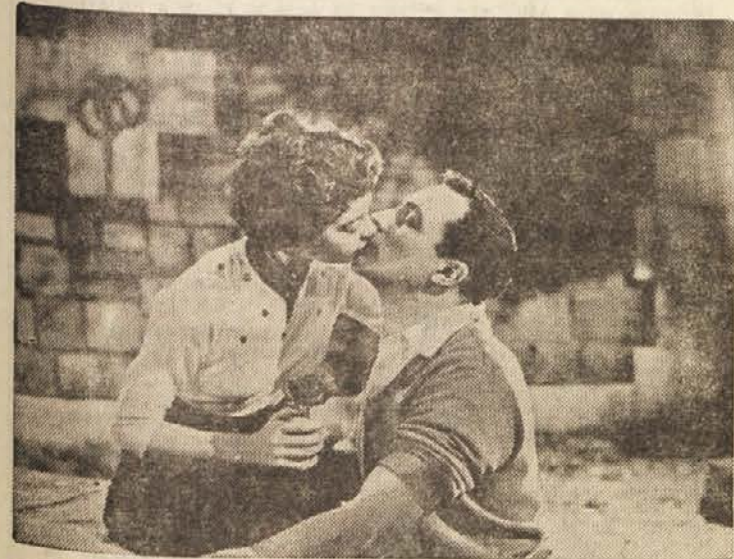
Charlesa Boyerja, »velikega ljubavnika« zvočnega filma, ki je s filmskega platna desetletja razvnel domišljijo neštevilnih sentimentalnih oboževalk, smo videli že v mnogih filmih. Njegove vloge so imele skoraj vselej dve stereotipni varianti: kot grof ali vojvoda ali sodobni bogati gentleman s skrivnostno preteklostjo, v kateri se skriva nesrečna ljubezen, se zaljubi v revno dekle in jo osreči s svojo zanimivostjo (Žena s trojnimi življenji); ali pa kot elegantni pustolovec, nad vse zanimiv patološki tip s kriminalnimi nagibni, muči svojo ženo toliko časa, dokler ne nastopi njen simpatični prijatelj in ga ne izroči v roke pravice (Plinska luč, Trinajsto pismo). V »Trinajstem pismu« bomo Charlesa Boyerja malo težje spoznali: to je namreč njegov prvi film, v katerem se je odrek »mladi« vlogi. »Staram se in bilo bi neumno, če bi se še nadalje silil z ljubavnimi vlogami.« Je izjavil, ko je začel snemati ta film. Tako gledamo to pot Charlesa Boyerja kot starega gospoda s sivo brado, v katerem bi kar težko spoznali nedavnega šopotnega zvezdnika, če bi ga ne razkrivala že njegova vloga; moč, ki muči svojo ženo,

patološki morilec (the strange kind of killer!), ki ga obdaja skrivnostna atmosfera, katere se loti ženini prijatelji. Nič novega torej, le da je ta film eden Boyerjevih najslabših filmov, o katerem lahko rečemo samo, da je od začetka do konca razvlečen, dolgočasen in moreč (the strange kind of killer!) ter kljub svoji »psihološki« osnovi tako do kraja nepričljivi, da nam more izbiti le pomilovalen nasmeh. Film se ponaša z znanimi igralskimi imeni: poleg

Charles Boyer, ki igra v »Trinajstem pismu«

Charlesa Boyerja nastopajo še Linda Darnell, Costance Smith, Michael Rennie, Françoise Rosay; to pa mu niti malo ne dviga cene, temveč kvečjemu potrjuje staro resnico, da slabega filma ne rešijo niti najboljši igralci.

Na filmu »Amerikanec v Parizu«: Leslie Caron in Gene Kelly

Filmski festival v Braziliji

Komisija za kulturne zveze z inozemstvom je po združenju filmskih proizvajalcev Jugoslavije predlagala, naj se naša kinematografija udeleži prvega mednarodnega filmskega festivala v Braziliji.

Festival se bo začel 10. februarja v Sao Paulu v čast proslave 400-letnice mesta in bo trajal do 26. februarja. Zatem bo preseljen v Rio de

Janeiro, kjer bo trajal do 10. marca. Na festivalu bodo prikazani najnovejši in najpomembnejši filmi — vzgojni, dokumentarni in drugi.

Za sodelovanje na festivalu se je prijavilo že 24 držav. Udeleženci morajo poslati 4 svoje najboljše filme. Nagrad ne bo. Vsekakor bi bilo dobro, da se naša kinematografija udeleži festivala. Jugoslovanski film je v Braziliji malo znan, imel pa bi možnost za plasiranje. Naš film »Jugoslovanski pesnik« je dobil eno izmed nagrad na tamošnjem filmskem festivalu in so ga z velikim uspehom predvajali v kinematografih Sao Paula, Rio de Janeiro in drugih velikih mest Brazilije.

Nove verzije klasičnih filmov

Zaradi pomanjkanja filmskih scenarijev rešujejo to krizo tudi s ponovnimi snemanji filmsko že obdelanih tem. Med temi lahko omenimo dvoje znanih filmov »Nana« in »Človek-zver« znanega francoskega režiserja Jeana Renoirja, ki ju nameravajo ponovno snemati. Za naslovno vlogo v filmu »Nana«, v katerem je pred približno 28 leti igrala Renoirjeva žena Catherine Hessling, je bila izbrana zadnje čase zelo zaposlena filmska igralka Martine Carol. Jean Gabin pa bo po 15 letih ponovno oživel prestresljivi lik Jeana Lentjeua v filmu »Človek-zver«, ki ga pripravljajo v Hollywoodu.

Leslie Caron v filmu Ali Baba in 40 razbojnikov

Film »Ali Baba in 40 razbojnikov« znanega francoskega režiserja Jacquesa Beckerja, bivšega Renoirjevega asistenta, se bo pridružil številnim istoimenskim ameriškim filmom. V filmu igra vlogo lepe sužnje Leslie Caron. Ki jo bomo videli pri nas prvič v filmu »Amerikanec v Parizu«. Že zaradi omenjenih umetnikov upamo, da bo ta film boljši kot njegovi predhodniki.

Rdečelaska in kavboj

Izgleda, da tudi mi letos praznujemo 50-letnico »westernov«, saj se nam poleg že predvajanih obeta še cela vrsta tovrstnih filmov (Poštna postaja, Zapadna obzorja, Dvoboj pri srebrnem potoku, Kjer reka zavije,

stolovščin željne gledalce. To nam dokazuje tudi kavbojka »Rdečelaska in kavboj«, ki se godi na ozemlju Nove Mehike, v času, ko se državljanska vojna med Severom in Jugom bliža koncu in v kateri je to obdobje,

Glenn Ford, Rhonda Fleming in Edmond O'Brien v filmu »Rdečelaska in kavboj«

Točno opoldne. Seveda pa lahko ob vseh teh filmih napišemo — izjema je edino »Točno opoldne« režiserja Zinnemana — da so le povprečna, večje izdelana dela, z namenom, da z napetim dogajanjem pritegnejo pu-

ki so ga mnogi filmski ustvarjalci uporabili za nadpovprečna filmska dela (kot n. pr. Victor Fleming v filmu »V vrtincu« in John Huston v filmu »Rdeči trak hrabrosti«), le okvir za povprečen, toda zanimiv »western«.

Decentralizacija tudi v reproduktivni kinematografiji

Pred nedavnim je jugoslovanski tisk prinašal članke in vesti o težkem vzdušju, ki vlada med republičkimi podjetji za razdeljevanje filmov ter kinogledališč. Slabi odnosi so nastali predvsem zaradi monopolizma filmskih zavodov, ki so kinogledališča ovrhali pri repertoarni politiki in hkrati postavljali skoraj nemogoče najemne pogoje za filme, tako da so kinogledališča le z veliko težavo zmagovala tekoče režijske stroške.

Na vztrajno zahtevo zastopnikov kinematografskih združenj v državi ter ob znatni pomoči javnosti so v zadnjem času filmski zavodi preusmerili svoje poslovanje. Cutti je že neko olajšanje pri določanju filmskega sporeda in tudi cene najemninam za izposojevanje filmov so nekoliko popustile in je tendenca nižanja cen še vedno v teku, s tem, da je bil razbit monopol podjetij za razdeljevanje filmov, je bil že storjen prvi korak k normalnejšemu delovanju kinogledališč.

Zveza kinogledališč Slovenije kot gospodarsko združenje je te dni predlagala Mestnemu ljudskemu odboru v Ljubljani, da decentralizira sedanje Mestno kinematografsko podjetje MLO, ki vključuje vsa osrednja ljubljanska kinogledališča. Ob dosedanjih in novih pogojih dobavljanja filmov in določanja repertoarja bi to kinopodjetje nujno imelo tendenco osredotočiti vse kvalitetne filme edino v

»Soča«, kino »Triglav« in Letni kino »Bežigrad«. III. kinopodjetje (kino »Komuna«), IV. kinopodjetje (kino »Union« in Letni kino »Tivoli«). Prva tri kinopodjetja naj bi upravljali kinokolektivi sedanjega Mestnega kinopodjetja ter kolektivni kino »Siska« ter kino »Triglav«, dočim bi IV. kinopodjetje upravljala Zveza kinogledališč LRS in dajala s svojim strokovnim vodstvom, tako v resnem in umetniškem repertoarju kakor v kulturnem predvajanju filmov zgled ostalim kinogledališčem v Ljubljani in Sloveniji. Ob zdravi konkurenci bi nova kinopodjetja bila tudi finančno sposobna nadalje razvijati svojo dejavnost, posebno pri urejanju kinodvoran in zagotovitvi potrebnega kulturnega udobja svojim obiskovalcem. Razvilo bi se tudi nujno tekmovanje (česar do danes ni bilo), ki bi napredku naše reproduktivne kinematografije samo koristilo in bi na račun predvajanja filmov v Ljubljani padlo manj upravičenih in kritičnih pripomb. Tudi politika cen pri vstopninah bi bila ugodnejša za gledalce, saj je znano, da marsikateri dober umetniški ali napredni film zaradi nezadostne popularizacije in reklame uide našemu kinoobiskovalcu. To pa je vsekakor velika škoda ne samo po finančni strani, marveč tudi po vzgojni, ker je publika prikrajšana za ustrezne užitke.

I. kinopodjetje (kino »Siska« in kino »Sloga«), II. kinopodjetje (kino

Nagradni kupon številka 8

Zanimivosti iz filmskega sveta

DEKAMERONSKE NOČI

Ameriška filmska družba RKO-Radio je letos izdelala barvni film »Dekameronske noči«, prirejen po treh zgodbah iz »Dekameron« Giovanni Boccaccia. V filmu, ki je posnet v minuli vojni, nameravajo v Franciji posneti film, v katerem naj bi igral glavno vlogo Jean Marais. Dve ostali vlogi pa so poudarili Jeanu Gabinu in Charlesu Boyerju.

Vprašanje je seveda, v koliko se bo filmskim ustvarjalcem posrežilo ustvariti »camusovsko« atmosfero, ki je tako značilna za njegovo delo.

TRODIMENZIONALNI FILM O ZAKLJUČKU VOJNE NA KOREJI

Med trodimenzionalne filme, katerih število vedno bolj narašča, se je uvrstil pred kratkim tudi film »Prenehanje sovražnosti«, ki prikazuje nedavne bitke na Koreji in njih zaključek. Film, ki je izdelan v produkciji Paramount, bo prinesel družbi velike dobičke, kajti povsod je predvajan z velikim uspehom.

ZIVLJENJE SARAH BERNHARDT V FILMU

Znani ameriški filmski producent David O'Selznick se pripravlja na snemanje filma o življenju slavne gledališke in filmske igralkje. V filmu, ki se bo imenoval »The Divine Sarah« (Božanska Sarah) bo verjetno igrala naslovno vlogo Selznickova žena Jennifer Jones, katere se spominjamo še iz filma »Gospa Bovary«.

NOV ŠVEDSKI FILM

Najboljši sodobni švedski filmski režiser Alf Sjöberg (Gospodična Julija), se pripravlja na snemanje filma »Erik XIV.«, prirejen po Strindbergovi istoimenski zgodovinski drami. V filmu bo igrala tudi mlada švedska filmska zvezda Ulla Jacobson, ki jo poznamo že iz filma »Plesala je ena samo poletje«.

Današnja nagradna uganka

Naša današnja nagradna uganka vam najbrž ne bo delala težav. Tokrat bodite v svojih odgovorih po možnosti kratki. Dovolj bo, če nam poveste, kdo je igralec, ki ga kaže slika in v katerih filmih ste ga že videli. Opozarjamo pa vas, da ne pozabite priložiti k rešitvi nagradni kupon, ker brez njega rešitve ne bomo upoštevali.

REŠITEV PREJSNJE UGANKE

Slika je iz filma »Zlomljena puščica«, igralka pa Debra Paget, ki smo jo videli pri nas le v tem filmu. Tudi to pot so bili vsi odgovori, razen enega, pravilni. Tokrat so bili izrečani in prejete nagrade:

1. Danica Mazovec, Ljubljana, Zaloška cesta 51 a (700 dinarjev);
2. Marjan Milinar, Celje, UL. Miska Kranjca 31 (600 din);
3. Andrej Perna, Kranj, Tivov trg 11 (500 din).

Decembra: „Stojan Mutikaša“

»Tiho, začnimo snemati!« Kamera počasi spremlja prihod in dialog obeh junakov filma. Samo šum kamere in tonske aparature moti tišino. Režiser budno spremlja vsak najmanjši gib igralcev. Prizor se ponavlja dvakrat, trikrat, štirikrat. Vedno ima kdo pripombo o igri, izgovorjavi, svetlobi, tonu, snemanju...

Mostarska čaršija iz 20 let prejšnjega stoletja je prizorišče umetniškega filma »Stojan Mutikaša«, ki ga po istoimenski pripovedki Svetozarja Čoroviča snema Bosna-film Stojan Mutikaša je doma iz hercegovskega krana. Oče ga zaradi bede in siromaštva pošlje v mesto učiti trgovine. Bistri Stojan takoj spozna, katera pota vodijo k bogastvu. V kratkem času postane siromašni vajence po zaslugi ljubezni žene svojega gospodarja pomočnik in solastnik podjetja. Čaršija in sla po bogastvu tako preobrazita dušo mladega Stojana, da po smrti gospodarja Sime za denar proda tudi svojo »ljubezen« Andjo. Stojan postane eden najbogatejših trgovcev, toda okoli njega se spleto čaršijske mreže in nazadnje propade. Razočaran se vrže v brezno.

Film »Stojan Mutikaša« je psihološka drama mladega človeka, ki je v bistvu pošten, vendar se njegov značaj uravnava po zakonih čaršije.

Duško Janičević v filmu »Stojan Mutikaša«

Zadnji kadri filma »Stojan Mutikaša« bodo v kratkem končani. Zatem se začne delo v laboratoriju, montaža filma in glasbe, ki jo komponira Boris Papandopulo. Po vsej verjetnosti bomo film videli v naših kinematografih že decembra.

Mira Stupica kot Andja v filmu »Stojan Mutikaša«

Danny Kaye

Danes, ko ljudje gledajo najraje filmske komedije, primanjkuje dobrih filmskih komedij in dobrih komikov. To velja tudi za Hollywood, ki je izgubil vrsto najboljših komikov Mac Senneta, Harolda Lloydja, Buster Keatona in seveda Charlie Chaplina; njihovi nasledniki — bratje Marx, Bob Hope, Red Skelton, Abbot in Costello, Lewis in Martin — pa s svojo komiko zadovoljijo le ameriškega gledalca.

Te dni pa smo imeli priložnost spoznati nam še nepoznanega ameriškega komika Dannyja Kaya v filmu »Skrivnostno življenje Walterja Mittyja«, ki ga lahko prištejemo med boljše filmske komike.

Rojen leta 1913 v New Yorku, kot sin ruskega emigranta Komanskiga, po poklicu krojača, je že v mladosti zabaval ljudi s svojo prirojeno komiko. Ko je spoznal, da v drugih poklicih ne bo uspel, je postal varjetejski komik in pevec, ter po poroki s scenaristko Sylvijo Fine, gledališki igralec na Broadwayu, Samuel Goldwyn, ki je odkril že mnogo talentov, je povabil tudi Dannyja Kaya v film. Od leta 1944, ko je z uspehom igral v filmu »Up in Arms«, je izdelal poleg gledaliških tudi veliko filmskih likov. Skupno z Gene Kellyjem je igral v Minellijevi glasbeni verziji Twainovega »Huckleberryja Finna«. V filmu »Čudak« je izdelal dve vlogi — skromnega študenta in pevača šaljivih popevk — in po-

Danny Kaye

kazal velike sposobnosti za pretvarjanje. Z uspehom je nastopil še v filmski verziji Gogoljevega »Revizorja«, v filmu »Na rivierie ter v filmu »Hans Christian Andersen«, v katerem je dosegel svoj največji uspeh, v bližnji prihodnosti pa bo skupaj z Laurence Olivierom pričel snemati film »Don Kihot« po romanu Miguela Cervantesa.

VESTI IZ LJUBLJANE IN OKOLICE

Kakšna naj bo podoba Ljubljane?

Pred dobrimi tremi meseci je Urad za regulacijo Ljubljane izdal brošuro o osnovnih urbanističnih načelih za regulacijo Ljubljane. To je že drugi načrt in odmevanj je bil hudo skop. Akademski slikar Tone Kralj je poslal predlog o preureditvi železniškega vozla. Vse železniške proge okoli Ljubljane naj bi speljali po južnem robu mesta do čelnega kolodvora, ki naj bi bil nekje za Trnovsko cerkvijo. Ing. arh. Marko Zupančič meni, da bi bilo to preureditev težko osvojiti, saj so tla na južnem predelu mesta barjanska, razen tega pa se mesto širi proti severu. Precej zastarel je tudi načrt, za katerega se vneema nekdo drugi, ki je predlagal, naj bi v okolici Ljubljane, pri Medvodah, Domžalah in drugod ustvarili večja naselja z 20 do 30 tisoč prebivalci, ki bi bili z modernimi prometnimi sredstvi povezani s sre-

lajo vse diskusijo o novem regulacijskem načrtu Ljubljane. Seveda je to zelo šibka pomoč Ljubljancem Uradu za regulacijo, ki bi zaradi svojega težavnega dela prav gotovo zaslužil večjo pomoč. Naloga Urada ni, da izdelava idejne osnutke za nove ceste, hiše in prometne zveze, temveč mora najti prava načela za ureditev mesta, ki jih narekujejo nove zahteve. Sedaj n. pr. ne gradimo več ločenih delavskih naselij, temveč zaokrožene stanovanjske komplekse, ki imajo v bližini prodajalne, tržnice, kino in podobno. Za taka naselja pa je v Ljubljani težko najti večje nezazidane površine. Ljubljanci tudi močno pogrešamo veliko dvorano za množična zborovanja, festivale in druge prireditve. Morda bi bomo dobili, ko bo padla resna beseda o ljubljanskem velesejmu.

Težave so tudi z ljubljanskim cestnim omrežjem. Tu ne gre

vsem predpisom, pri katerih pa ni opaziti niti sledu arhitekture in nobenega stremeljenja, da bi pri gradnjah pokazali izraz naše dobe. Malo je temu krivo pomanjkanje časa, da bi stavbe tudi arhitektonsko oblikovali, malo pa tudi pomanjkljivo znanje projektantov, ki so pri starem načinu projektiranja pazili le na eno, kvečjemu na dve pro-

Urad za regulacijo izdeluje tudi idejne načrte za šole, ki jih bomo začeli graditi prihodnje leto in ki bodo morale ustrezati sodobnim pedagoškim zahtevam. Nekam v nedogled je se umika rešitev železniškega vozlišča, saj predvideva komisija strokovnjakov MLO in železniške direkcije, da bomo to vozlišče lahko uredili šele v bodočih desetih ali petnajstih letih.

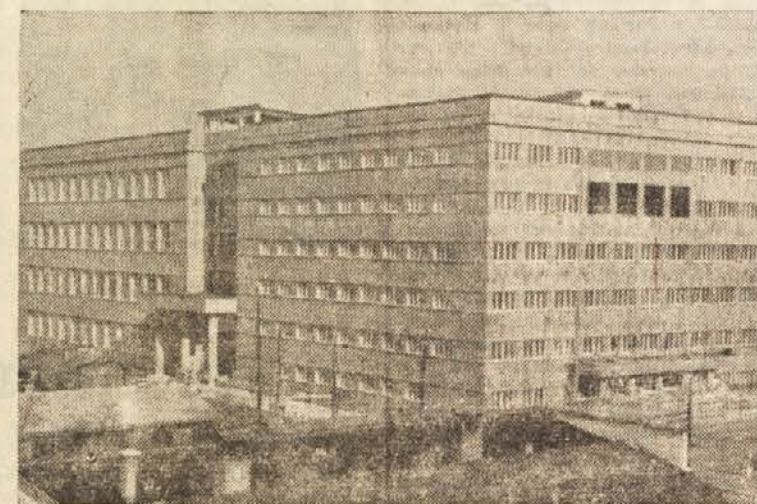

Taka je bila Ljubljana leta 1738. Se danes vidimo tu in tam sledove po naključju raztresenih hiš

disčem mesta. Tretji predlog pa vsebuje načrt za ustanovitev novega mestnega središča nekje ob Savi. Ti trije predlogi predstav-

samo za regulacijo, temveč bi bilo dobro, da bi dobile ceste neko novo podobo. Medtem ko ima Prešernova cesta lepo zaokrožen značaj, pa je Celovška cesta ostala še vedno tipična predmestna cesta. Pa tudi na drugih prometnih žilah v Ljubljani smo že precej zamudili. Se večje so težave pri graditvi novih hiš. Uradu za regulacijo predlagajo načrte, ki ustrezajo

Člani Socialistične zveze in vsi volivci, segajte po blokih volilnega sklada!

Nekdaj brez pravil, zdaj pa po natančno določenem načrtu morajo rasti nove stavbe v mestu

čelji, po sedanjih načrtih pa se nova stavba ne bi smela razlikovati z nobene strani.

Ljubljana bo dobila dvanajst novih gradbenih podjetij

Ljubljanska mestna Obrtna zbornica se je odločila, da bo že prihodnje leto ustanovila v Ljubljani deset do dvanajst novih malih gradbenih podjetij, ki bodo prevzemala razna manjša popravila. Stranke v Ljubljani močno občutijo pomanjkanje zidarskih uslužbencev obrtnikov. Za popravilo štedilnika, dimnika in za podobne manjše okvare v stanovanjih, morajo čakati čestokrat tudi po mesece dolgo. Stanovanja se zaradi tega kvarijo, zaradi nepopravljenih dimnikov pa grozi večkrat tudi nevarnost požara. Prizadevanje Obrtne zbornice za razvoj zidarske obrti je zato vse pohvale vredno.

Ze iz teh nekaj beležk z Urada za regulacijo posnemamo, da bi bilo treba o dokončnem načrtu še precej razpravljati in končni podobi mesta bo gotovo le v korist, če bo pri razpravljanju sodelovalo kar največ ljudi.

K. M.

DEDEK MRAZ RAZMIŠLJA, KAKO BI BILO NAJBOLJE...

Ljubljana, 18. novembra. Še poldrug mesec je do takrat, ko se bodo otroci spet strmeče zasaajali v novoletno jelko, vendar se v njihovih razgovorih sem in tja že oglašajo beseda o letošnjem Dedku Mrazu. Toda tudi tiste ljubljanske organizacije, ki naj poskrbe, da bo novoletno veselje ljubljanskim malčkom čim večje, že začnajo pripravljati o pripravah in programu. Zveza prijateljev mladine in Mestni sindikalni svet sodita, da je bilo pri lanskoletnem praznovanju Novoletne jelke nekoliko pomanjkljivosti. V podjetjih so ponekod bogato obdarovali otroke svojih delavcev, terenske organizacije, ki imajo le borna sredstva, pa so zmogla komaj kajajanke. Nekateri otroci so zato dobili bogata darila drugi, za katere je skrbel le domači teren, pa so bili na slabšem. Zato bi bilo primernejše, da bi kolektivni raje obdarovali, recimo, pionirske krožke, kjer bi bila darila (igrače, igre) na razpolago

vsem otrokom. Sindikalne in druge organizacije ter podjetja pa naj bi prispevala v centralni fond, ki ga bo ustanovila Zveza prijateljev mladine. Iz tega fonda bodo tudi terenske organizacije dobivale dotacije za Novoletno jelko.

Nekateri so predlagali, naj bi bil novoletni sprevod na splovih po Ljubljani, ker pa bi bilo to nekoliko nevarno, bo bržkone ostalo pri starem, tako da se bo zanimivi sprevod viš, kakor lani, po ulicah. V Domu JLA bo bržkone centralno otroško zabavišče, otroci pa bi si seveda želeli da bi takšna zabavišča uredila tudi terenska društva prijateljev zlasti v delavskih predelih mesta. Seveda ne bo manjkalo tudi običajnega novoletnega sejma na Ajdovščini.

Poseben poudarek naj bi bil tudi na kulturno vzgojni plati Novoletne jelke. Za te stvari bodo skrbeli gledališča in kinodvorane, ki bodo pripravljale predstave za otroke, za razne

kulturne prireditve pa naj bi poskrbeli tudi na terenih. Razen tega se Zveza prijateljev mladine v Ljubljani zavzema za to, da bi postal 30. december družinski praznik. Na ta dan, ko bodo stari obdarovali svoje otroke, naj bi na predlog Zveze prijateljev mladine odpadel tudi šolski pouk.

Na proslavo 10-letnice AVNOJ se pripravljajo

Ljubljana, 18. novembra. Ljubljanske sindikalne organizacije se že pripravljajo na proslavo 29. novembra. V številnih podjetjih in ustanovah bodo priredili predavanja o naši borbi, o razvoju ljudske oblasti, o demokratizaciji, o samoupravljanju in o podobnih problemih. Mnogi delavski sveti so sklenili, da bodo imeli 29. novembra slavnostne seje, na katere bodo povabili vse člane svojih kolektivov. Mnoge sindikalne podružnice se hočejo ob tej priložnosti posebno spomniti partizanskih sirot, ki jih bodo obiskali zastopniki kolektivov, ponekod bodo počastili spomin padlih borecev itd. Podjetja bodo okrasila svoja poslopja, nekateri kolektivi pa bodo kurili kresove na bližnjih hribih.

Kako se gibljejo tečaji prostih deviz na obračunskem mestu v Ljubljani

Po nedavnem zvišanju določev deviz, z katerimi naša izvozna podjetja lahko prosto razpolagajo, na 80 % za večino izvoznih predmetov, dobivajo naša devizna obračunska mesta pri republikanskih centralah Narodne banke čedalje večji pomen za našo izvozno in uvozno trgovino. Zato bomo odsej objavljali tečaje, zabeležene na deviznem obračunskem mestu v Ljubljani, s čimer bomo gotovo ustregli vsem in ašim gospodarskim podjetjem, bodisi da imajo sama opravka z devizami in li pa jih gibanje tečajev zanima, da lahko presodijo, kako se bodo verjetno gibale cene uvoznemu blagu. Tečaj prostih deviz na naših deviznih obračunskih mestih so bili letos poleti, ko je bila po lanskim slabim letnim največja stiska za proste devize, zelo visoki. Ko pa so bile uvedene omejitve kreditov pri Narodni banki in so bili zvišani določeni deviz, ki ostanejo izvoznim podjetjem na prosto razpolaganje, ni ti tečajji zlasti v septembru močno popustili, nakar so se spričo izzvanega večjega povpraševanja spet okrepili in nekako

Na območju mesta Ljubljana je zakon o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja zajel okrog 260 ha zasebne zemlje. Ta zemlja je raztresena na 30 katastrskih občinah, a največ je v Kozarjah in Trnovskem ter Karloškem predmestju. Kmetijski odbor pri MLO Ljubljana je proučil poročilo komisije za kmetijski zemljiški sklad in sklenil, naj se del te zemlje priključi že obstoječim državnim posestvom, iz več oddaljenejših, manjših parcel pa osnuje kmetijska posestva, kot n. pr. v občini Polje. Tam pa, kjer te zemlje ni dovolj, kot n. pr. v Dobrunjah, bi le-to zamenjali z zasebniki v bližini že obstoječih posestev.

KMETIJSKA POSESTVA

V zvezi z zakonom o kmetijskem zemljiškem skladu pridobljeno zemljo je nastalo vprašanje gospodarskega razvoja posestev kot so Jesenkovo, Bokalec, Podgora itd. Ta posestva namreč delno oskrbujejo Ljubljano z mlekom in vrtnarskimi pridelki, z dograditvijo, oziroma s preureditvijo nekaterih objektov pa bi ta posestva lahko postala važen dobavitelj ljubljanskega mesta. Tako bi bilo treba v Zadohrovi, ki je po novem zakonu o zemljiškem skladu pridobila 15 ha zemlje, dograditi hlev, zgraditi gnojšišča in gnojna jame, silos, stelnik in remize za stroje ter nakupiti 40 glav goveje živine, kar bi vse skupaj zahtevalo okrog 63 milijonov din investicij. Razmeroma najmanj investicij bi terjalo kmetijsko posestvo na Bokalecih, ki je v 92 ha na novo priključene zemlje eden izmed najmočnejših kmetijskih obratov na področju Ljubljane. Tu bi bilo treba vložiti vsega 14 milijonov investicij in to za ureditev gnojšišč ter za pregraditev svinjaka v goveji hlev. Nabitvi bi bilo treba tudi nekaj kmetijskih strojev, nakupiti živino in postaviti silos. Proizvodnja tega posestva naj bi bila usmerjena predvsem k mlekarstvu in povrtinarstvu, za to pa bi bilo treba kupiti prvovrstne krave - mlekarice. Zdej, ko je pose-

OPOZORILO

za vpis ali izbris iz volilnih imenikov v Ljubljani

Na terenih so bili pregledani volišni izpiski, ki so bili izpisani iz glavnega volilnega imenika za posamezna volišča. Urad za volilne imenike sedaj popravlja te izpiske na podlagi konkretnih pripomb s terenov. Ne more pa upoštevati in popraviti tistih primerov, v katerih oddselni, preseljeni ali priseljeni volivci ali volivci s spreminjenim imenom itd niso do zakonitega roka (14. oktobra 1953) uveljavili spremembe v uradu za volilne imenike na podlagi potrdil, to je potrdilnih izpisov iz dosedanjih volilnih imenikov izven Ljubljane oziroma na podlagi potrdila prijavnega urada (Uprave za notranje zadeve) o preselitvi na območje mesta Ljubljane same itd. Po čl. 21. zakona o volilnih imenikih se zaključki popraviljanja glavnih volilnih imenikov 14 dni po razpisu volitev, to je bilo 14. oktobra. Nobenih sprememb glavnega volilnega imenika torej ni več mogoče napraviti niti na opozorila terenov, niti z osebnim prihodom volivcev na urad za volilne imenike, pa čeprav razpolaga zdaj volivce z vsemi potrebnimi dokazili. To ni več dopustno že od 14. oktobra dalje in tudi ne bo možno na dan volitev.

Zato naj se volilni upravičenci, ki niso pravočasno uredili svoje prijave dolžnosti v volilni imenik, ravnaajo po naslednjih navodilih:

1. KDOR SE JE PRISELIL V LJUBLJANO OD DRUGOD. naj voli v kraju, v katerem je volil pri zadnjih volitvah. V Ljubljani lahko voli samo, če se na dan volitev izkaže na volišču s posebnim potrdilom urada za volilne imenike ljudskega odbora onega kraja, kjer je še vedno vpisan v volilni imenik, s pristavkom, da ima pravico voliti drugje.
  2. KDOR SE JE V LJUBLJANI SAMI PRISELIL iz onega terena na drugega, voli na onem terenu oziroma volišču, kjer je volil pri zadnjih volitvah.
  3. KDOR SE JE IZ LJUBLJANE ODSELIL, voli v Ljubljani na onem volišču, kjer je volil pri zadnjih volitvah. Na kraju sedanjega bivališča bo smel voliti samo, če si je preskrbel pravočasno od urada za volilne imenike v Ljubljani potrdilo, da je tu vpisan v volilni imenik in da bo iz upravičenega razloga volil drugod.
- Rok za taka potrdila je že potekel 18. novembra in ga urad ne morejo več izstaviti.
- Volivci, ki so dosedaj stalno volili v Ljubljani in se niso preselili, pa bi na dan volitev na volišču ne bili vpisani v volišni izpisek, naj se zgledajo na uradu za volilne imenike. Ker gre v takem primeru verjetno za pomoto v voliščnih izpisih, bo urad za volilne imenike pogledal, ali je volivce vpisan v stalni (centralni) volilni imenik. Ako je tam vpisan, mu bo izstavil potrdilo, s katerim je upravičen voliti. Ako ga v stalnem imeniku ni, potem njegova volilna pravica ni urejena in ne more voliti.
- Urad za volilne imenike v Ljubljani, Magistral, I. nadstropje, desni vhod, sprejema torej tudi na dan volitev samo še one stranke, ki bi bile pomotoma izpisane iz voliščnega izpiska.
- Druge stranke urad za volilne imenike v Ljubljani ne bo več sprejemal niti na dan volitev in prosimo vse prizadete, da niti prej niti na dan volitev ne čakajo brezuspesno pred uradom na Magistralu, ker tako le ovirajo dostop drugim strankam, ki upravičeno želijo čim hitreje opraviti svoj prihod na urad.

Vse priseljene, preseljene in oddselne stranke pa že sedaj opozarjamo, da naj takoj po volitvah prijavi spremembe v volilnih imenikih, da ne bodo pri kasnejših volitvah po lastni krivdi zopet v položaju, da ne morejo voliti na kraju novega bivališča.

Zemljo iz kmetijskega sklada v Ljubljani bodo dobila večidel državna posestva

Na območju mesta Ljubljana je zakon o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja zajel okrog 260 ha zasebne zemlje. Ta zemlja je raztresena na 30 katastrskih občinah, a največ je v Kozarjah in Trnovskem ter Karloškem predmestju. Kmetijski odbor pri MLO Ljubljana je proučil poročilo komisije za kmetijski zemljiški sklad in sklenil, naj se del te zemlje priključi že obstoječim državnim posestvom, iz več oddaljenejših, manjših parcel pa osnuje kmetijska posestva, kot n. pr. v občini Polje. Tam pa, kjer te zemlje ni dovolj, kot n. pr. v Dobrunjah, bi le-to zamenjali z zasebniki v bližini že obstoječih posestev.

stvo na Bokalecih pridobilo veliko pašniških površin, so ustvarjeni vsi pogoji za dvig živinoreja. Tam so priprani, da bodo a skrbno selekcijo v štirih do petih letih lahko dvignili povprečne mlečnosti krav od 9 litrov na 14 litrov dnevno. Do takrat se bo številno živine povečalo predvidoma na 500 glav, ki bo s 6000-7000 litri mleka dnevno lahko krila malone polovico potrebe Ljubljane.

Jesenkovo se s povrtinarstvom tudi v bodoče ne bo ukvarjalo, pač pa bo z melioracijami pretežno barjanskih površin, za katere je kmetijski odbor pri MLO že dobil pol milijona din investicijskih sredstev, izboljšalo zemljo in jo usposobil za travnike. Jesenkovo meri zdaj 168 ha, vrh tega pa bo dobilo še zemljo ekonomske VTP ter 25 ha zemlje iz agrarnega sklada. Tudi tu je potrebnih le okrog 3 milijone din investicij z ozirom na že obstoječe objekte.

Razmeroma na najslabšem je kmetijsko posestvo Podgora, ki se

razteza v severnem delu mesta. Ker se prav to Ljubljana neprestano širi, ima Podgora zelo slabe razvojne perspektive in tudi gospodarski svet za to ni predvidel kakih višjih investicij. Tu bi bilo smotno postaviti le nekaj provizorijskih in usmeriti proizvodnjo predvsem na vrtninarstvo, ki terja razmeroma najmanjše površine. Ker bi to posestvo služilo izključno najnujnejšim prehrabnim zahtevam ljubljanskega mesta, bi 34 milijonov investicij zanj ne bilo preč vrhove denar.

Osnetek uredbe o delovnih razmerjih bodo študirali

Ljubljana, 18. novembra. Jutri, t. j. v sredo 19. t. m. ob 17. uri popoldne bo na Mostnem sindikalnem svetu v Ljubljani sestank sindikalnih funkcionarjev iz podjetij in ustanov, na katerem namerava sindikalni aktiv razpravljati o osnutku uredbe o delovnih razmerjih.

Ljubljanski radioamaterji nimajo zadostne pomoči

Ko sem zavil mimo Agroser-visa v Kersnikovo ulico, sem visoko nad hišami opazil dolgo anteno. Ker sem bil namenjen k ljubljanskim radioamaterjem, sem takoj vedel, da so tu doma. Vstopil sem. Prijazni fantje so me takoj popeljali po prostori. Pokazali so mi sobo primopredajne sekcije, kjer imajo oddajno postajo. V njej sem opazil polno zapletenih aparatov, slu-

mopredajne sekcije postane lahko vsakdo, ki opravi teoretični izpit.

Pogled mi je obstal na mizici v kotu, ki je bila polna nekakih kart, podobnih razglednicam. Moji novi znanci so mi pojasnili, da so tu tako imenovane QSL-karte, ki si jih amaterji med seboj pošiljajo in tako potrjujejo, da so vzpostavili medsebojno radijsko zvezo. Nekateri amaterji ljubljanskega kluba so tako prejeli že po več sto kart iz vseh delov sveta.

Odpeljali so me v drug prostor: dolge mize, orodje, instrumenti. Delavnica je to; v njej izdelujejo aparature za klubske potrebe.

Vstopili smo skozi vrata, na katerih piše: laboratorij in skladišče. Tu pripravljajo poizkuse za tečaje v klubu. V teh tečajih streme za tem, da bi nudili tečajnikom razen teorije tudi čim več poizkusov, ki jim v mnogem olajšujejo spoznavanje skrivnostnim svetom radiotehnike. Ker je tekel pogovor že o tečajih, so me povabili še v predavalnico. Premalo prostora je v njej, so mi dejali, za vse tečaje. Sedaj imajo štiri. Dva začetniška, enega nadaljevalnega in tečaj za telegrafijo.

Pozanimal sem se tudi od kod črpajo finančna sredstva za obstoj. Pojasnili so mi, da njihova edina sredstva izvirajo iz razmeroma nizkih tečajnin in še nižje članarine. Vse to pa ne zadostuje niti za kritje režijskih stroškov. Ni mi šlo v glavo, da ljubljanskega radiokluba, ki opravlja pomembno vlogo pri izboljšanju tehnične kulture naših ljudi in predstavlja našo državo v inozemstvu, nihče, razen redkih izjem, ne podpre.

Radioamater neutrudno snuje

Salk, mikrofonov in še marsikaj drugega. Pojasnili so mi, da so to radijski oddajniki in sprejemniki za določeno območje kratkih valov, na katerih delajo amaterji, in sicer s telegrafijo - Morsejevimi znaki - in radiofonijo, govorom. Tako imajo ljubljanski amaterji stalno brezžično zvezo z amaterji vsega sveta. Član pri-

»EKONOMSKA POLITIKA«

v svoji današnji številki prinaša članke:

Volitve
 Nove oblike ekonomskega sodelovanja
 Transportni stroški in usluge v zunanji trgovini se ne plačujejo z devizami iz CDA

Z blagovnega tržišča
 V okviru razprav o osnutkih novih uredb objavlja:
 Preizkušnja za komunne
 O upravljanju stanovanj in
 Davčne olajšave

Kot prispevek k diskusiji o ekonomskih fakultetah in inštitutih pa:

Dekan o problemih beograjske fakultete in
 Ekonomske fakultete in inštituti

Prav tako prinaša tudi naslednje beležke in komentarje:

Ob znižanju cen tekstilu - je ostalo nerešeno; Višina in odnos zaslužkov; Samostojno poslovanje ali...; Proste cene masti; Nezadovoljstvo - med vrstami; Ob anketi o položaju ekonomistov na Hrvaškem; Sušenje sliv - dobra rešitev; Veliko keramičnih odpadkov zaradi prekinjenja električnega toka; Prva ženska doktor ekonomskih ved; Da bi bolje poslovali...; Še o investicijah brez analize; Zunanja trgovinska aktivnost; Odgovornost železnice za vagonsko pošiljko; Dolarski nakupi izven ZDA; Kitajska išče nove vire preskrbovanja; G. Pella se pogaja s fašističnimi sindikati.

V svojih stalnih rubrikah »Knjige in časopisi« ter »Dopisi uredništvu« objavlja razne članke, v rubriki »Iz gospodarske statistike« pa tabele: Promet trgovine na drobno, Promet gostinstva in Pregled uvoza in izvoza FLRJ po državah in blagovnih sektorjih.

IZ NAŠIH KRAJEV

Z REDNEGA ZASEDANJA OBEH ZBOROV OLO MURSKA SOBOTA

Bolnišnica v Murški Soboti še vedno v ospredju razprav

Na VIII. rednem zasedanju obeh zborov OLO Murska Sobota, ki je bilo v ponedeljek, so ponovno razpravljali o gradnji bolnišnice v Murški Soboti. Razprava se je omejila v glavnem na dva predloga: ali razpisati ljudsko posojilo okraja v znesku 50.000.000 din ali zbirati obvezne prispevke od prebivalcev in podjetij. Pri prvem predlogu so ugotovili, ali so možnosti, da bi zbrali 50.000.000 din. Če bi to uspelo, bi lahko začeli takoj graditi. Če bi prebivalstvo zbralo s posojilom določeni znesek, bi govtovo pomagale tudi republiške ustanove. Za zgraditev primerne bolnišnice bi namreč potrebovali čez 200.000.000 din. V primeru, da ne bi uspeli zbrati toliko posojila, bi lahko več škodovali, kar se tisti, ki bi bi kaj prispevali, jezili. Po drugem predlogu pa bi naj vsak prebivalec murskosobotskega in ljutomerskega okraja,

Motiv iz Prekmurja

188.000.000 din pa naj bi prispevali iz okrajnih proračunov okrajev Murske Sobotice in Ljutomeru ter delovni kolektivi podjetij v

teh krajih, manjši del pa republiški Svet za zdravstvo. Ta predlog pa so ocenili ko neizvedljiv, dokler se ne bo vedelo, kakšne možnosti bodo imele podjetja po novih gospodarskih predpisih.

Zato so sklenili, da zaenkrat odložijo oba predloga. Do prihodnjega zasedanja pa bodo pričeli predvsem onega o razpisu posojila. Odborniki OLO pa bodo medtem pojasnjevali ljudem potrebo vpisa posojila.

Razpravljali so tudi o nepravilnih pojavih v državnih gozdovih, v katerih nekateri gozdarji gospodarijo po svoje, na škodo revnejših ljudi. Govorili so tudi o prepovedi grabljenja listja v gozdovih. S prepovedjo so prizadeji manjši kmetje, ki nimajo slame za stelo. Odborniki so predlagali, da bi se v starejših gozdovih, ki bodo kmalu zreli za posek, dovolilo grabiti listje vsaj vsako tretje ali drugo leto. Ker pa OLO o tem ne more odločiti, bodo predlog poslali Republiške- mu svetu.

Med obravnavo raznih gospodarskih vprašanj so sklenili, da bodo reorganizirali Vodno skupnost, ki ni izpolnila svojih nalog, ker nekateri kmetovalci nečejo plačevati prispevka.

Ustanovno zasedanje zbora proizvajalcev v Krškem

V ponedeljek dne 16. novembra je imel novoizvoljeni zbor proizvajalcev okraja Krško prvo zasedanje. V uvodnih besedah je tov. ing. Koželj prikazal zbranim članom zbora pomen sodelovanja ljudskih množic v družbenem samoupravljanju. Na kratko je tudi navedel uspehe v razvoju naše industrije in gospodarstva sploh.

Novoizvoljeni zbor proizvajalcev okraja Krško šteje 47 članov. Za voditelja se je bil soglasno izvoljen tov. ing. Koželj iz Senovega. Na zasedanju so novoizvoljeni člani zbora prisegli in izvolili dve stalni komisiji.

Zbor je bil zaključen ob 10. uri ter so nato člani zbora zasedali skupno z okrajno skupščino, ki je imela tega dne na dnevnem redu razpravo o proračunu in družbenem planu.

Darilo »Impola« sežanskemu okraju

Delavski svet tovarne električnega materiala »Impola« v Slovenski Bistrici je pred dnevi sporočil Upravi za elektrifikacijo pri OLO Sežana, da daruje za gospodarski in kulturni razvoj območjih vasi v sežanskem okraju električnega materiala v vrednosti 724.777 din. Material je naročila Uprava za elektrifikacijo OLO Sežana v omenjeni tovarni.

Prebivalstvo sežanskega okraja je darila veselo in se delovnemu kolektivu z vsem srcem najlepše zahvaljuje. V. Z.

Starši žele, da bi uvedli OBVEZNI POUK ROČNEGA DELA

Z roditeljskega sestanka na poljčanski nižji gimnaziji

Na poljčanski nižji gimnaziji je bil pred nekaj dnevi prvi roditeljski sestanek v novem šolskem letu. Razveseljivo je, da se ga je razen mater udeležilo tudi mnogo očetov. Tovarišica Danica Jurca je staršem govorila o nekaterih napakah otrok in o tem, kako naj skušajo starši različne napake preprečevati. Tovariš Mesarič, ravnatelj, pa je navzočim pojasnil, kakšne težave ima šola zaradi pomanjkanja prostorov, učil in učnega kadra.

Razgovor, ki je sledil uvodnim besedam, je bil zelo živahen. Starši so se zanimali za razne stvari v zvezi s šolanjem otrok. Govorili so o obvezni in neobvezni telovadbi. Ničče ni nasprotoval, da bi se njegov otrok ne udeleževal neobvezne telovadbe. Želeli so le, naj tudi učitelji store vse kar morejo, da bi otroci ne zapravljali po nepotrebnem časa na telovadnem igrišču. Predlagali

so tudi, naj bi za deklice uvedli obvezno ročno delo. Upravitelj jim je sicer pojasnil, da nimajo za to potrebne učne moči, a vendar so starši vztrajali, da bi ta koristni predmet morali vsekakor uvesti. Po končanem razgovoru so se starši razšli v razrede, kjer so jim razredniki pojasnili, kakšni so uspehi oziroma neuspehi njihovih otrok.

Pevski zbor slovenskih učiteljev je obiskal kraje ob naši severni meji

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, ki deluje zelo dobro leto in pol, je obiskal za mariborski kraj naše domovine. Nedavno je obiskal tudi kraje ob naši severni meji. Pred odhodom na pot se je zbralo v Mariboru približno 90 pevcev, ki so v dvodnevnom tečaju obnovili znane pesmi, s katerimi so šli na pot po Prieklju in Prekmurju. Prvi koncert so pripravili že v Mariboru, v Domu ljudske prosvete. Istega dne dopol-

„Nikogar ne sme biti, ki bi osramotil naše vasi“

Pevno, Crngrob, Papirnica in Moškrin so vasi, ki leže na severnem pobočju okolice Škofje Loke. Mnogim partizanom so bile dom in zavetišče. Ljudje v teh krajih so delavni in skromni, celo neradi potožijo, da je prišel med nje le malokateri občinski ali okrajni funkcionar.

Bila sem na njihovem sestanku. Ob krmežljavi petrolejki se je živahen pogovor zavlekel pozno v noč. Vse jih je zanimalo. Volitive, Trst, še posebej pa kako bi se lotili dela za elektriko. Nekaj so že napravili, narejenega bi bilo lahko še več, a so naleteli na razne težave, ki pa se bodo ob pomoči OLO Kranj dale odpraviti. Najbolj si prizadeva Mihelov oče, ki velja za najboljšega kmetovalca in ki je tudi predsednik elektrifikacijskega odbora. Še posebej skrbi za to, da bi denar od investicij porabili le za nakup najvažnejšega materiala, a vse ostalo, kot drogeve, razna dela, prevoze itd. pa bi opravili sami.

Kmetje v teh krajih so prizadevni tudi za druge stvari. Radi bi olepšali svoje vasi in si priredili stare opirte gnojilnice

jame in stranišča. Razpravljali so, kako pomagati pri oranju ozimne kmetom, ki so oddali konje v JLA. Ni bilo dosti pomišljanja, prostovoljno so se javili trije posestniki, ki bodo na Porentovi kmetiji opravili vsa potrebna dela.

Ob koncu sestanka je Mihelov oče še enkrat pozval vse kmete in ostale, naj nihče ne pozabi na državljansko dolžnost, naj bodo tudi na volitvah enotni. »Nikogar ne sme biti, ki bi osramotil naše vasi«, je dejal.

Kaznovana zaradi poneverbe

Jurij ob Pesnici. Te dni je bila pred mariborskim sodiščem obravnava proti Mariji Repolusk, bivši poslovodkinji Zdravnice gostilne v Jurju ob Pesnici, zaradi poneverbe in primanjkljaja okrog 200 tisoč din.

Imenovana je službo poslovodkinje opravljala precej površno in brez odgovornosti. Imela je svojo družbo, ki je cele noči v gostilni jedla in pila brezplačno. Sama se je večkrat prevažala s takšnim ali tjaškim, čeprav je imela iz Jurja do Maribora in nazaj avtobus ali pa svoje kolo in družo provozna sredstva na razpoloženje. Za tako življenje je potrebovala denar in zato je poneverjati. Na denar in drzen način pa je hotela zvezi vsa dejanja na blaginjska zadržuje Franca Hladeta.

Zaradi dejanj, nad katerimi so je zadrževalo vse ljudstvo Jurja in okolice, ji je sodišče prisodilo eno leto zapora in plačilo 161.000 din gotovine, ki jo mora v dolžnostem roku izplačati zadržani. Sobotični Franc Hladeta pa je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Prebivalstvo Jurja in okolice, ki Repolusko dobro pozna, je mnenja, da je kazno promila. V.

Bralci nam pišejo:

V Ljutomeru moramo napraviti konec nepravilnosti v trgovini

Uredbo o pocenitvi tekstila so veli potrošniki sprejeli z veseljem. Kljub temu pa se v ljutomerskem okraju upravičeno sprašujejo, zakaj takšne razlike v cenah tekstila v primerjavi z Ljubljano in Mariborom. Res je, da je Ljutomer znan zaradi visokih cen. Vendar bi potrošniki le radi vedeli, kaj so pristojni organi storili, da bi to stanje zboljšali. Ali se odgovorni organi zanimajo, kako opravljajo po samezna podjetja kalkulacije in na kakšni osnovi pridejo do tako visokih cen. Potrošniki se upravičeno sprašujejo, če v ljutomerskem okraju za trgovce res ne velja nobena uredba. Obstajajo namreč trgovine in krajevne zadruge, ki ob prvem znižanju tekstila niso znižale cen niti za dinar. Češ da nimajo fonda za prosto razpolaganje, ki bi z njim krili nastalo razliko. Če pa človek pogleda njihove kalkulacije, se začudi stanju in se vpraša, kam gre denar! Visokim ce-

nam so gotovo velik vzrok previsoke režiije in razni nepotrebni izdatki, na primer vzdrževanje nepotrebnih avtomobilov in nepotrebni potni stroški. Menda ei vsakdo misli, saj ni moje, saj je državno, bo že nekdo plačal. Ta nekdo pa je seveda potrošnik. Videti je, ko da bi bil glavni cilj trgovcev lepa plača, prosečni del plače, kričje režijskih stroškov in del masten zaslužek. O podjetju »Tempo« v Ljutomeru vedo ljudje marsikaj povedati. Se več bi pa vedel povedati njihov osebni avtomobil, če bi znal govoriti. Tako stvari, kot se dogajajo v ljutomerskih trgovinah, so ne le asocijalistični, temveč socializmu celo sovražni: to je navaden lov na dobiček in izkoriščanje skupnosti. Vse skupaj pa ustvarja nezadovoljstvo med ljudmi. V Ljutomeru je bilo že dosti govora o navijanju cen in še o marsikem drugem. Skrajni čas je, da vsemu temu naredimo konec. Bitenc

KAKO NAJ PRIDEM DO STANOVANJA?

V začetku 1952 sem se poročil in zaprosil stanovanjski urad v Kranju, da bi mi dodelil stanovanje. Po poroki sem se preselil k ženi v samsko sobo, veliko 4 krat 4 m ter v njej rameslil sobno in kuhinjsko opravo. Od tedaj dalje uporabim sobo za spalnico, kuhinjo, pralnico in sušilnico perila. Septembra 1952 je žena rodila. Vse prošnje za stanovanje pa so bile zaman.

Junija 1953 sem na Hujah pri Kranju zvedel za družinsko stanovanje. Vendar so stanovanje dodelili neporočeni ženski z enim otrokom. Proti takemu ukrepu stanovanjskega urada sem vložil pritožbo. Ko sem zadevo pojasnil tudi višjim organom LO MO Kranj, so mi izdali odločbo za stanovanje na Hujah. Vendar je je stanovanjska komisija spet zavrnila, ker se je ženska z otrokom nekaj dni po izdani odločbi stanovanjskega urada poročila. Na LMO so mi spet obljubili, da bom dobil prvo stanovanje, ki bo na razpolago. To pa se ni zgodilo, čeprav je bilo medtem razdeljenih več stanovanj in celo blok mestne občine. Priznam, da so stanovanje dobili zelo potrebni prosilci, dejstvo pa je, da je med njimi tudi nekaj takih, ki bi laže kot jaz potrebovali še nekaj časa. Želel bi, da bi me stanovanjski urad upošteval vsaj pri naslednjem razdeljevanju stanovanj v novem bloku, kar pričakujem, da bo februarja 1954. Saj se zdaj stiskamo v eni sobi 3 odrasli ljudje in en otrok. Makuc Karel, Kranj

NAŠA ORGANIZACIJA NE BO MOGLA VEČ DELATI, ČE BO IMELA ŠE NAPREJ TAKE SITNOSTI

S tem pismom bi radi prikazali težave mladinske organizacije Markovci v Prekmurju. Organizacija deluje že vsa povojna leta in ji je leta 1950 podelili CK LMS diplomo za njeno dejavnost. Pri našem mladinskem delu so nam veliko pomagali učitelji in tudi šolski upravitelj.

V šolskem letu 1951/52 pa je prevzel upraviteljske posle v Markovcih Gustav Veber, ki je preprečil mladinske sestanke v šoli. Tako smo se že lani začeli boriti s težavami. Novi upravitelj je dejal, da smo samo gostje v šoli, če hočemo igrati, naj gremo v sosedne vasi. Na posredovanje OLO Murska Sobota smo smeli prirediti eno kulturno prireditev v šoli.

Kulturno-prosvetno delo na vsi spl. čeprav bi si ga vsi naši želeli. Prav tako je zaspelo strelske društvo, ko se je poslovil od šole njegov ustanovitelj, učitelj Avgust Trplan. In ga predal Veber. Člani društva so Vebru plačali članarino. Le-ta jim je obljubil, da bodo v nekaj tednih dobili članske izkaznice, toda do zdaj jih še nimajo.

V vsi nimamo nikjer primernege prostora razen v šoli, zato se sestajamo v gostinskih sobi. Vendar nas v sestankih zelo motijo gostje, ki v gostilni popivajo. Upravitelj šole nam

pa kljub prošnjam ne dovoli sestajanja v šoli.

Delo naše mladinske organizacije je tako zelo ovirano. Menimo, da bi nam moral tudi učitelj Veber pomagati, kot pomagajo ostali učitelji.

Vemo tudi, da se v sosednih vaseh, kjer nimajo zadržnih domov, mladina prav tako sestaja v šoli in tudi prireditve imajo v njej. K. Casar

ALI MORAM RES PLAČATI CARINO ZA DARILNI PAKET ČE ŽIVIM V SLABIH RAZMERAH?

Septembra so nas ženi starši iz inozemstva obvestili, da bomo dobili paket. Neprilakovano pa sva z ženo prejela v začetku oktobra iz Amerike paket težak 1,5 kg. V njem je bila flanela in nekaj volne. Na carinarnici ga niso ocenili. Po enem tednu pa so poslali ženi starši obljubljeni paket. Toda, ko je šla žena ponj na pošto, je bila zelo razočarana, ko je zvedela, da mora plačati zanj 3510 din carin.

Naredil sem prošnjo na Carinarnico v Maribor. V njej sem povedal, da denarja nimam, da ložim v bolnišnico, da imam plače samo 7800 din mesečno, kar je potrdil tudi OLO, in da prosim, naj carino vsaj delno znižajo.

Prošnjo so zavrnili, ker je to že drugi paket v mesecu. Žena je napisala še eno prošnjo na Svet za finance LRS Le-la, je spis odstopil Carinarnici v Mariboru, ki ga je seveda spet zavrnila.

Človek bi res pričakoval, da bo prošnja, ki ji je priloženo potrdilo občinskega ljudskega odbora, potrdilo o resničnem stanju prosilca, ugodno rešena. Saj so ženi starši poslali paket zato, da bi nam pomagali, da ne bi bilo treba otrokom nakupovati potrebne oblačila za zimo in da bi pomagali tudi meni, ker sem bolan.

Vem, da dela Carinarnica kot do locajo predpisi, vendar bi pri takih primerih lahko upoštevali okoliščine. Peterelj Milan

TOVARNA »BRATSTVO I JEDINSTVO« ZEMUN

KARADJORDJEVA 12 - TELEFON 37-203, 37-789 IN 37-785

VAM NUDI NASLEDNJE PROIZVODE:

- TRITONSKE TRAKTORSKE PRIKOLICE
- PRIKOLICE CISTERNE ZA VODO
- 2000-LITRSKE, SPECIALNO UREJENE ZA POLIVANJE ULIC IN POLIVANJE CEST PRI GRADNJI • SIRINA POLIVANJA 12 METROV • CISTERNA JE OPREMLJENA Z GASILSKO BRIZGALNO, KI NESE 25 METROV DALEČ • NA CISTERNI JE VGRAJEN BENCINSKI MOTOR S ČRPALKO
- PRIKOLICE CISTERNE ZA NAFTO IN BENCIN
- PROSTORNINE 2500 LITROV
- TRITONSKE PREKUCNE PRIKOLICE ZA TRAKTORJE
- JAPANERJE NA GUMIJASTIH KOLESIH
- ZA GRADBENIŠTVO, PROSTORNINE 0.30 m³
- PREKUCNE VAGONETE
- ZA 0.60 m ŠIROKI DEKOVLJSKI TIR, PROSTORNINE 0.75 KUBIČNEGA METRA
- PLAT-VIBRATORJE
- (NABIJAC ZA BETON) IN
- OPAZNE VIBRATORJE
- POPRAVLJAMO MOTORNA VOZILA »SAURER« IN »FAP«
- REZERVNI DELI NA ZALOGI
- Pogodbe za leto 1954 bomo sklepali od 20. novembra do 20. decembra 1953 v tovarni ali pismeno!
- NA ZAHTEVO POSLJEMO PROSPEKTE

Jugoslovanska loterija izplača v vsakem kolu veliko število dobitkov in 4 premije - skupaj 67.000.000 dinarjev

VSEGA DO MALEM ZA VSE

Škandali Petra Karadjordjevića BANKROT BIVŠIH MONARHOV

Vsa dejavnost Petra Karadjordjevića — politična (praviloma politično-vohunska), finančna in osebna — je take vrste, da jo že nekaj let ves zahodni tisk objavlja na točno določenem prostoru, v rubriki, ki ji je ime »kronika škandalov«.

Da bi našemu bralcu prikazali sramotno pot bivešega kralja, ki je izdajalsko zapustil domovino, kasneje pa v tujini robaril proti koristim našega ljudstva, bomo v nadaljevanjih prinašali članke stalnega dopisnika »Borbe« in »Večernih novosti« v Parizu Mileta Vitorovića.

PISMO IZ PARIZA

Na Zahodu so časniki z veliko nakladdo — od tako imenovanega informativnega tiska do dnevnikov in tednikov, usmerjenih izključno na senzacionalnost — navadno podrejeni malomeščanskemu okusu bralcev. Ta okus ima svoje zahteve: ekscitacijske vsebine barv in vonjev, sentimentalne zgodbe »velikih ljudi«, družabni škandali, velike denarne in politične afere, ločitvene tožbe filmskih igralcev in igralcev, spletke in čenče vseh vrst.

POMANJKANJE »VELIKIH TEM«

Posebno to zadnje, lahkomisljeno vrsto »duhovne naslade« bralcev sistematično razvijajo. Prvič zato, ker se velike afere ne dogajajo vsak dan in vsako uro. Drugič, po tistem splošnem pravilu: kakor industrija tudi zmeraj pusti prostor za obrtniško proizvodnjo, kakor je v seneci velikega toka zgodovine zmeraj ne-

kaj prostora tudi za anekdoto, tako je tudi tu primer — razkošna kraljičina ogrlica škandalov in drobno stekleno biserje obrekovanja se »skladno« dopolnjujeta.

Celo listi, ki pretendirajo na resnost, se zelo redko ognejo tej zahtevi znanega dela svojih bralcev, da bi rešili obliko, napišejo nad take rubrike, nam-

bleac, »Jean Boite bo lahko plaval v srečje...« »Prepovedano je celo ugrabiti napol ciganko...« »Elektronski Sherlock Holmes vsako leto razgali 800 policijskih skrivnosti...« »Afera Nostradamusa...« »Mistingueta mi je priznala, da je mati Charlie Chaplina...« itd.

Ce tu med Clarcom Gableom, Cherlockom Holmesom, Nostradamusom in Mistingueto, vzlic tako slavnim imenom ne bi bilo tudi članka z naslovom »Meščanski prepri kraljevskih zakoncev« (gotovo ste že uganili, da gre za Petra Karadjordjevića), bi bil članek, ki — kakor pravijo v strokovnem novinarskem žargonu — »drži« to število pokonci, po vsebini očitno prazen in nezadovoljiv.

Da bi prišli do takšnih tem, ki drže številko pokonci (škandalske petorčke in »siamski dvojčki« se ne »rode vsako leto),

vrstnosti motivov hvaležni bralci podvoje naročanje...

Ze samo ti primeri kažejo, da se vse te »velike teme« tako ali drugače malone redno sučejo okrog cesarskih in kraljevskih dvorov. Zdi se mi, da razlog tega pojava ni samo v znani, zakoreninjeni navadi, da prikazujejo zgodovino skozi prizmo usode vladarjev, da jo pojasnjujejo s Kleopatrinim nosom, to se pravi z lastnostmi, muhami ali nemoralnostjo cesarjev in kraljev. Dejal bi, da imamo tu opraviti z nekakšnim protislovjem med takšno »zgodovinsko metodo« in posebno vrsto plebejskega maščevanja, s prikrito potezo škodolželne človeške radovednosti:

Pierre: »Ma femme a dilapidé une fortune énorme.«

A OD KOD DENAR?

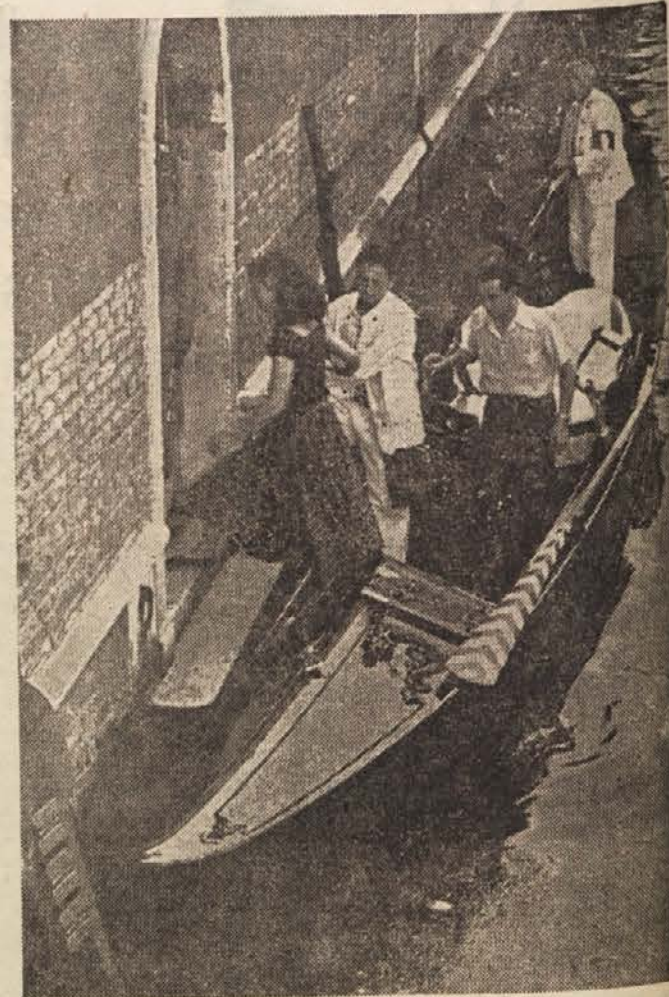
Peter: »Moja žena je nagrabila velikansko bogastvo« (Naslov iz časnika Samedi Soir).

Poglejmo od blizu, kakšno je tam, za bleščicami, načičkanimi dvornimi fasadami pravzaprav tisto umazano perilo kraljevske nemorale, razuzdanosti in resnične človeške bede notranjih dvornih odnosov.

TEKMOVANJE MED DVEMA VITEZOMA ŠKANDALOV

Da pa to drži, priča v polnem pomenu besede veliko zanimanje zahodnih bralcev za primer dveh bivših vladarjev: Petra Karadjordjevića in Faruka. Po nemoralnem življenju, političnih aferah, družinskih preprih, neporavnanih dolgovih, pijančevanju, pranju perila pred sodiščem itd., bi lahko rekli, da ta dva bivša vladarja kar tekmujeta za prvenstvo v seznamu strmoglavljenih kraljev in vladarjev. Zadnje čase se juna bled od zavisti pridružuje v konkurenci še bivši albanski kralj Ahmed Zogu.

Sreča v tekmovanju med tema dvema vitezoma škandalov je opoteča, zdaj naklonjena temu, zdaj onemu. Do lanskega leta je

KO JE SE MISLILA NA SAMOMOR... Aleksandra in Peter v gondoli v Benetkah — »poskus sprave«

bil prvak nedvomno Peter Karadjordjević. Prekašal je Faruka, dokler lani ta zloglasni egiptski mogotec ni nenadoma prišel v modo. Toda to je trajalo samo nekaj časa. Najnovejša Petrova afera z ločitveno tožbo, s poskusnim samomorom njegove žene Aleksandre, z vsem, kar je hkrati prišlo na dan izza kulis tega zakona in okrog njega, vse to je zasenčilo sijaj Farukove slave. Ime Petra Karadjordjevića gre zdaj v sencaji željni tujini od ust do ust in ni skoraj časnika, ki ne bi o njem pisal.

PETER KARADJORDJEVIĆ SAM SKRBI ZA GRADIVO

Novinarji v zahodnih državah si manajo roke. Da bi zadovoljili radovedne bralce, jim ni treba domišljije posebno napenjati. Ni jim treba brskati po uredniških arhivih in jemati iz njih romantičnih zgodb. Letos so imeli bogato žetev s Petrom Karadjordjevićem, ki kar sam skrbi za gradivo takšne vrste. Skrbi predvsem za avtentično gradivo, ki je mu ni treba ničesar dodati, ki je zrelo za tisk brez sleherne domišljije. Samo zadnje dni so v pariškem tisku o Petru Karadjordjeviću napisali toliko, da bi nedjaviču napisali debela knjiga. Bila bi knjiga o zadnji fazi političnega, družabnega in materialnega razpada družine, ki je povzročila našemu ljudstvu toliko zla.

V naših sestavkih bo samo kratko povzeto to, kar so pričeli o Petru Karadjordjeviću in njegovih »škandalih« francoski časniki.

M. Vitorović

V sobotni številki berite v rubriki »Vsega po malem za vse« nadaljevanje: »Politične in vohunske afere.«

NA FRANKOV RAČUN V MADRIDU... Peter in španska kabaretna pevka Kristina Alburkerk

njen pranju umazanega perila in vsakršnim čenčam, navidez nedolžne naslove, kakor na primer: »periskopski«, »amfitrionski«, »aktualnostni«, »brezbriznostni« in podobno.

Ti časniki seveda niso enako sramežljivi. Poglejmo samo en primer. V največjem francoskem dnevniku — največjem po nakladi — vidimo vsak dan obvezno, in sicer na prvi, naslovni strani, rubriko pod stalnim naslovom »Torokušina obrekovanjas«. In tu ni prizaneseno nikomur: od Vincenta Auriola do najnepomembnejšega člana baletnega zborja (nekateri tukajšnji prijatelji so mi zagotavljali, da se mora ta časnik za svojo milijonsko nakladdo večidel zahvaliti tej »srečno najdeni formulici, in še več, da so bralci, ki ostalih rubrik v tem časniku sploh ne bero).

UREDNIŠKE MUKE

In vendar so v vseh teh časnikih glavna podlaga tiste »velike teme«. Kar pogledamo vsebino zadnje številke znanega pariškega zabavnega tednika z množično nakladdo. Ze sami naslovi njegovih obširnih člankov in reportaž govore dovolj. »Suzanino srce na telefonu utriplje za Clarka Ga-

si pomagajo uredniki na najrazličnejše načine. Njihove muke so zlasti velike v poletni »mrtvi sezoni, posebno tista leta, ki so po vsem svojem poteku »sušna«. Uredniki so tedaj primorani poklicati na pomoč zgodovino, privleči iz frižiderjev stare, priljubljene in preizkušene motive.

V katero smer se obrača glavno zanimanje?

Tako vsaj enkrat na leto vsak izmed teh časnikov zahtodno objavi najnovejšo varianto sentimentalnega srečanja med Napoleonom in poljsko grofico Walewsko ali žalostno Majerlinško smrt njunih prosvetnih avstrijskih nadvojvodstev, pripovedovano (že sto tisočkrat) v najčistejšem bidermajerskem slogu.

Vsaj enkrat na leto se pojavijo na straneh teh časnikov še štiri nepozabne teme: »Osem žen Henrika VIII.«, »Tisoč in ena ljubezben sultana Abdulla Hamida«, »Kako sem ubil Rasputina — piše knez Jusupov« in »Naposled obvezno (da se tudi mi Balkanci ne bi pritoževali, da nas zapostavljajo)«, »Tragedija Aleksandra Obrenovića in Drage Mašin«...

In tako vsako leto silno presenečeni spričo novosti in razno-

U NAJVEČJO KOTLINO NA DNU MORJA

bi lahko postavili 8880 metrov visoki Mount Everest, pa se ne bi videl iz nje

Pred 100 leti so se le redki ljudje zanimali za morske globine. Po larnemu raziskovalcu Rossu so se posmehovali, ko je leta 1818 v zalivu Baffin meril morsko globino. Takrat so ljudje govorili o »neizmernih globinah« in bili presenečeni, ko so zvedeli, da leži prvi transatlantski kabel samo 4000 do 5000 metrov globoko. Zdaj pa imamo dno morij zarisano na zemljevidih enako kakor mesta, gore, reke itd.

Morskih globin se boje ljudje še bolj kakor visokih gor. Če bi se po kakih katastrofi morja

posušila, bi zagledali ljudje »pokrajine«, kakršnih si niti v najbujnejši domišljiji ne morejo predstavljati.

Zagledali bi več tisoč metrov visoke gore in nad 10.000 metrov globoke kotline, med njimi pa na tisoče manjših strmih vrhov, ki se jih ni dotaknil še noben veter ali vihar. Svet na morskem dnu je mogočnejši kakor katerokoli znano pogorje. Kotline v morskem dnu so mnogo pomembnejše in mogočnejše, kakor pogorja na kopnem. Geologi domnevajo, da je na dnu morij

petdesetkrat več pogorij, kakor v vseh petih delih sveta.

Kje je morje najgloblje? V starih časih so ljudje mislili, da so kotline na dnu morja podobne velikim plitvim kopalnim kadem. Zdaj vemo, da morsko dno ni ravno, marveč, da so v njem globoke kotline in visoka pogorja. V Atlantskem oceanu so leta 1885 severno od Portorice izmerili 8348 m globoko kotlino, kar je pač izjema. Leta 1893 posadka ladje »Penguin« pri otokih Tonga zahodno od Avstralije in južno od Havaja 8900 metrov globoko še ni naletela na dno. Poznejše so s tako imenovanim odmevnim grezilom in mehničnim merjenjem ugotovili, da je morje tam globoko 9427 metrov.

Polagoma je postala stvar žesti za vse ladje, opremljene s modernimi merilnimi napravami, da bi ugotovile, kje je morje najgloblje. Maja 1927 je posadka znane nemške križarke »Emden« vzhodno od Filipinov ugotovila, da je morje tam globoko 10.430 metrov. V bližini te velike morske kotline so potresi zelo pogosti. Filipinski jarek, kakor pravijo tej kotlini oceanografi, je veljal dolgo za najglobljo morsko kotlino. Pred pičlim letom pa je posadka angleške ladje »Challenger« južno od Marianških otokov izmerila še 300 metrov globljo kotlino. Globoka je kakih 10.800 metrov. V to kotlino bi lahko postavili 8880 metrov visoki Mount Everest, ne da bi bilo njegov vrh sploh videti.

Za merjenje morskih globin imajo več sprav. Najvažnejše med njimi je tako imenovano odmevno grezilo. Enako zanesljivo je tudi 70 kg težko svinčeno grezilo na debeli žici. Južno od Guama so dvignili iz Marianške kotline blato, v katerem so našli več morskih živalic in alge, pa tudi vulkanski prah. Na tem področju so največja potresna ognjišča sveta. Tu utegne nekako dne nastati nov svet ali pa bi se utegnila cela otočja pogrezniti.

GORAGGORI

Č Zanimiv naravni pojav v Avstraliji

Če se pelje človek z avtomobilom ali vlakom ob vzhodu Wingen Mountainsa v New South Walesu v Avstraliji in vidi, kako se nad enim izmed vrhov dviga dim, takoj pomisli na ognjenik. Domačini pa mu povedo, da ne gre za ognjenik. Če človek začudeno vpraša, kaj je z goro, da se vali iz nje dim, mu ne odgovore naravnost, ker vzroka niti sami ne poznajo. Se nikomur se namreč ni posrečilo razvoljati te pganke.

Iz Wingen Mountainsa se že kakih 2500 let vali dim, viden daleč naokrog. V Evropo so prišle prve vesti o tej goreči gori v začetku minulega stoletja, ko so prispeli na to področje prvi priseljenci. Ko so zagledali goro, so se takoj zanimali pri domačinih, kje tiči vzrok, da se iz nje neprestano vali dim. Ta gora pa ima v bajkah tako važno vlogo, da domačini zelo neradi govorijo o njej. Zadostuje jim vedeti, da gora že več tisoč let gori. Za vzroke se Avstranci ne zanimajo. Njihov strah pred oblaki gostega dima, ki zagri-

njajo vrh, je kaj razumljiv. Ker pritiška dim iz razpok, so ljudje prepričani, da gre za podzemeljski ogenj. To je tudi vse, kar je o tem doslej ugotovila znanost. Podobne raziskave so otežkočene tudi s tem, da so tla v okolici vrha tako vroča, da človek ne more hoditi po njih.

Tako so ljudje skupaj z znanstveniki navezani samo na domneve. Misel, da bi šlo v tem primeru za ognjenik, so geologi kmalu opustili, ker niso nikjer našli lave ali vulkanskega pepela, pač pa so našli v bližini te gore kose premoga. Zato domnevajo, da gore v zemlji bogata ležišča premoga. Gorečo goro že sto let sistematično opazujejo. Ugotovili so, da gori v zemlji čedalje bolj, da se ogenj sicer počasi, toda nenehoma širi. Kjer pa je nehalo goret, so nastale na pobočju velike kotline. Ni izključeno, da bo nekega dne nehalo goret. Sele potem bodo lahko ugotovili pravi vzrok tega čudnega naravnega pojava.

MALI LEKSIKON

Vprašanja:

Kdaj je v zgodovini prvič nastala ideja družbenega dogovora?

Od kod izvira ime muzej?

Kdaj in čemu je prišel v medicino kokain?

Iz katerega kamna lahko predemo niti?

Kako dolgo traja najdaljša opera in kdo je njen skladatelj?

Odgovori:

Začetke ideje, da sloni država na družbenem dogovoru, najdemo prvkrat pri mladih grških sofistih v 5. oziroma 4. stoletju pred našim štetjem. Tako Likofron meni, da je država skup enakopravnih državljanov, ki si medsebojno zagotavljajo varnost in omejujejo svojo naravno svobodo. Drugi mlajši sofist, Trazimah, meni, da se je ljudem zdelo koristno, da bi se dogovorili, da drug drugemu ne bodo delali krivice, da ne bi zaradi nje trpeli. Idejo družbenega dogovora je pozneje razvil grški filozof Epikur.

Aleksandra Velikemu (356—323 pred našim štetjem) je po njegovi smrti sledil Plotomej Soter, ki si je tudi prizadeval, da bi Aleksandrija postala središče heleniistične kulture. V tem mestu je zgradil veliko marmorno poslopje, v katerem je delalo več sto znanstvenikov. Ta ustanova je imela knjižnico z blizu 700.000 rokopisi, univerzo z botaničnim in živalskim vrtom, zvezdarno in dvorano za seziranje trupel. Poslopje je dobilo ime po boginji umetnosti in znanosti Muzi. Imenovalo se je Muzej.

Kokain je prišel v medicino okrog leta 1885. Prvotno so ga pripravljali kot zdravilo proti morfinizmu, toda s poraznimi posledicami, ker ne more odpraviti ljudi, ki uživajo morfin, razen tega pa bolj škoduje možganom kakor morfin. Uživanje kokaina lahko povzroči celo blaznost in smrt. V manj nevarnih primerih dobi žrtev kokainizma božjasti podobne napade. Zdaj uporabljajo kokain v medicini za lokalno anestetiko. Največ tega kamila dobiva svet iz Bolivije in z Jave.

Azbest je kamen, iz katerega lahko predemo niti. Ta rudnina je bila znana že v pradavnih časih. Omenja jo že naravoslovec starega Rima Plinij, tisoč let pozneje pa Marco Polo. Azbest je zelo odporen, negorljiv in slab prevodnik toplote, razen tega pa ga lahko mešamo z najrazličnejšimi tvari. Na vsem svetu znana letna proizvodnja teh kamnenih vlaken blizu 400.000 ton. Azbest uporabljajo za izdelovanje velikih zastorov in gledališču, negorljivih pregrad in streb, gasilskih oblek, filtrov za čiščenje vina, negorljivih stenjev itd.

Ena najdaljših oper, kar jih poznamo, je opera »Amerikas«, ki traja 36 ur, tako da jo morajo uprizorjati v sedmih nadaljevanjih. Glasbo zanjo je komponiral pennylavski skladatelj Gardner.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

TVD PARTIZAN TEKMUJEJO

za pokal „Ljudske pravice-Borbe“

Na Zvezo Partizan Slovenije in v naše uredništvo prihajajo vedno nova poročila o uspehih tekmovanja TVD Partizan za prehodni pokal „Ljudske pravice-Borbe“. Poročila se napadno tako začnejo: »Tudi mi smo letos tekmovali za naš prehodni pokal. Trudili smo se za napredek naše organizacije. Delali smo z vsemi silami in dosegli le-te uspehe.« Potem sledi letopisno poročilo društva o uspehih in nastopih. Vse številke kot črk je v teh poročilih. Številke govorijo o porastu članstva, o udeležbi na tedenskih vadbah, o sodelujočih na javnih akademijah, zletih, o rezultatih in prvenstvih itd. Seveda pišejo društva tudi o teševah. Skratka, v poročilih je mnogo statističnih podatkov, ki nam natančno govorijo o števljenju in delu TVD Partizan v Sloveniji.

USPEHI BI BILI VEČJI, ČE BI IMELI VEČJO TELOVADNICO

V našem društvu je v članjenih 127 članov in članice, 80 mladincev, 204 pionirjev in 56 učibanov. Vadimo redno. V čast rojstnega dne maršala Tita smo priredili telovadno akademijo, sodelovali smo na jubilejnim telednevom nastopu v Brezicah, na okrajnem telednevom v Sevnici, kjer smo dosegli prvo mesto v skupnem vrstnem redu. Naši uspehi bi bili veliko večji, če bi imeli večjo telovadnico. S naših članov goji lahko atletiko. Na športnih igrah »Papirničarjev« smo zasedli prvo mesto. Tudi na lalokotletskem prvenstvu okraja Krško smo osvojili prvo mesto in prehodni pokal. S pomočjo članov tovarne celuloze na Vidmu smo zgradili 50 m plavalni bazen. Člani našega društva so pričeli takoj s treninji. Udeležili so se plavalnih tekem v Mariboru in osvojili tretje mesto. Odbojkarji so imeli letos 23 tekem, v katerih so enajstkrat zmagali. Poleg nogometne se delovni tudi namiznoteniški igralci. Najbolj množično pa člani sodelujejo v smučarski sekciji. Kakih 50 je navdušenih za ta šport. Letos pozimi smo odprli 80 m smučarsko

skakalnico. Društvo je organiziralo tudi krajši skakalni tečaj.

40 NOVIH ČLANOV

Partizan Maribor-Studenec je poslal poročilo, sestavljeno res iz samih števil. Poročajo, da so letos vključilo v njihovo društvo kakih 40 novih članov. Nadalje pišejo o društvenem množičnem tekmovanju, o taborenju pri Bohinjskem jezeru, katerega se je udeležilo 71 članov, o taborenju v Mežici, o plavalnih tekmah v Bohinjskem jezeru. Člani Partizana Maribor-Studenec so se udeležili tudi Tirove štafete, okrajnih smučarskih tekem, v teku čez drn in strn. V društvu redno vadi 9 oddelkov.

SODELUJEMO NA VSEH PRIREDITVAH

Člani društva Partizan Pirka sporočajo, da sodelujejo na vseh prireditvah. Kronološko naštevajo nastope, akademije in tekme, ki so jih imeli doma in v okraju. Zanimivo v njihovem poročilu je to, da so se vsi predšolski otroci, poleg ko so razpustili DID v Pirki, zatekli v društveno telovadnico, kjer so jih društveni vodniki navdili še različne igre in vaje.

REDNO VADIJO VSI ODDELKI

»8 VII. rednim javnim letnim nastopom, na katerem je nastopilo 420 telovadcev — tako začena svoje poročilo TVD Partizan Loška dolina-Stari trg pri Rakcu. smo poslavili rojstni dan maršala Tita.« V Titovi štafeti je sodelovalo 117 mladincev in članov. Člani našega društva so se stalno udeleževali smučarskih in odbojcarskih tekem. Redno telovadbo smo imeli od 1. novembra lani do 10. junija. Vadili smo trikrat tedensko. Od 19. junija do 15. septembra smo vadili enkrat štirinajstnevno, od 15. septembra dalje pa spet dvakrat tedensko. Redno so vadili vsi oddelki.

NAMIZNI TENIS

Projektor : Slovenija

Kranj, 18. nov. V soboto bo v Kranju namiznoteniški dvoboj Projektor : Slovenija. Nastopili bodo vsi najboljši igralci Slovenije. V reprezentanci Kranja bodo igrali: Ahačič, Hlebs, Modrijan, Petrovič in Rebolj, v reprezentanci Slovenije pa: Jeran, Kocjan, Podobnik, Strumbelj in Valenta.

LONDON : BERLIN 4:0 (3:0)

Berlin, 18. nov. Londonska nogometna reprezentanca je na olimpijskem stadionu v Berlinu premagala reprezentanco Berlina z rezultatom 4:0 (3:0).

KOLENDAR TEKMOVANJ ŠZJ ZA 1954. LETO

Plenumu Sahovske zveze Jugoslavije, ki bo v Zagrebu 24. in 25. novembra, bodo predložili koledar tekmovanj za leto 1954. Doslej vemo, da je za april 1954 zamišljena turnirna naša reprezentanca, ki bo imela dva dvokrožna dvoboja na 10 deskah proti reprezentancam Zahodne Nemčije, Poljske in Avstrije. Za maj 1954 je zamišljeno svetovno consko prvenstvo šahistk v naši državi, svetovno consko prvenstvo v Zahodni Nemčiji ob sodelovanju treh naših sahovskih moštrov ter medrepubliško tekmovanje. Junija bo na vrsti tekmovanje I. lige, julija mladinsko prvenstvo FLRJ, avgusta pa polfinalni turnirji držav-

NA SAHOVSKEM TURNIRJU FLRJ bo sodeloval tudi Puc

Ker je mojster Karaklačić, ki obiskuje šolo rezervnih oficirjev, odpovedal svojo udeležbo, je tajništvo Sahovske zveze Jugoslavije obvestilo sahovskega mojstra Stojana Puca, da bo sodeloval na sahovskem prvenstvu Jugoslavije v Zagrebu kot 18. udeleženeec. Potemtakem je med tekmovalci tudi Puc, ki je doslej sodeloval na vseh sahovskih prvenstvih FLRJ.

Sahovsko prvenstvo se bo začelo v torek 24. novembra v Zagrebu. Med 18 udeležencev so trije velemojstri, (Gligorič, dr. Trifunović in Pirc), 6 mednarodnih mojstrov (Rabar, Fuderer, Milič, Matanović, dr. Nedejković in Puc), 6 mojstrov (Udovič, Djurašević, Janošević, Nikolac, Preinfalk in Bogdanović) in trije mojstrski kandidati (Bulat, Dime in Marič).

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Stanje dne 18. novembra 1953 ob 07 uri: Močno področje visokega zračnega pritiska se je ustalilo nad srednjo Evropo in Balkanom. S tem je vpliv frontalnih motenj omejen le na severni del Atlantika in severno Evropo. Zahodno od Azorov se ustvarja nova globoka depresija, ki se počasi pomika proti vzhodu.
V Jugoslaviji je bilo ob 10 dop. pretčno jasno vreme s temperaturo od -2 do +3 stopinj Celzija, na Jadranu pa od 6-11 stopinj Celzija.
Napoved za četrtek, dne 19. novembra 1953: Lepo vreme z rahlo jutranjo meglo po kotlinah. Temperatura ponoči do -6, podnevi do 10 stopinj Celzija.

Oglašuj

v »Ljudski pravici-Borbi«

„Žitopromet“

BANJA LUKA

sprejme

diplomirane

nadlinarja

za mlin kapacitete 30 ton

dnevno

Plača po tarifnem pravilniku

Nastop takoj

Stanovanje zagotovljeno

4957

ZMAGI DOMAČINOV

BEograd : ZAGREB 4:2 (1:0)

Beograd, 18. nov. Pred kakimi 20 tisoč gledalci je reprezentanca Beograda premagala reprezentanco Zagreba 4:2 (1:0).
Zagreb: Stanišić (Kralj), Dubravčić, Crnković, Santek, Klajić, Cizarić, Ođak, Medved, Firm, Papec, Benko.
Beograd: Stojanović (Krivokuća), Belin, Zeković, Čajkovski, Spajić, Zlatković, Tomašević, Mitić, Zebec, Milutinović, Herceg.

in 89. Herceg v 61. minuti. Sodil je Kostić iz Beograda.

Zagreb B : Beograd B 4:1 (0:0)

Strelec: Jagodić v 43. in 70. Osojnik v 75. in Lipušinović v 81. min. za Zagreb ter Jocić v 48. min. za Beograd.

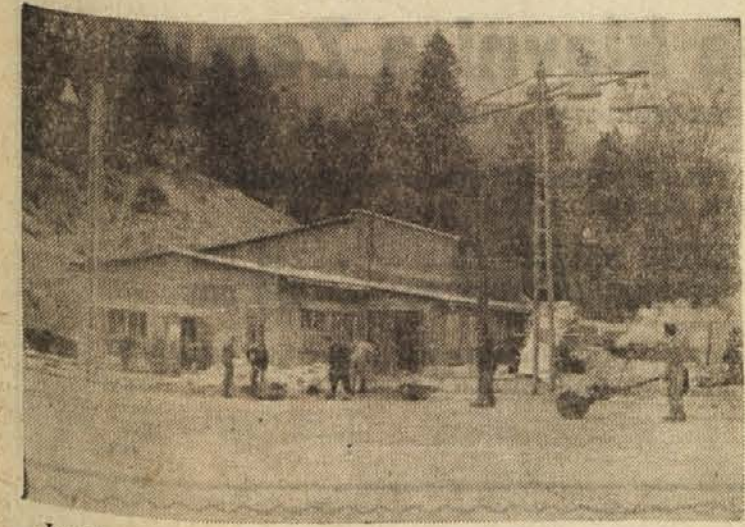
Le zadnjih 20 minut igre se je skladalo z vrednostjo in ugledom igralcev B reprezentance Beograda in Zagreba. Takrat je bila igra lepa, živa in zanimiva. Zlasti je dobro igrala zagrebska reprezentanca, ki se ji je v tem času posrečilo doseči tri gole in se tem visoko zmagati. V tem delu igre so domači pokazali hiter, preprost in učinkovit nogomet. Skratka, zadnjih 20 minut je zadovoljilo maloštevilne gledalce.

SLOVENSKO-HRVATSKA LIGA

Korotan : Ljubljana 0:0

Kranj, 18. nov. Odložena tekma slovensko-hrvatske lige med ZNK Ljubljana in Korotanec se je končala brez golov. Tekma je bila slaba. Odlikovala sta se le oba vratarja.

NA JESENICAH DOKONČUJEJO MODERNO DRŠALIŠČE

Jeseničani dokončujejo moderno dršališče, ki bo na športnem terišču pod Mežakljo. Velikost novega dršališča je 60 krat 30 m. Čevlji so že položeni, zdaj preizkušajo še kompresorje in ostale naprave, katere bodo uporabne dršališču za izdelovanje umetne ledene plošče. Novo dršališče bodo jeseniški športniki odprli na Dan republike. Ob tej slovesnosti bo več prijateljskih tekem na ledu med

Ljubljano in Jesenicami, pomerila pa se bodo tudi moštva Celja, Zagreba, gostoval bo državni prvak Partizan in KHC iz Celovec.
Za dograditev največjega moderne dršališča v naši državi imata največ zaslug športnika in strokovnjaka ing. Vinko Čizman in tehnik Drago Cerar. Z novim modernim dršališčem postajajo Jesenice še večje zimsko-športno središče Slovenije.

Prijava potreb cementa za leto 1954

Da bi mogli ugotoviti potrebne količine cementa za leto 1954, je treba neogibno

do 28. novembra 1953. leta

javiti potrebe cementa v prihodnjem letu CENTRU INDUSTRIJE CEMENTA FLRJ pri konstrukcijskem biroju gradbene industrije Zagreb, Mažuraničev trg 13.

Podatke je treba poslati po naslednjih kategorijah:

1. Za investicije objektov zveznega in republiškega načrta (označiti je treba vrednost gradbenih del). Za te investicije bodo poslali potrebe po cementu neposredni investitorji.
2. Za vse investicije, ki izhajajo iz družbenih načrtov ljudskih odborov mest in okrajev, vključno tudi družbeni standard. Za te investicije bodo Centru javili potrebe po cementu mestni oziroma okrajni ljudski odbori. V pregledu je treba predvideti vse objekte, ki so uvrščeni v družbeni načrt mesta oziroma okraja in označiti vrednost gradbenih del. Vključiti je treba prav tako potrebe za vzdrževanje obstoječih industrijskih naprav kakor tudi potrebe za tista dela, ki jih bodo podjetja na področju okraja opravila iz svojih sredstev.
3. Potrebe cementa za reprodukcijo bodo Centru poslale tiste industrije, ki cement uporabljajo za neposredno proizvodnjo.
4. Potrebe cementa za široko potrošnjo bodo Centru poslali okrajni oziroma mestni ljudski odbori za območje mesta oziroma okraja.

Potrebe po cementu je treba poslati z označbo kvalitete kakor tudi tovarne, iz katere žele cement nabaviti, prav tako pa je potrebno navesti tudi ljudsko republiko, na katere ozemlju je investicijski objekt.

Vprašanje pogodbene stranke (gradbena podjetja, trgovska mreža in drugi) bo rešil ob sklepanju pogodbe investitor sam.

Potrebe, ki bodo poslane po zgoraj navedenem roku, ne bodo mogle priti v poštev.

Centar industrije cementa FNRJ ZAGREB

3425

Sončni vzhod je nas našel nekaj na robu gozda. In ko smo daleč za seboj zapustili še zadnjega Nemca, ki je na vso moč tckel za nami in nenehoma streljal z brzostrelko, nas je iznenada obsijala lepota snežnobelih slapov, bobnečih z vrhov strmih skal. Napotili smo se proti njihovim izvirov. Prišli smo v bujni gozd Peručica. Skozenj je šumela deroča gorska rečica, vsa divja, na zemljevidu označena tudi kot Peručica.
Peručica je gost, tih, visok, najbrž več sto let star gozd. Krošenj dreves sploh ne moremo videti, koščki nébesa komaj pogledujejo skoznje. S skupino tovarišev Dalmatincev je je nas deset razdelilo konja, ki je morda pridiral v gozd naravnost skozi bitke. Komaj smo se prepričali, da ne smemo zakuriti, čeprav je gozd tih in gost in čeprav se listi na drevju komaj vidno mafejo. Dva sta se v neki drugi skupini glasno jezila, za ta gozd in za nas preglasno, prepirala sta se zaradi koščka mesa. Mar zdaj? Kaj hočemo!
Zdaj ni treba misliti, treba je počivati. Leči na zemljo in spati vsaj nekaj ur. Toda kako človek ne bi mislil na vojsko, ki kakor da je ni? Ne morem gledati blelih in zaskrbljenih obrazov tovarišev. Vsi molčimo, nihče več ne govori o bitki, niti o nocojšnjem

prehodu, vsi pa nenehoma in napeto razmišljamo, razmišljamo samo o tem in zato se o ničemer drugem ne pogovarjamo, če se že ne moremo o tem, samo molčimo in jemo na pol surovo meso, ker smo vendarle zakurili, napravili smo zelo majhen ogenj, in izmenoma razpihujemo dim.

Izenada je z bližnjega vrha, ki nam ga je zakrivalo stoletno drevo, zaregljal v tišino mitraljez. Mar tudi tu? Kmalu smo zagledali Nemca, kako gre v poletni rajci s kratkimi rokavi brezbrkno in samozavestno skozi gozd. Nam pa se je zdelo, da v ta gozd še ni stopila gospodarjeva noga. Molče skomizgnemo z rameni. Tu moramo prenočiti. Koliko jih je? Nekaj sto korakov dalje najde tovariš ob potoku nemški vojaški kotel. V kolibi, ki smo jo drugi dan našli, pa je ležal mrtev Nemec. Naši so bili torej že pred nami tudi tu. Nekoliko se odpočijemo, potem pa naprej.

Treba je čimprej priti iz tega gozda, se vzpeti na grebene hribov, na Maglič in njegov skalnati vrh, ter odrediti na eno izmed štirih strani. Vedeli bomo, kam; od nekd nas bodo pozvali nemški topovi. Če bo na tem ali onem vrhu sovražnik, se bomo spet borili. Če pa pademo, bomo padli vrh gore, obrnjeni proti soncu in širnemu obzorju. Samo da ne bi padli spodaj, v gozdu.

Dva tovariša sta odšla naprej in dolgo smo se klicali po gozdnih vrtačah, dokler se opoldne nismo srečali na vrhu, kjer je bilo do davi nemško taborišče. To smo spoznali po še vročem pepelu in zaviktu vojaške kave.

Pred nami so se razprostirali nepregledni gozdovi in nebo. To so zelengorski gozdovi, in zdaj vemo, da smo približno dva tisoč metrov visoko. Deset nas je, pod nami se razprostira gozdno

morje, nam pa se zdi, da segamo do samega nébesa. Kako smo spet veselili! Tam na Zelengori zamolklo grme topovi. Naši gredo naprej.

Najprej moramo nazaj, do vrha Magliča, na napovedani sestanek pri Trnovskem jezeru. Jezerce leži ko mrtvo med pečinami. Ze davno nihče ni šel mimo. Tudi nobenih sledov živine ni videti. Na Magliču in Volujaku je vse puho. Ponoči pa piha suh veter. Vse kočje so nedavno pogorele. Podiramo jih do kraja. Dalmatince tudi tu hudo zebe. V takšni noči se kdo ve zakaj ne smemo pogledati, kakor da je vsak izmed nas kriv, da vsak hip zabredemo v nove težave. Naš prehod čez Maglič in Volujak, čez goli in vetru izpostavljeni gori, traja več dni. V Izgorih, v Hercegovini, smo našli skupino tovarišev in tovariša Milutina. Razpored smo napravili takoj, kar na klopeh pred neko hišo, kjer smo se srečali. Kakih trideset nas je odrinilo zjutraj proti Vrhovnemu štabu in glavnini vojske, drugi pa pojdejo v Črno goro, da bi zbrali vojsko in ustanovili nove enote.

Spet smo na poti proti Sutjeski. Ze tretjič naj bi jo v teh desetih dneh prekorčili. Noč in dan hodimo po golem Lebršniku, čez pašnike, na katerih ponoči psi srdito lajajo na nas. Za šilo se hranimo z mlekom, ki nam ga prinašajo kmetje iz hiš. Skozi njihove vasi je prvokrat privihrala strašna skupna nemško-ustasko-četniška vihra.

Katera pot bi bila najboljša? Kmetje mafejo z glavami. Najbolje bo, da se znova napatimo na Suho, proti plitvini na Sutjeski, kjer so nas napadli iz zasede. Zdaj pojdemo menda čez po mostu.

VAŽNI NASLOVI V LJUBLJANI

Uredništvo »Ljudske pravice-Borbe«, nočni urednik ima telefonsko št. 23-261
Reševalna postaja, Zaloška 25, tel. 22-444
Porodnišnica, Slajmerjeva 3, tel. 20-215
Otroška klinika, Ulice Stare pravde 4, tel. 20-975
Dežurna lekarna, Prešernov trg št. 5, tel. 20-115
Zavod za socialno zavarovanje, Miklošičeva 20, tel. 23-081-083
Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-061
DOZ, Miklošičeva 19, tel. 21-476
Notrnanja uprava, Prešernova ul., tel. 21-100 in 21-200
Gašilska milica, Krekov trg, tel. 21-555
Dežurni tajništva za notranje zadeve Ljubljana-mesto, telefoni 21-100, 21-200, 21-600, 21-700
Dežurni za prometne nesreče, tel. 20-663
Putnik, Titova 2/1, tel. 20-472
Elektrarna, Magistrat, tel. 22-121
Plovnarna, Rešljeva 26, tel. 20-553
Vodovod, Krekov trg 10, tel. 20-554
Železniška postaja, Trg OF, tel. 20-769
Avionska postaja, Masarykova, tel. 23-085
Jug. aerotransport, JAT, Miklošičeva 12, tel. 20-843
Hotel »Union«, Miklošičeva 1, tel. 20-570
Mestni avtotaksi, Slomškova 6, tel. 21-575
Kurivo, Masarykova cesta 15, tel. 20-570
Veleblagovnica NA-MA, Ljubljana: uprava - sekretariat, 22-563
komercialni oddelki, 22-571
računovodstvo, 23-059
centralno skladišče, 22-550
poslov. pri »Pošti«, 21-066
posl. pri »Tromostovju«, 22-561
poslov. »Pohitvo«, 20-495
Trg. podjetje »Usnje«, Ljubljana, Wolfova 1/1, tel. 22-281
direktor, 20-042
komerc. 22-364
Grosistični oddelki za usnje, Trubarjeva 41, 22-261
Detajlna poslovavnica za usnje »Usnje«, Trubarjeva 41, tel. 22-281
Detajlna poslovavnica za usnje »Koža«, Trubarjeva 16, 23-058
Grosistični oddelki za obutev, Gradišče 10, 20-517
Trg. podjetje »Volna«, Ljubljana, tel. 22-562
Prodajalna »Volna«, Ljubljana, Nazorjeva 3, tel. 20-603
Prodajalna »Korotan«, Ljubljana, Celovška 71, tel. 22-683
Slovenija - Impex, trg. agencija za izvoz in uvoz - Beethovenova 14/1, tel. 23-915
Galanterija, trg. grosistično podjetje, Ljubljana: direktor, 23-273
komercialni, 23-271
skladišče, 23-275
računovodstvo, 23-276
Trg. podjetje »Zbirna«, Ljubljana, Wolfova 1/1, tel. 22-281
komercialni odd., 20-235
skladišče Mestni trg 21, 21-195
poslovavnice: »Perilo«, Miklošičeva 12, 20-122 - »Manon«, Prešernov trg 3, 21-572 - »Moda«, Nazorjeva 5, 20-255 - »Okras«, Copova 54, 21-149 - »Trgovina«, Trubarjeva 31, tel. 20-441
Agrotehnika - export-import, Ljubljana, tel. 20-143
direktor, 21-446
oddelki za uvoz in prodajo, 21-778, 20-547
oddelki za les, 21-053, 23-048, 20-377
oddelki za živino, 20-365
oddelki za tehnično službo, 20-133 (int. 19)
oddelki za posredovanje in kmetijske pridelke, 21-620
odd. za servisno službo, 21-305
trgovina, Gosposvetska c. 3, tel. 21-658
Mestno prevozno podjetje »Meproma«: uprava - mehanične delavnice, krosoverska delavnica, papirniška delavnica, ličarska delavnica, vulkanizerska delavnica - tel. 21-392
Prometna pisarna - Prevozi, garaže - tel. 20-823
Spedičija - Ljubljana, podjetje za tuzemske in mednarodne transporte, uprava Titova 33, tel. 21-392
direktor, tel. 20-851
kosovna odprava, Metelkova št. 4, tel. 21-719
avtodiagona, tel. 21-690
avtogaraža, Središka 1, 23-290

DANES IN JUTRI

Obiščite štalinco Društva LRS za Združene narode na Cankarjevi 5-II., ki je odprta vsak dan od 9 do 11 ter od 17 do 19, razen ob sobotah popoldne.

KONCERTI

II. abonmajske koncertne Slovenske filharmonije bo v ponedeljek, 23. novembra za abonma A in v torek, dne 24. nov. za abonma B. Dirigent Jakob Cipci, sodeluje zbor Slovenske filharmonije s solistom Jernejem Plahotu. Spored: Dvojak: V prirodi, Sostakovič: I. simfonija, Lajovic: Psalm. - Cene od 60 do 150 din. Zaradi izrednega zanimanja za koncert Ozima in Horakove dvignite rezervirane vstopnice najkasneje v petek, 20. novembra. Beograjska kritika je ob nedavnem koncertu naših umetnikov zapisala: da tvorita Ozim in Horakova »Evropski duo«. Koncert bo v Ljubljani 25. novembra 1953.

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA Četrtek, 19. novembra: Zaprt. Petek, 20. novembra ob 19.30: Salta, c. »Tak kakor vsi«. Abonma red Petek popoldanski. (Raoula igra Demeter Bitenc). Sobota, 21. novembra ob 20: Shaw: »Pygmalion«. Izven. (Elizo igra Duša Počkajeva, Higginsa Vladimir Skrbinc). Vstopnice za predstavo »Pygmalion« z dne 8. oktobra, ko je bila predstava prekinjena, bodo veljale za reperto »Pygmalion«, ki bo v soboto, 21. novembra ob 20 v Drami. Lastniki naj predložijo vstopnice v prežigosanje dnevi blagajni v Operi v petek med 16. in 18. uro ali v soboto med 16.30 do 12.30. Po tem datumu vstopnice od 8. oktobra t. l. izgubijo veljavo.

OPERA Četrtek, 19. novembra: Zaprt. Petek, 20. novembra ob 19.30: Delibes: »Coppelia«. Balet. Abonma red G. Sobota, 21. novembra ob 19.30: Rossini: »Sevilski brivci«. Premiera. Izven. Zaradi obolenosti tenorista Čudna odpade nocojšnja operna predstava »Faust«.

MESTNO GLEDALIŠČE, LJUBLJANA Gledališka pasaža Četrtek, 19. novembra: Zaprt. Petek, 20. novembra: Zaprt. Sobota, 21. novembra ob 20: »Trinajst jih bo«. Izven. Nedelja, 22. novembra ob 20: Aristofanes: »Lisistrata«. Zaradi nenadne odpovedi orkestra, ki je zaposlen pri filmskem snemanju, odpadla predstava »Chitres« v četrtek 19. nov. in v nedeljo 22. novembra popoldne. Abonente reda Četrtek prosimo uvidenosti.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Mestni dom - Ljubljana Sobota, 21. novembra ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta ljubezen smentana...«, veseloigra z godbo, petjem in plesom. Nedelja, 22. novembra ob 15.30: Tavčar-Marinč: »Otok in Struga«, romantična igra z godbo. Popoldanski predstava: ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta ljubezen smentana...«, veseloigra z godbo, petjem in plesom. Po daljšem presledku bo spet uprizorjena veseloigra »Ah ta ljubezen smentana...« v soboto in nedeljo, obakrat ob 20. uri. V nedeljo popoldne, ob 15.30 pa bo popoldanski predstava »Otok in Struga«. Ker pri zadnji nedeljski popoldanski predstavi te igre mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite že v predprodaji od petka dalje. Rezervirajte na telef. št. 20-923.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marjane Levstikov (Sentjakobski) trg Petek, 20. novembra ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Sobota, 21. novembra ob 17: Malik: »Zogica Marogica«. ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za odrasle. Nedelja, 22. novembra ob 11: Tauffer-Dovy: »Močja in živali«.

Ročne lutke Resljeva cesta 28 Četrtek, 19. novembra ob 16: Gostovanje v Dolu pri Hrašniku. Nedelja, 22. novembra ob 17: Stemnič: »Čarobni klobuke«. Prodaja vstopnic za obe gledališči je pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pasaži od 11 do 12.30 in pol ure pred predstavo pri gledaliških blagajnah.

KINO

KINO »UNION«: Premiera ameriškega barvnega filma: »Amerikanec v Parizu«. Tednik: Okroglica, barvna kopija. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. KINO »KOMUNA«: Amer. film: »Trinajsto pismo«. Tednik: Filmske novice št. 46. Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »SLOGA«: Amer. film: »Rdečelaska in kavboj«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »SOCA«: Amer. film: »Dom sovražstva«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 16-11 ter od 13 dalje. KINO »SIŠKA«: Amer. barvni film: »Veselo in brez skrbi«. - Tednik. Bogastvo južne Afrike. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. KINO »TRIGLAV«: Amer. film: »Festival Ch. Chaplina«. Brez tednika. Predstavi ob 16 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjikrat. CELJE: »UNION«: Italij. film: »Tri prepovedane zgodbe«. - »DOM«: Amer. film: »Tajni tovor«. BLEJ: Angl. film: »Podvodna četa«. KAMNIK: Angl. film: »Pot k uspehu«. JESENICE: »RADIO«. Franc. film: »Vdolpene«. - »PLAVZE«. Italijanski film: »Ljubezen in strup«. KRANJ: »STORŽICE«. Amer. barvni film: »Omrzota«. - »SVOBODA«. Amer. film: »Afera na Trinidadu«.

RADIO

DNEVNI SPORED za četrtek, dne 19. novembra 1953 5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - 5.45 do 5.55 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska - 6.00-6.10 Jutranja telovadba - 6.30 do 6.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in radijski koledar - 7.00 do 7.05 Kam bomo šli na izlet? - 12.00 Lahka glasba - 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 12.45 Zabavna glasba - 13.00 Črne sledi po poljih belih... - 13.15 Orkestri in solisti - 13.50 Športno predavanje: O športnem izrazoslovju - 14.00 V pesmi in plesu po Jugoslaviji - vmes od 14.30-14.40 Radijske reklame - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Cicibanom - dober dan! - 15.45 Glasba za cicibane - 15.50 Zeleži ste - poslušajte! - 17.00 Napoved časa in poročila - 17.10 Od melodije do melodije - vmes od 17.30 do 17.40 Oddaja za žene - 18.00 Igra Plesni orkestr Radia Ljubljana - 18.30 Novosti iz literature - Slavko Kumer: Večerja - 18.40 Koncert violinista Uroša Prevoška, pri klavirju Marjan Lipovšek - 19.00 Radijski dnevnik in objave - 19.30 Zabavna glasba, vmes radijske reklame in vremenska napoved - 20.00 Domače aktualnosti - 20.10 Večerni simfonični koncert: Benjamin Invec: Serenada za godalni orkester; Joseph Haydn: Koncert za čelo in orkester v D-duru - 21.00 »Na lepi modri Donavi...« (iz življenja in dela Johanna Straussa) - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15 Zabavna glasba - 22.25-23.00 Majhni orkestri v plesnem ritmu (Art van Dap-

me in George Shearing) - 23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

DNEVNI SPORED ZA PETEK, 20. NOVEMBRA 1953

5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes ob 5.45-5.55 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska - 6.00-6.10 Jutranja telovadba - 6.30 do 6.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in radijski koledar - 7.00 do 7.05 Navesti za kmetovalce - 12.00 Opoldanski koncert - 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 12.45 Zabavna glasba - 13.00 Glasbena oddaja za pionirje - 13.15 Pesmi iz slovenske Benečije - 13.45 67. letnica tečaja angleškega jezika - ponovitve - 14.00 Za prijetno popoldne (Lahka in zabavna glasba) vmes ob 14.30-14.40 Radijske reklame - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Pred volitvami - 15.40 Operetne melodije - 16.00 Radijska univerza - Dr. Miroslav Adlešič: Fizika in šport - 16.15 Koncert slovenskih samospevoval - sodelujejo: Janez Lipušček, Dana Ročnik, Anton Dermota, Sonja Krakslar, Vanda Gerlovci, Zdravko Kovach in pianisti, Danilo Svara, Pavel Sivic, Hilda Dermota, Janko Ravnik in Marjan Lipovšek - 17.00 Napoved časa in poročila - 17.10 Za ljubitelje opernih melodij - 17.50 Urednikova beležnica in pionirska pošta - 18.00 Mali koncert za mladino - 18.30 Kulturni pregled - Razgovor s tremi predstavniki kulturnega življenja - 18.45 Igra Veseli trio - 19.00 Radijski dnevnik in objave - 19.30 Zabavna glasba, vmes radijske reklame in vremenska napoved - 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled - 20.15 Max Reger: Variacije na Mozartovo temo - Maurice Ravel: Couperinovo grob - 21.00 Svet v satiri in humorju - Rafal v veselo srce (Oddaja o Ivanu Robu) - 21.20 Plesna in zabavna glasba - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15 do 23.00 Nočni koncert orkestra Slovenske filharmonije, dirigent Jakob Cipci, solistka Jelka Suhadolnik-Zalokar; L. M. Škerjanc: Tretja simfonija; L. M. Škerjanc: Fantazija za klavir in orkester - 23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Četrtek, 19. novembra: 13.45 Lahka in zabavna glasba - 14.30 Javna tribuna - 17.15 Jezikovni pogovori (ponovitve) - 18.30 Glasbena kronika - 18.40 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana. Petek, 20. novembra: 11.00 Pisan operni koncert - 11.30 Emissija za djecu - 14.30 Obzorik - 14.40 Primorske in tržaške narodne pesmi - 21.00 Slušna igra: Katajev: »Kvadratura kroga« - 22.00 Za zabavo in ples.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE - CELJE Sobota, 21. novembra ob 20: I. Tavčar-Osp Sest: »Cvetje v jeseni«. Izven. Opozarjamo na sobotno večerno predstavo te izredno uspele ljudske igre. Vse vstopnice so v prodaji in si jih lahko rezervirate ustno, pisмено ali telefonično na 26-60.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna Četrtek, 19. novembra: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20. Petek, 20. novembra: lekarna »Prigradu«, Partizanska cesta 1.

RADIO MARIBOR

ČETRTEK, 19. NOVEMBRA 5.30-7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.30-8.30 Jutranja oddaja Radia Maribor - Pester glasbeni spored - vmes ob 7.40 Tržni pregled - 8.00 Poročila - 8.15 Katere prireditve naj obiščemo - 8.30 Zaključek oddaje - 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana, vmes ob 13.00-13.15 Oddaja v madžarsčini - 16.00-16.20 Letarna oddaja: Anton Ingolci: Iz naj-novejše knjige novel - 16.20-16.30 Poje slovenski vokalni kvintet - 16.30 do 16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas - 16.45-17.00 Zabavna glasba, vmes objave - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

PETEK, 20. NOVEMBRA

5.30-7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.30-8.30 Jutranja oddaja Radia Maribor: Pester glasbeni spored - vmes ob 7.40 Tržni pregled - 8.00 Poročila - 8.15 Katere prireditve naj obiščemo - 8.30 Zaključek oddaje - 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 16.00-16.10 Mariborski feljton - 16.10-16.30 Popevke in ritmi - 16.30-16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas - 16.45-17.00 Zabavna glasba, vmes objave - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO MARIBOR

Četrtek, 19. novembra »PARTIZAN«: Amer. film: »Makao«. »UDARNIK«: Angl. film: »Trenutek obupa«. »POBEZJE«: Amer. film: »Tramvaj poželjen«. STUDENCI: »Švedski film: »Plesala je eno samo poletje«.

Petek, 20. novembra »PARTIZAN«: Amer. film: »Makao«. »UDARNIK«: Angl. film: »Trenutek obupa«. »POBEZJE«: Zaprt. STUDENCI: Zaprt.

Na podlagi odločbe Sveta za prosveto in kulturo LR Srbije, s katero je bila ustanovljena komisija za izbiro učnega osebja v Institutu za telesno vzgojo v Beogradu ter v smislu sklopa učnega sveta Instituta razpisuje direktorja Instituta skupaj s komisijo

natečaj

- za učno osebje (predavatelje, docente, izredne in redne profesorje) pri katedrah Instituta za telesno vzgojo: 1 ZA TEORIJO TELESNE VZGOJE (predmeti: teorija telesne vzgoje, zgodovina telesne vzgoje, psihologija in pedagogika); 2 ZA FIZIOLOGIJO (predmeti: fiziologija, biomehanika, anatomija); 3 ZA SPLOŠNO TELESNO VZGOJO (predmeti: splošna telesna vzgoja, metodika telesne vzgoje v šolah s pedagoško prakso, vaje oblikovanja, ritmika in plesi); 4 ZA ŠPORTNO MEDICINO (predmeti: zdravstveno nadzorstvo telesnih vaj, biologija razvoja človeka, higiena in kineterapija); 5 ZA PLESE IN REKREACIJO; 6 ZA ŠPORTE (predmeti: teorija in pouk športov ter metodika športnega treninga). Prijave je treba poslati v 30 dneh od dneva objave natečaja direktorju Instituta za telesno vzgojo v Beogradu, Deligradska 27. Prijavi priložite dokumente po čl. 22 Zakona o državnih uslužbencih LR Srbije, obširen življenjepis ter znanstvene in strokovne publikacije, oziroma če jih kandidat nima, rokopise teh publikacij. Kandidati, ki so v državni službi ali JLA, morajo namesto dokumentov iz čl. 22 omenjenega zakona priložiti prepis uslužbenškega lista. Iz direktorije Instituta za fizično kulturo br. 7703/53 4931

Oglašujte v »Ljudski pravici - Borbi«!

DROBNI OGLASI

LADJEDELNICA »JOZO LOZOVINA-MOSOR« V TROGIBU sprejme ladjelelniške strojne in elektroinženirje, ladjelelniške in radijske strojne tehnike z najmanj 5 let prakse, strojeopisce I. razreda, visokokvalificirane delavce, graditelje železnih ladij, strojnike, kotlarje in motoriste Stanovanje zagotovljeno. Plaša po dogovoru. Ponudbe s kratkim življenjepisom pošiljate upravi ladjelelnice. 4899
RUDNIKI SVINCA IN CINKA »ZLETOVO« - Probištip - Makodonija sprejmejo knjigovodje, v poštev prihajajo osebe z dovršenim srednjim šolom in znanjem industrijskega knjigovodstva. Plaša po dogovoru Stanovanje za same in poročene zagotovljeno. Ponudbe pošiljate na goraji naslov. 4920
STUDENTKA MEDICINE išče kakršnokoli honorarno zaposlitev, najraje bi pomagala v pisarni. Ponudbe v upravo »Borbe« pod »Vestnas«.

Umrli so v Ljubljani

Zajc Anton, kmet. Pogreb bo v četrtek, 19. nov. ob 13.30 na Zalah. Milnar Marija, upokojenka Tobacne tovarne. Pogreb bo 19. nov. ob 14.30 na Zalah. Zajc Viktorija, gospodinja. Pogreb bo 19. nov. ob 16 na Zalah. Ferfila Helena, gospodinja. Pogreb bo 19. nov. ob 16 na Viču. Naglič Vinke, upokojenec. Pogreb bo 19. nov. ob 16.30 na Zalah.

Tragično je umrl naš ljubljani sin, mož, očka, brat DUŠAN MILAVEC Postojna, 17. nov. 1953 Zalujoči: mama, žena z otroci, sestra, brat, svakinja in svak.

Eksportna klavnica Zemun TELEFON: 37-140, 37-128 NUDI TRGOVSKI MREŽI VELIKE KOLIČINE SUHOMESNIH IZDELKOV PO ZELO ZNIZANIH CENAH, POSEBNO PA: LETNO SALAMO PO . . . 240 DIN SREMSKE KLOBASE PO . . . 220 DIN BLAGO DOBAVLJAMO VAGONSKO ALI KOSOVNO FRANKO NAKLADALNA POSTAJA! 4974

Zatemnitev v GRETLEYJU S. B. PRIESTLEY 65 Roman o nacističnem vohunstvu v Angliji med drugo svetovno vojno. ILLUSTRIRAL SARAHADIN HODŽIČ »Nedvomno. Upam, da nama ne boste zamerili, da sva se preveč razkoračila«, je nadaljeval ter pokazal na pijačo in cigarete, »toda gospodična Axtonova, ki je zelo ljubezniva ženska, je nama rekla, da lahko pijeva in kadiva.« »Seveda, seveda! Zakaj pa ne?« Popil sem še požirek brandyja. Videl sem, da je hitro Fifini nekaj namignil. Potem sta oba popila svoj brandy. »Ali naj pospravim te stvari?« je vprašal. »Ne, nikar se ne trudite,« sem mu rekel pristržno in jima jasno namignil, da zavoljo mene ni treba tako hiteti. Fifin si je že zapenjala plašč, pa tudi on ga je že oblačil. V eni ali dveh minutah, kolikor je še ostal v sobi, sem si ga dobro ogledal. Njegov obraz nikakor ni ustrezal njegovi uslužni govoric. Bil je grob, odločen in brezobziren. Ko se je počasi sklonil, da bi si poravnal plašč, sem na njegovem, od zgoraj močno osvetljenem levem licu opazil brazgotino, ki je prej nisem videl. Prav v trenutku, ko je hotela oditi, mi je Fifin pripravila presenečenje. »Snoči sem vas videla za kulisami«, je rekla. Svoj glas je imela popolnoma v oblasti, ni pa mogla prikriti sumničjenja, ki ji je odsevalo iz oči. »Da, vem, da ste me videli,« sem dejal. »Bil sem na obisku pri Larryju, članu vaše družine. Poznam ga že od prej.«

»Larry ni dober komik«, je dejala. »Strašen je,« sem odgovoril. »Ne vem, čemu je sploh šel h gledališču.« »Zal mi je, da moram oditi«, je rekel moški. Zdaj, ko je oblekel svojo težko zimsko suknjo, si ovil bel svilen šal okrog vratu in se pripravil pokriti si glaso s črnim mehkim klobukom, je bil res bolj podoben človeku, ki ima zveze z gledališčem kakor pa kuharju ali skladiščniku. »Ah, da, to je bilo življenje! Ali bi hotel gospodični Axtonovi pojasniti to zadevo, gospod? Hvala vam. Lahko noč!« Brž ko so se vrata zaprla, sem vzel njuni čaši, ju pomil, obrisal v tesni kuhinji in ju postavil na stran. Potem sem izpraznil pepelnik, poln čikov, ki sta jih bila pustila na njem, namestil stole, ugasnil stropno luč in udobno sedel, ko da sem se v pričakovanju Diane Axton lotil praznjenja čaš. Steklenica brandyja, ki sta jo bila dobro izpraznila, je stala izzivajoče na mizici, poleg nje pa moja čaša. Sklenil sem, da se do njenega prihoda ne bom dotaknil pijače, ker mi ni dišala, da se ko pa bi zaslislal, da prihaja od spodaj, bi napravil krepkejši požirek, tako da bi dobila vtis, da sem mnogo pil. Prižgal sem pipo in jel razmišljati, zlasti o možu, ki je malo prej odšel, ker je bilo zelo verjetno, da gre za človeka, ki ga je hotel Olney najti, za človeka, ki ima na levem licu globoko brazgotino, kakor je bilo rečeno v Olneyjevih beležkah. Morda je stal zdaj spodaj na pragu in čakal na Diano, da bi ji povedal, kaj se je zgodilo, toda jaz nisem hotel stopiti za njim. Za hip sem ugasil luč in odprl okno, da bi močno zakajeno sobo malo prezračil. Ko sem okno spet zaprl, spustil zastore in prižgal luč, sem opazil, da bo ura kmalu pol dvanajstih. Diana je rekla,

da se bo vrnila okrog pol dvanajstih, in bil sem prepričan, da v takšnih primerih besedo držl. V takšnih poslih nastane trenutek, ko človek brez delovanja slehernega mehanizma in brez slehernih neposrednih dokazov vendar začuti, da se začenja dogodki razvijati. Zdaj je bil na počil takšen trenutek. Imel sem občutek, da se vsa zadeva odmotava ko klobčič, ki se trklja po tleh. Mislil sem, da ima od zadnjih vrat še en ključ - čeprav bi, da ni bilo mene, lahko šla okrog in vstopila skozi vrata trgovine - pa ga ni imela. Hitro sem popil večji požirek brandyja, preden sem ji šel odpret, tako da je, ko sem jo izza vrat v naglici popil, morala dobiti vtis, da sem precej pil. Razume se, da je opazila, koliko pijače je manjkalo v steklenici - vsaka ženska bi to opazila - brž ko je vstopila. Pa tudi moji lasje so bili skušntrani, razen tega pa sem, gredoč po stopnicah, zadržal sapo, tako da mi je kri zalila obraz. Povrhu pa sem si še prizadeval, da bi bil videti zmeden, na pol zaspan in na pol razdražen. »Aha!« je vzkliknila misleč, da je vse res, kar naj bi se v njeni sobi dogajalo. »Zdi se mi, dragi moj, da se niste slabo počutili.« Govorila je s tistim šaljivim glasom, ki takoj pokaže na nekakšno intimnost. Videl sem, da se je moralo zgoditi nekaj, zaradi česar se je čutila zmagovalko. Bila je spet tista kraljica iz ognja in ledu kakor ob najinih prejšnjih srečanjih. Ko se je vrnila iz spalnice, me je ošinila z dolgim, žarečim pogledom, rekoč: »Če se ne motim, ste precej pil, Humphrey.« »Prisegam, da nisem, Diana«, sem odgovoril še preveč živahno. »Samo čas sem preganjal, to je vse.« Stopila je naprej, tako da je stala tik mene.